

Česká republika

EMN VÝROČNÍ ZPRÁVA

o migraci a azylu

2024

Funded by
the European Union

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Evropská migrační síť (EMN, European Migration Network) je iniciativa Evropské komise zaměřená na shromažďování, výměnu a analýzu údajů a informací z oblasti azylu a migrace mezi 27 členskými státy EU (Dánsko se na aktivitách EMN nepodílí) a Norskem, Gruzii, Moldavskem, Ukrajinou, Černou Horou, Arménií, Srbskem a Severní Makedonií, které mají status pozorovatelských zemí.

Cílem Evropské migrační sítě je vyhovět informačním potřebám institucí Společenství, úřadů a organizací členských států a rovněž široké veřejnosti v oblasti azylu a migrace. Shromažďování, výměna a analýza objektivních, spolehlivých a srovnatelných informací o azylu a migraci slouží jako podpora při formulování politik Evropské unie v oblastech azylu a migrace.

Přínos Evropské migrační sítě spočívá především v možnosti zajištění a srovnání komplexních poznatků o situaci, vývoji a praxi v oblasti azylu a migrace ve 27 členských státech EU a Norsku, Gruzii, Moldavsku, Ukrajině, Černé Hoře, Arménii, Srbsku a Severní Makedonii, které mají status pozorovatelských zemí. EMN navíc představuje platformu pro získávání informací nejenom od státních institucí, ale umožňuje zapojení i dalších aktérů z oblasti vědy, výzkumu a nevládního sektoru.

Národním kontaktním místem EMN v České republice je od roku 2008 odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Více informací o činnosti EMN v České republice naleznete na www.emncz.eu.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	11
SHRNUTÍ	15
1. ÚVOD	21
1.1 Organizace oblasti azylové a migrační politiky	22
1.2 Azylová a migrační legislativa	25
2. VÝVOJ V OBLASTI AZYLOVÉ A MIGRAČNÍ POLITIKY	27
2.1 Politický vývoj	27
2.2 Legislativní vývoj	28
2.3 Debaty v médiích	30
3. LEGÁLNÍ MIGRACE A MOBILITA	33
3.1 Cizinci s povoleným pobytem na území ČR	34
3.1.1 Trvalý a přechodný pobyt	36
3.1.2 Státní příslušnost cizinců	37
3.1.3 Cizinci podle pohlaví a věku	39
3.2 Pobyťová oprávnění dle účelu	40
3.2.1 Ekonomická migrace	43
3.2.2 Povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR	51
3.3 Vízová politika	54
3.3.1 Digitalizace vízového procesu	55
3.4 Schengenská spolupráce	56
3.4.1 Evropská legislativa vztahující se k schengenské problematice	56
3.4.2 Dočasné znovuzavedení hraničních kontrol sousedních zemí na vnitřních hranicích s ČR	58
3.4.3 Neuznávání nebiometrických cestovních dokladů vydaných ruskou federací	58
3.4.4 Dokončení rozšíření schengenského prostoru	58
3.5 Integrace	59
3.6 Občanství	61
3.7 Poskytování informací cizincům	63

4.	CIZINCI S DOČASNOU OCHRANOU NA ÚZEMÍ ČR.....	65
4.1	Demografická struktura osob s dočasnou ochranou na území ČR.....	66
4.2	Zaměstnanost osob s dočasnou ochranou.....	67
4.3	Informovanost držitelů dočasné ochrany.....	68
5.	MEZINÁRODNÍ OCHRANA.....	69
5.1	Žádosti o udělení mezinárodní ochrany.....	71
5.2	Řízení o udělení mezinárodní ochrany.....	73
5.3	Azylová zařízení v české republice.....	76
5.4	Integrace azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou	77
5.5	Aplikace dublinského nařízení.....	79
6.	NEZLETILÍ BEZ DOPROVODU A DALŠÍ ZRANITELNÉ SKUPINY.....	83
6.1	Nezletilí bez doprovodu.....	83
6.2	Ostatní zranitelné skupiny osob.....	85
7.	OPATŘENÍ V OBLASTI BOJE PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI.....	87
7.1	Obchodování s lidmi	87
7.1.1	Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi	87
7.2	Preventivní aktivity a vzdělávací akce za rok 2024.....	88
8.	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU	89
8.1	Mezinárodní spolupráce v oblasti migrace	90
8.2	Humanitární projekty	92
8.2.1	Pomoc na místě.....	92
8.2.2	Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC	95
8.3	Asistence krajanům	97
9.	NELEGÁLNÍ MIGRACE	99
9.1	Nelegální migrace na území ČR.....	99
9.2	Trestné činy v souvislosti s nelegální migrací.....	104
10.	NÁVRATY	105
10.1	Správní rozhodnutí o návratu.....	106
10.1.1	Rozhodnutí o povinnosti opustit území.....	107

10.1.2	Rozhodnutí o správním vyhoštění.....	108
10.1.3	Trest vyhoštění uložený soudy	109
10.2	Realizace rozhodnutí o návratu.....	110
10.2.1	Dobrovolné návraty	110
10.2.2	Nucené návraty.....	116
10.3	Readmisní smlouvy.....	116
PŘÍLOHY		121
Příloha 1:	Metodologie a definice	121
Příloha 2:	Seznam zdrojů a literatura	122
Příloha 3:	Seznam tabulek, grafů a obrázků.....	126

SEZNAM ZKRATEK

ANACEN	Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci
API	Údaje o cestujících (API data) (<i>Advance Passenger Information</i>)
CIS	Cizinecký informační systém
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
EMN	Evropská migrační síť (<i>European Migration Network</i>)
ETIAS	Evropský systém pro cestovní informace a povolení (<i>European Travel Information and Authorisation System</i>)
EU	Evropská unie
EUAA	Agentura Evropské unie pro otázky azylu (<i>European Union Agency for Asylum</i>)
eu-LISA	Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (<i>European Agency for the Operational Management of Large-scale IT Systems in the Area of Freedom, Security and Justice</i>)
FN	Fakultní nemocnice
FRONTEX	Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (<i>European Border and Coast Guard Agency</i>)
GPIS	Generální poskytovatel integračních služeb
IAS	Integrační azylové středisko
ICMPD	Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (<i>International Centre for Migration Policy Development</i>)

ICP	Inspektorát cizinecké policie
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci (<i>International Organization for Migration</i>)
JRS	<i>Joint Reintegration Services</i>
KACPU	Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině
KŘP	Krajské ředitelství policie
MEDEVAC	Program humanitárních evakuací zdravotně postižených obyvatel (<i>Medical Evacuation</i>)
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
ML	Mezinárodní letiště
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NBD	Nezletilí bez doprovodu
NCOZ	Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
OAMP	Odbor azylové a migrační politiky (Ministerstva vnitra ČR)
OSN	Organizace spojených národů (<i>United Nations</i>)
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PČR	Policie České republiky
PoS	Pobytové středisko
PřS	Přijímací středisko

ŘSCP	Ředitelství služby cizinecké policie
SIP	Státní integrační program
SUZ	Správa uprchlických zařízení (Ministerstva vnitra ČR)
UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (<i>United Nations High Commissioner for Refugees</i>)
ÚP ČR	Úřad práce ČR
V4	Visegrádská skupina
VAP	Visa Application Portal
ZDC	Zařízení pro děti-cizince
ZÚ	Zastupitelský úřad

SHRNUTÍ

Výroční zpráva Evropské migrační sítě (EMN) o migraci a azylu 2024 poskytuje přehled o vývoji a nejdůležitějších změnách v oblasti migrace, azylu a integrace během roku 2024 v České republice. Situace v migraci byla nadále výrazně ovlivněna ruskou agresí na Ukrajině, v jejímž důsledku bylo v EU v roce 2022 aktivována směrnice o dočasné ochraně.

LEGÁLNÍ MIGRACE A MOBILITA

Ke konci roku 2024 **pobývalo na území České republiky legálně** (po dobu delší než 90 dnů) celkem **1 094 089 cizinců, tj. 10 % populace ČR**.

Z celkového počtu cizinců s povoleným pobytem v České republice jich **34 % mělo trvalý pobyt, 30 % přechodný pobyt a 36 % dočasnou ochranu**. Více než tři čtvrtiny ze všech cizinců na území ČR tvořili občané třetích zemí. Mezi držiteli trvalého a přechodného pobytu bylo nejvíce Ukrajinců, Slováků a Vietnamců.

Ke dni 31. prosince 2024 bylo evidováno **v postavení zaměstnanců celkem 845 468 cizinců**, přičemž pracovníků ze třetích zemí (včetně osob s dočasnou ochranou) byla mírná nadpoloviční většina. Nejvíce zahraničních pracovníků bylo evidováno v Praze, ve Středočeském, Jiho-moravském a Plzeňském kraji.

Ze států mimo EU měli na trhu práce nejvyšší zastoupení státní příslušníci Ukrajiny, Vietnamu a Ruska. Ze států EU/EHP a Švýcarska byli nejvíce zastoupeni státní příslušníci Slovenska, Rumunska, Polska a Bulharska.

Nadále byly realizovány **programy ekonomické migrace**, které představují účinný nástroj podpory migrace vybraných cílových skupin občanů třetích států, na jejichž vstupu a pobytu má český stát zvýšený zájem. Od roku 2019 jsou realizovány **celkem 4 vládou schválené migrační programy** (Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec, Program kvalifikovaný zaměstnanec, Program klíčový a vědecký personál, Program Mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky některých stá-

tů pracujících v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví). Dále jsou občanům vybraných třetích zemí k dispozici Program digitální nomád, Projekt pracovní migrace z Indonésie a Projekt Pilot.

Zásadním opatřením v oblasti integrace cizinců je **síť 18 Center pro podporu integrace cizinců**, která fungují ve všech krajích ČR.

V roce 2024 nabylo **státní občanství** ČR celkem **6 880 cizinců**, z toho nejvíce státní příslušníci Ukrajiny, Ruska a Slovenska.

CIZINCI S DOČASNOU OCHRANOU NA ÚZEMÍ ČR

Ke konci roku 2024 bylo na území ČR evidováno celkem **388 879 cizinců s dočasnou ochranou** udělovanou v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině, tedy celkem 3,6 % populace ČR a **nejvíce v přepočtu na obyvatele ze států EU**. V průběhu roku 2024 proběhla novelizace zákonů Lex Ukrajina.

Více než dvě třetiny osob s dočasnou ochranou byly ve věku **18–64 let**, **čtvrtinu tvořily děti do 17 let**. Přes 60 % osob s dočasnou ochranou tvořily ženy. **Více než polovina osob** s dočasnou ochranou v produktivním věku **byla v pracovněprávním vztahu**, většinou na pozicích s žádnou nebo nízkou kvalifikací.

Adaptace a integrace osob s dočasnou ochranou je řešena vládním grémiem pro adaptaci a integraci držitelů dočasné ochrany. Nadále fungovala **Krajská asistenční centra pro pomoc Ukrajině (KACPU)** pro účely prvotní asistence nově příchozím i stávajícím držitelům dočasné ochrany.

V roce 2024 došlo k dalšímu **prodloužení dočasné ochrany**, a to do 31. března 2025. Byla také legislativně zakotvena možnost prodloužení do konce března 2026, které proběhne během roku 2025, stejně tak jako možnost dalšího prodloužení v případě schválení na úrovni EU.

MEZINÁRODNÍ OCHRANA

V roce 2024 v České republice **požádalo o udělení mezinárodní ochrany celkem 1 363 žadatelů**. **Hlavními zdrojovými zeměmi** žadatelů o mezinárodní ochranu byly **Uzbekistán, Ukrajina a Vietnam**.

Mezinárodní ochranu formou azylu ČR udělila v **54 případech**, nejčastěji státním příslušníkům Myanmaru, Ruska a Běloruska. **Doplňková ochrana** byla udělena **149 žadatelům**, nejčastěji občanům Ukrajiny a Sýrie.

Cizinci, kterým byla udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo formou doplňkové ochrany, mohou využívat **Státní integrační program (SIP)**. V roce 2024 vstoupilo do SIP celkem **106 oprávněných osob**.

ČR evidovala 1 064 **tzv. dublinských případů** (tzn. přijatých a odeslaných žádostí) v roce 2024. Realizováno bylo 112 dublinských transferů do ČR a 120 z ČR.

NEZLETILÍ BEZ DOPROVODU

Zařízením pro děti-cizince v roce 2024 prošlo celkem **51 nezletilých migrantů**. Nejpočetnější skupinu tvořili klienti z Ukrajiny (většinou se jednalo o klienty ze selhávající rodinné nebo pěstounské péče). Další větší skupinou byli klienti ze Sýrie a z Afghánistánu.

Celkem 26 klientů pobývalo na území ČR na základě dočasné ochrany a 5 klientů požádalo o udělení mezinárodní ochrany.

OPATŘENÍ V OBLASTI BOJE PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI

Mezi nejčastější formy obchodování s lidmi stále patří sexuální a pracovní vykořisťování. **Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** (dále jen Program) je opatření vytvořené s cílem poskytnout obětem obchodování s lidmi podporu a náležitou ochranu na základě individuálního posouzení rizika. Je určen pro oběti obchodování s lidmi staršími 18 let. V roce 2024 bylo do Programu zařazeno **10 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi**.

Jednou z hlavních priorit je ochrana ukrajinských uprchlíků v ČR před trestnou činností, včetně obchodu s lidmi. Za tímto účelem bylo finančně podpořeno několik projektů na lokální úrovni.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A PROJEKTY

Mezinárodní spolupráce v oblasti migrace pokračovala v roce 2024 především skrze intenzivní kontakty na úrovni jednotlivých orgánů Evropské

unie, včetně jejich agentur, zejména v rámci Evropské agentury pohraniční a pobřežní stráže (Frontex) a Evropské azylové agentury (EUAA). ČR v roce 2024 **pokračovala ve své předsednické roli řídicího výboru Pražského procesu.**

Skrze program **Pomoc na místě** MV uděluje peněžní dary do zahraničí určené zejména na pomoc uprchlíkům přímo na místě jejich prvotního vysídlení a státům, které velký počet uprchlíků a migrantů hostí nebo se s nimi jako tranzitní země potýkají. Rozpočet programu Pomoc na místě v roce 2024 činil **150 mil. Kč**. Pomoc směřovala do zemí ležících na migračních trasách do Evropy především v Africe (Mauritánie, Pobřeží slonoviny, Rwanda, Tunisko), dále také do Řecka či Afghánistánu. V rámci Pomoci na místě byly také realizovány projekty na Ukrajině a v Moldavsku.

Program **MEDEVAC**, který je zaměřen na poskytování odborné lékařské péče zranitelným skupinám obyvatel v regionech zasažených uprchlickou krizí či přírodní katastrofou, nadále působil v zemích v Africe, na Blízkém východě a také na Ukrajině.

NELEGÁLNÍ MIGRACE

V roce 2024 bylo celkem odhaleno **při nelegální migraci** na území České republiky **9 461** osob. Meziročně opět výrazně poklesl podíl tranzitní nelegální migrace, a to na 4,4 %.

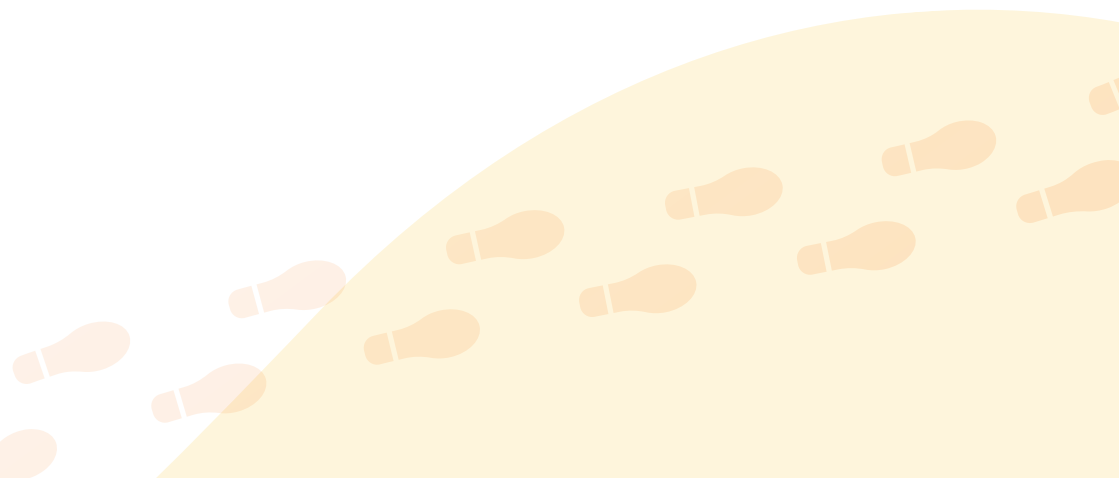
Nejvíce osob odhalených při nelegální migraci bylo občany Ukrajiny, Moldavska a Vietnamu.

Od 4. října 2023 do 2. února 2024 byla dočasně znovuzavedena ochrana vnitřních hranic z důvodu nárůstu nelegální migrace.

NÁVRATY

V průběhu roku 2024 bylo realizováno celkem **791 dobrovolných návratů cizinců ze třetích zemí**. V rámci tohoto počtu bylo 748 asistovaných dobrovolných návratů cizinců realizováno MV ČR, celkem 38 asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o mezinárodní ochranu bylo realizováno SUZ, 5 realizovala Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). Nejčteněji byli mezi těmito osobami zastoupeni státní příslušníci Moldavska, Vietnamu a Uzbekistánu.

MV se ve svém programu soustředí především na cizince, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění. SUZ prostřednictvím svého programu poskytuje pomoc s dobrovolným vycestováním do země původu bývalým žadatelům o mezinárodní ochranu. IOM realizuje návraty v rámci projektu, který se soustředí na udržitelnost návratů do zemí původu. U všech těchto programů dobrovolných návratů je zajištěna nejen samotná realizace dobrovolného návratu, ale také veškeré související poradenství a asistence, které jsou pro efektivní, rychlé a úspěšné uskutečnění návratu nezbytné.

Výroční zpráva o migraci a azylu v České republice podává přehled o nej důležitějších politických i legislativních změnách a základních statistických datech v oblasti azylu a migrace na území České republiky za rok 2024.

Zpráva byla vypracována národním kontaktním místem Evropské migrační sítě v České republice. Podle článku 9 (1) Rozhodnutí Rady 2008/381/EC o zřízení Evropské migrační sítě každé kontaktní místo každoročně zpracovává zprávu o vývoji v oblasti azylu a migrace v příslušné zemi.

Zpráva se skládá z deseti kapitol a tří příloh. Kapitoly popisují vývoj v oblasti legální migrace a mezinárodní ochrany, jedna kapitola je věnována problematice držitelů dočasné ochrany, dále jsou obsaženy informace o nezletilých cizincích bez doprovodu, opatřeních v oblasti boje proti obchodování s lidmi a boji s nelegální migrací. Zpráva také podává přehled o mezinárodní spolupráci, projektech a popisuje vývoj v oblasti návratů cizinců¹ do země původu. V jednotlivých kapitolách jsou uvedeny i základní statistické údaje. Členění zprávy odpovídá doporučené struktuře národních zpráv jednotlivých kontaktních míst EMN tak, aby bylo možné jednotlivé dokumenty porovnávat a byla zachována kontinuita se zprávami zpracovávány v minulých letech.

Předkládaná zpráva byla vypracována zejména na základě podkladů odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, který má oblast migrace, azylu a integrace v gesci. Dále byly ve zprávě využity podklady od Ředitelství služby cizinecké policie, Policejního prezidia, odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zahraničních

¹ Pro potřeby zprávy jsou cizinci chápáni pouze jako občané třetích zemí.

věcí, Ministerstva spravedlnosti, Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, Národní centrály proti organizovanému zločinu a Zařízení pro děti-cizince. Bližší informace k metodologii jsou uvedeny v příloze č. 1. Příloha č. 2 obsahuje seznam zdrojů a literatury, příloha č. 3 pak seznam tabulek, grafů a obrázků.

1.1 ORGANIZACE OBLASTI AZYLOVÉ A MIGRAČNÍ POLITIKY

Ministerstvo vnitra (MV) je hlavním orgánem zodpovědným za oblast azylové a migrační politiky v České republice, a to jak na legislativně-koncepční úrovni, tak i na úrovni realizační.

Odbor azylové a migrační politiky (OAMP) je útvarům Ministerstva vnitra určeným pro výkon působnosti vymezené ministerstvu v oblasti mezinárodní ochrany, uprchlictví, vstupu a pobytu cizinců, koncepce integrace cizinců, Státního integračního programu (pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou) a schengenské spolupráce. Odbor je dále útvarům ministerstva pro řízení organizační složky státu Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, předkládá návrhy na zřízení či změnu charakteru azylových zařízení nebo zařízení pro zajištění cizinců.

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci je stálým mezirezortním orgánem složeným ze zástupců věcně příslušných resortů, který disponuje pravomocí přijímat nezbytná opatření v oblasti migrace a ochrany státních hranic. Gestorem činnosti Koordinačního orgánu je resort vnitra. Koordinační orgán zasedá na úrovni členů vlády nebo náměstků ministrů.

Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci (ANACEN) představuje stálé analytické pracoviště mezirezortního charakteru řízené Ministerstvem vnitra, které se v rámci své činnosti zaměřuje na sledování a analýzu migrace jako komplexního jevu. Analytické centrum funguje na expertní úrovni, jeho působení řídí Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Na činnosti Analytického centra se podílejí všechny klíčové orgány zapojené do systému řízení ochrany státních hranic a regulace migrace, kterým úzká spolupráce a výměna

informací na půdě této platformy poskytují možnost operativní a rychlé reakce na vzniklé problémy.²

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (SUZ MV) je provozovatelem přijímacích, pobytových a integračních azylových středisek. V těchto zařízeních SUZ poskytuje zejména ubytovací, stravovací, psychologické, sociální, vzdělávací a poradenské služby a zajišťuje také volnočasové aktivity. Většina z těchto aktivit probíhá i v zařízeních pro zajištění cizinců, která SUZ rovněž provozuje. Dále je SUZ zřizovatelem a provozovatelem 10 krajských Center na podporu integrace cizinců, která jsou středisky integračních aktivit v regionu.

Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP) je vysoce specializovanou složkou Policie České republiky (PČR), která v oblasti cizinecké problematiky zastřešuje plnění úkolů souvisejících s odhalováním nelegální migrace, uplatňováním represivních opatření vůči cizincům zdržujícím se na území České republiky v rozporu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

V přímé podřízenosti ŘSCP je zařazeno pět inspektorátů cizinecké policie (ICP) na mezinárodních letištích (ML),³ které zajišťují ochranu vnějších hranic na všech mezinárodních letištích České republiky, dále pak Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty, Zařízení pro zajištění cizinců Bálková a Přijímací středisko cizinců Zastávka u Brna. Na území jednotlivých krajů plní úlohy v oblasti migrace cizinců odbory cizinecké policie, které jsou zařazeny do organizační struktury Krajských ředitelství policie ČR (KŘP).

Útvarem Policie ČR s celorepublikovou působností, který rovněž plní úkoly v oblasti nelegální migrace, především pak v oblasti boje proti převaděčství, je **Národní centrála proti organizovanému zločinu** (NCOZ) služby kriminální policie a vyšetřování, jejíž Sekce zločineckých struktur, odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace sleduje, rozpracovává a zabývá se bojem proti zločineckým seskupením, která páchají závažnou orga-

² Členy Analytického centra jsou delegovaní zástupci ministerstev vnitra, zahraničních věcí, práce a sociálních věcí, průmyslu a obchodu, školství, mládeže a tělovýchovy, financí (Generálního ředitelství cel), Policie České republiky a zpravodajských a bezpečnostních služeb.

³ Jedná se o: ICP na ML Václava Havla Praha, ICP na ML Mošnov, ICP na ML Brno Tuřany, ICP na ML Karlovy Vary, ICP na ML Pardubice.

nizovanou trestnou činností v oblasti nelegální migrace, obchodu s lidmi, nedovoleného nakládání s lidskými orgány a tkáněmi a nucených prací nebo jiných forem vykořisťování.

Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) je ústředním správním orgánem České republiky, které vytváří koncepci zahraniční politiky a koordinuje zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc poskytovanou do zahraničí. Vykonává státní správu ve věcech povolování pobytu cizinců na území České republiky požívajících výsad a imunit podle mezinárodního práva. Prostřednictvím zastupitelských úřadů vykonává státní správu ve věcech udělování víz v rozsahu stanoveném zákonem o pobytu cizinců. V samostatné gesci pak vykonává státní správu ve věcech vydávání krátkodobých víz podle vízového kodexu EU.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) je zodpovědné za politiku v oblasti zaměstnávání cizinců, mj. vymezuje okruh subjektů působících v roli zaměstnavatele a ve vztahu k cizím státním příslušníkům stanovuje kritéria vstupu jednotlivých kategorií cizinců na trh práce. Na základě situace na trhu práce stanovuje podmínky pro povolování zaměstnání a zodpovídá za právní úpravu zaměstnávání cizinců ve vztahu k odpovídajícím právním předpisům Evropské unie a uzavřeným mezivládním dohodám. MPSV rovněž vede centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké nebo modré karty.

Kromě vnitrostátních právních předpisů je oblast pracovní migrace upravena i bilaterálními mezinárodními smlouvami upravujícími oblast sociálního zabezpečení a zaměstnávání a také multilaterálními úmluvami v oblasti lidských práv, postavení uprchlíků a sociálních práv, jimiž je ČR vázána. Oblastí nelegálního zaměstnávání cizinců se zabývá mj. Mezzirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců v České republice, jehož gestorem je MPSV.

Dalšími institucemi, které mají vymezené kompetence v oblasti azylu a migrace, jsou: Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO), Ministerstvo spravedlnosti (MSP), Ministerstvo zdravotnictví (MZ), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Ministerstvo financí (MF; Generální ředitelství cel), Ministerstvo kultury (MK) a Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR).

1.2 AZYLOVÁ A MIGRAČNÍ LEGISLATIVA

Oblast azylu a migrace upravují zejména následující právní předpisy:

- Zákon č. 326/1999 Sb., **o pobytu cizinců na území České republiky** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pobytu cizinců)

Tento zákon upravuje podmínky vstupu cizinců na území ČR a vycestování cizinců z území, stanovuje podmínky pobytu cizinců na území a vymezuje působnost PČR, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti státní správy.

- Zákon č. 325/1999 Sb., **o azylu**, ve znění pozdějších předpisů

Zákon upravuje podmínky vstupu a pobytu cizinců, kteří požádají ČR o mezinárodní ochranu na území ČR, pobyt azylantů nebo osob požívajících doplňkové ochrany na území, řízení o udělení mezinárodní ochrany formou azylu nebo doplňkové ochrany a řízení o odnětí azylu nebo doplňkové ochrany, práva a povinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany, azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany na území, působnost Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Policie České republiky v této oblasti státní správy, Státní integrační program a azylová zařízení.

- Zákon č. 191/2016 Sb., **o ochraně státních hranic České republiky** a o změně některých souvisejících zákonů

Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. srpna 2016. V návaznosti na nařízení Evropské komise a Rady (ES) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex), v platném znění, zákon upravuje ochranu státních hranic proti jejich nedovolenému překračování. Stanovuje podmínky pro zřízení hraničního přechodu na mezinárodním letišti, povinnosti kapitánů letadel a provozovatelů letišť, jakož i pravidla pro

dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic a přestupky a správní delikty související s ochranou hranic.

- ▶ Zákon č. 221/2003 Sb., **o dočasné ochraně cizinců**, ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje podmínky vstupu a pobytu cizinců na území ČR za účelem poskytnutí dočasné ochrany a jejich vycestování z území, řízení o udělení a odnětí oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany na území ČR a právní status cizinců, kteří žádají o udělení oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany a cizince, kterému bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany.

Podle zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců se postupuje pouze v případě, že dočasná ochrana byla vyhlášena rozhodnutím Rady Evropské unie. Jedná se o nástroj k využití v případě migrační vlny velkého rozsahu. Dočasnou ochranu určenou uprchlíků z Ukrajiny dále upravuje zákon Lex Ukrajina.

- ▶ Zákon č. 435/2004 Sb., **o zaměstnanosti**,⁴ ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje podmínky zaměstnávání cizinců na území ČR.

- ▶ Zákon č. 186/2013 Sb., **o státním občanství České republiky** a o změně některých zákonů

Tento zákon upravuje nabývání, pozbývání, prokazování a zjišťování státního občanství ČR, vydávání osvědčení o státním občanství ČR, vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství ČR, řízení ve věci státního občanství a přestupky na úseku státního občanství.

⁴ S ohledem na imigraci.

VÝVOJ V OBLASTI AZYLOVÉ A MIGRAČNÍ POLITIKY

2

- ▶ V roce 2024 se konaly volby do Evropského parlamentu, krajských zastupitelstev a Senátu. Ve všech bylo nejúspěšnější stranou hnutí ANO.
- ▶ V roce 2024 proběhlo mezíresortní připomínkové řízení k návrhu nového zákona o pobytu cizinců. Návrh byl dále projednán a **schválen vládou a následně předložen Poslanecké sněmovně**.
- ▶ Proběhla novelizace zákona o zaměstnanosti, která zavedla **volný přístup na trh práce pro občany vybraných států**.
- ▶ Novelizován byl také Lex Ukrajina. Bylo schváleno **prodloužení dočasné ochrany do 4. března 2026 a možnost požádat o tzv. zvláštní dlouhodobý pobyt** pro ekonomicky soběstačné osoby s dočasnou ochranou, které se na území ČR nacházejí delší dobu.

2.1 POLITICKÝ VÝVOJ

Rok 2024 byl nadále ovlivněn **ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invazí vojsk Ruské federace**. Česká republika hostila stále nejvíce ukrajinských uprchlíků v přepočtu na obyvatele v EU.

Ve dnech 7.–8. června 2024 se konaly volby do Evropského parlamentu. Zvítězilo v nich hnutí ANO se ziskem 26,14 % hlasů (7 mandátů) těsně před koalicí Spolu s 22,27 % hlasů (6 mandátů). Po dvou mandátech získali Přísaha a Motoristé, Stačilo! a Starostové a osobnosti pro Evropu.

Piráti získali jeden mandát, stejně jako SPD a Trikolora. Volební účast byla 36,45 %.

O několik měsíců později, konkrétně 20.–21. září 2024, se konaly volby do krajských zastupitelstev. Hnutí ANO zvítězilo v deseti krajích ze třinácti, celkově získalo 35,38 % hlasů a 292 mandátů. Na druhém místě byla ODS s 5,89 % hlasů a 54 mandáty, na třetím místě STAN s 5,47 % hlasů a 38 mandáty a na čtvrtém koalice Spolu, která získala 5,50 % hlasů, ale jen 31 mandátů. V Libereckém kraji zvítězili Starostové pro Liberecký kraj, v Jihočeském kraji ODS a v Jihomoravském kraji koalice Spolu. Hnutí ANO sestavilo koalici v osmi krajích (kromě Středočeského a Pardubického). Volební účast byla 32,91 %.

Ve stejném termínu se konaly také volby do Senátu s druhým kolem o dva týdny později. Celkem osm senátorů bylo zvoleno za hnutí ANO, po dvou za ODS a STAN. Největším senátorským klubem je nadále klub ODS a TOP 09 (36 členů). Volební účast dosáhla 17,54 %.

2.2 LEGISLATIVNÍ VÝVOJ

Legislativní aktivity byly v roce 2024 zaměřeny na novely níže uvedených zákonů.

► Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

Ministerstvo vnitra připravilo **vládní návrh nového zákona o pobytu cizinců**. Hlavním cílem navrženého právního předpisu je zrychlit a zvýšit transparentnost řízení o pobytu prostřednictvím digitalizace cizinecké pobytové agendy (předpokládá se spuštění nového informačního systému) a rovněž zvýšení srozumitelnosti právní úpravy oproti úpravě stávající. Nový návrh zavádí povinnou registraci občanů EU (umožní evidenci všech cizinců dlouhodobě pobývajících na území ČR) a nový koncept garanta (cílem je podpořit odpovědnost subjektů zajišťujících cizinci účel pobytu). **V roce 2024 proběhlo meziresortní připomínkové řízení** (přes 1 500 zásadních připomínek), následně byl návrh projednán a schválen vládou a dne 28. 8. 2024 předložen Poslanecké sněmovně.

► Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti⁵

Novela zákona o zaměstnanosti v roce 2024 zavedla **volný přístup na trh práce pro občany vybraných států**. Cílem opatření je zefektivněním a zjednodušením pracovní migrace zrychlit přístup zahraničních zaměstnanců na tuzemský trh práce a zvýšit tak konkurenceschopnost ČR. Od 1. července 2024 mají volný přístup na trh práce občané Austrálie, Izraele, Japonska, Kanady, Korejské republiky, Nového Zélandu, Singapuru, Spojeného království a USA; od ledna 2025 také Tchaj-wan.

Legislativní činnost související s příchodem osob v důsledku ruské invaze na Ukrajinu

V souvislosti s příchodem velkého počtu osob z Ukrajiny je stěžejní právní úpravou soubor zákonů tzv. Lex Ukrajina. Jedná se o:

- **zákon č. 65/2022 Sb.**, o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů
 - upravuje rozsah a podmínky poskytované dočasné ochrany;
- **zákon č. 66/2022 Sb.**, o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace
 - upravuje podmínky zaměstnávání cizinců s dočasnou ochranou a poskytování humanitárních dávek;
- **zákon č. 67/2022 Sb.**, o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace
 - upravuje všechny oblasti vzdělávání, tedy předškolní, základní, střední, vyšší odborné i jiné vzdělávání i pro studium na vysokých školách.

⁵ S ohledem na imigraci.

Hlavními body novely tzv. **Lex Ukrajina**, schválené v únoru 2025, bylo prodloužení dočasné ochrany do 4. března 2026 a také design zvláštního dlouhodobého pobytu pro osoby s dočasnou ochranou, které se na území ČR nacházejí delší dobu.

Během roku 2024 také došlo k legislativním úpravám souvisejícím s humanitární dávkou. Od 1. prosince 2024 byly navýšeny započitatelné náklady na bydlení. Nově nejsou rozlišeny částky započitatelných nákladů v bytech registrovaných v Evidenci bytů a v ostatním ubytování. Zůstalo zachováno rozdělení osob na zranitelné a nezranitelné.

2.3 DEBATY V MÉDIÍCH

V roce 2024 byla migrační a azylová problematika opět výrazně přítomna v českém veřejném i mediálním prostoru. Hlavním impulsem bylo **přijetí unijního Paktu o migraci a azylu**, které vyvolalo silné reakce napříč politickým spektrem i občanskou společností. Současně **téma migrace nadále formovala pokračující ruská agrese proti Ukrajině**, která vedla k největšímu nucenému přesunu obyvatelstva v Evropě od druhé světové války. V roce 2024 pobývalo v zemích EU přes čtyři miliony osob s udělenou dočasnou ochranou. Nejčastější destinací Ukrajinců prchajících před válkou byl region střední Evropy, přičemž v absolutních číslech přijalo nejvíce Ukrajinců Německo, Polsko a Česká republika, která hostila více než 388 tisíc uprchlíků z Ukrajiny, což ji v přepočtu na počet obyvatel řadilo na první místo v rámci EU.

Jedním z hlavních témat, které v uplynulém roce výrazně rezonovalo v české společnosti, byla **reforma unijní migrační a azylové politiky**, jež vytvořila nový právní základ pro spravedlivější a účinnější způsob řízení migrace. Zatímco kompromisní návrh Paktu o migraci a azylu byl dojednáán již na konci roku 2023, konečná rozhodnutí padla až v první polovině roku 2024, přičemž česká vláda se při únorovém hlasování v Bruselu zdržela s odůvodněním, že konečný text Paktu je méně výhodný než varianta vyjednaná během českého předsednictví. V domácí mediální debatě se střetly různé interpretace: vláda prezentovala dohodu jako nezbytný krok pro udržení funkčního schengenského prostoru a posílení solidarity v EU, zatímco lidskoprávní organizace upozorňovaly na riziko

porušování práv migrantů. Opozice pak téma rámovala především otázkou kvót a údajné ztráty národní suverenity.

Mediální pozornost se vedle reformy azylových pravidel dále soustředila na v pořadí již **sedmou novelu Lex Ukrajina**, která umožnila uprchlíkům z Ukrajiny prodloužení režimu dočasné ochrany o další období a zároveň nově umožnila jejich přechod ke standardnímu pobytovému titulu. Ačkoliv prodloužení dočasné ochrany bylo většinou přijato bez kontroverzí, napětí vzbudily poslanecké pozměňovací návrhy, které zpřísnily podmínky pro ruské žadatele o české občanství a uzákonily neoprávněnou činnost pro cizí moc. Vedle novely zákona ohledně prodloužení dočasné ochrany válečným uprchlíkům z Ukrajiny se média věnovala i integračním otázkám – od situace na pracovním trhu až po školní docházku dětí. Zmíněna byla i technická opatření státu, jako například využití virtuální hlasové asistentky v Klientském centru pro poskytování informací cizincům.

Přítomnost migračního tématu v médiích i politickém diskurzu zesílila zejména v období před **volbami do Evropského parlamentu**, které proběhly na začátku června. Některé strany – zejména na krajní pravici – využívaly migraci jako ústřední bod kampaně, často v kontextu odmítnutí Paktu o migraci a azylu nebo varování před „masovou migrací“. Mediální pokrytí se soustředilo nejen na jednotlivé kampaně, ale i na debaty o směřování společné migrační politiky EU v kontextu očekávaného posílení populistických a euroskeptických frakcí v Evropském parlamentu.

V evropském kontextu pak média zaznamenala návrat taktiky **instrumentalizace migrace** na hranici s Běloruskem – tedy organizovaného přesunu migrantů jako součásti hybridních operací režimu v Minsku a Moskvě. Vedle toho sílila diskuse o **externalizaci azylové politiky**, tedy přesunu zpracování žádostí o mezinárodní ochranu mimo území EU. Zmiňovány byly především italsko-albánská dohoda nebo tzv. rwandský plán Velké Británie. Zároveň média psala o uzavření nové dohody mezi EU a Egyptem, která v sobě spojovala ekonomickou pomoc a posílení role Egypta jako partnera v řízení migrace.

V souvislosti se zářijovými **volbami do zastupitelstev krajů** v českém mediálním prostředí silně rezonovala **předvolební kampaň hnutí SPD**, jež použila xenofobní vizuály zobrazující fiktivního migranta s nožem, doplněné sloganem o „chirurgích z dovozu“. Materiály vyvolaly rozsáhlou kritiku napříč politickým spektrem i ze strany občanské společnosti.

V zahraničním kontextu pak vzbudil pozornost případ **útoku v britském Southportu**, při němž sedmnáctiletý útočník zabil tři dívky. Ačkoli šlo o britského občana rwandského původu, sociální sítě zaplavily falešné a manipulativní narativy, které útok spojovaly s migrací a islámem. Následovalo několik násilných incidentů namířených proti ubytovným azy-lantů, mešitám i policejním jednotkám.

Závěrem roku se migrační téma výrazně promítlo do **prezidentské kampaně v USA**. Donald Trump postavil část své rétoriky na kriminali-zaci migrantů a slibu hromadných deportací až jedenácti milionů lidí bez dokladů. Média v této souvislosti zaznamenala přípravu kanadských úřa-dů na možné zvýšení počtu žadatelů o azyl, kteří by v případě Trumpova vítězství mohli prchat ze Spojených států.

Na samém sklonku roku se pak významným tématem v českém veřej-ném a mediálním prostoru stal pád režimu Bašára Asada v Sýrii. V reakci na tuto událost ministerstvo vnitra pozastavilo rozhodování o žádostech o azyl pro syrské občany s odůvodněním, že je třeba vyhodnotit novou politickou situaci v zemi. Podobná opatření přijaly i další evropské státy, včetně Německa a Rakouska.

V rámci **alternativního zpravodajství** se v domácím kontextu obje-vovala tvrzení o údajném nárůstu kriminality mezi ukrajinskými uprch-líky. Migrace byla v této souvislosti zároveň rámována jako přímá hroz-ba pro bezpečnost českých měst. V zahraničním kontextu se konspirační a dezinformační weby zaměřovaly na kritiku Evropské unie a jejích mig-račních politik, zejména nových pravidel v oblasti řízení migrace a zave-dení společného azylového systému. Ve vztahu k české vládě byl terčem útoku především ministr vnitra Vít Rakušan, jemuž dezinformační weby připisovaly údajné lhaní ohledně povinných relokačních kvót či vyjedna-né výjimky v systému povinné solidarity. Migrace byla rovněž opakovaně spojována s údajným rizikem islamizace Evropy a rámována jako příčina kulturního a civilizačního úpadku kontinentu. Dlouhodobě přítomný nara-tiv o imigraci jako existenční hrozbě pak nacházel nové opory v souvislosti s vývojem v Sýrii, kde byl doplňován o varování před nárůstem pašová-ní drog. Systematické vnášení těchto narativů do informačního prostoru a jejich konfliktní interpretace přispěly k tomu, že se migrace stala v roce 2024 jedním z nejvíce polarizačních témat české veřejné debaty.

LEGÁLNÍ MIGRACE A MOBILITA

3

- ▶ Na území ČR v roce 2024 dlouhodobě pobývalo (po dobu delší než 90 dnů) celkem **1 094 089 cizinců**.
- ▶ Celkem **388 879 cizinců pobývalo na území za účelem dočasné ochrany**.
- ▶ **Cizinců s trvalým či přechodným pobytem bylo evidováno celkem 705 210.** Z tohoto počtu 47,2 % cizinců na území pobývalo přechodně a 52,8 % trvale.
- ▶ Z celkového počtu cizinců pobývajících na území ČR přechodně nebo trvale 33 % tvořili občané EU a 67 % cizinci z tzv. třetích zemí.
- ▶ Nejpočetněji jsou zastoupeni občané **Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu, Ruska a Rumunska**.
- ▶ V roce 2024 získalo státní občanství ČR 6 880 osob.

3.1 CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČR

Ke konci roku 2024 bylo v ČR **evidováno k legálnímu pobytu** (po dobu delší než 90 dní) celkem **1 094 089 cizinců**.⁶ Cizinci tak tvořili **10 % populace ČR**.⁷

Na konci roku 2024 cizinci tvořili 10 % populace ČR.

Meziročně se celkový počet legálně pobývajících cizinců zvýšil o 2,7 % oproti roku 2023. Nárůst v roce 2024 byl zapříčiněn především stále přibývajícími příchozími z Ukrajiny, kteří v České republice žádají o dočasnou ochranu.

TABULKA 1:
Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR (2014–2024)

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
počet cizinců	451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881
meziroční změna v %	2,4	3,5	6,2	6,1	7,6	5,1

rok	2020	2021	2022	2023	2024
počet cizinců	634 790	660 849	1 116 154	1 065 740	1 094 089
meziroční změna v %	6,5	4,1	68,9	-4,5	2,7

Zdroj: IS CIS

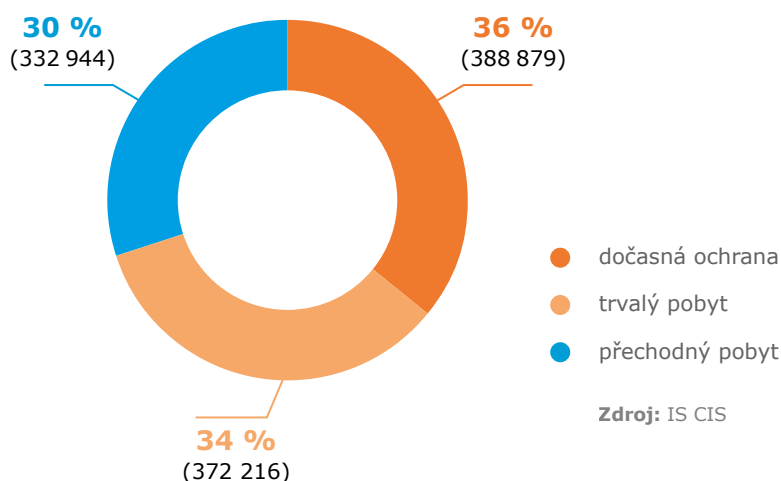
⁶ Údaj zahrnuje cizince s povoleným pobytem v ČR evidované v Cizineckém informačním systému. Reálné počty cizinců legálně pobývajících na území ČR se nicméně mohou lišit, neboť evidovaný počet cizinců nezahrnuje všechny občany jiných členských států EU pobývajících v ČR. Statistické přehledy zaznamenávají pouze ty občany EU, kteří požádali, resp. bylo jim vydáno osvědčení o registraci (místo dřívějšího potvrzení o přechodném pobytu). Ti, kteří jen využívají svého práva volného pohybu na území EU, statisticky podchyceni nejsou.

⁷ Pro výpočet byla použita data dostupná k 30. 12. 2024, kdy bylo v ČR evidováno celkem 10 897 237 obyvatel (Zdroj: ČSÚ).

Celkem **388 879** cizinců pobývalo na území za účelem **dočasné ochrany**. Cizinců s **trvalým či přechodným pobytem** bylo evidováno celkem **705 210**, což je o 2 % více než na konci roku 2023. Tempo růstu cizinců s dlouhodobým pobytem se oproti předchozímu roku zrychlilo, zatímco v roce 2023 jejich počet narostl o 8 484 osob, v roce 2024 to bylo o 14 104 osob.

GRAF 1:

Cizinci na území ČR podle typu pobytu v roce 2024

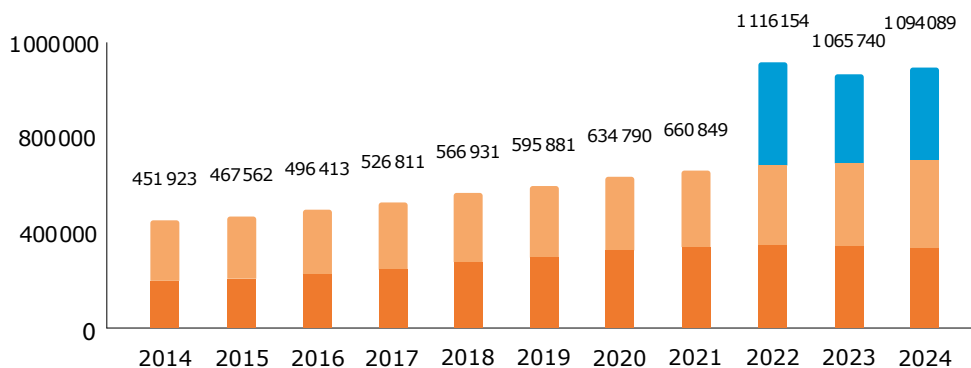

Stejně jako v roce 2023 cizinců pobývajících na základě povolení k přechodnému pobytu meziročně ubylo (-8 117) a přírůstek počtu osob se týká výhradně povolení k trvalému pobytu (+22 221).

Z celkového počtu cizinců pobývajících na území ČR 21,2 % tvořili občané EU. Počet cizinců z tzv. třetích zemí při započítání držitelů dočasné ochrany v roce 2024 dosáhl 78,8 % (861 668), jednalo se o nárůst o 25 624 osob.

GRAF 2:

Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR v letech 2014–2024

Zdroj: IS CIS

● přechodný pobyt

● trvalý pobyt

● dočasná ochrana

3.1.1 TRVALÝ A PŘECHODNÝ POBYT

Z evidovaného celkového počtu 705 210 cizinců pobývajících na území ČR s trvalým či přechodným pobytem jich 67 % spadá do kategorie cizinců ze třetích zemí (472 789 osob).

Občanů EU bylo evidováno celkem 232 421 což představuje 33 % z celkového počtu cizinců pobývajících v ČR na trvalý či přechodný pobyt. Meziročně se jedná o nárůst o 2 725 osob. Na rozdíl od předchozího roku pobývali cizinci z EU v ČR více na trvalý pobyt (51,5 %), u občanů ze třetích zemí převažující trvalý pobyt zůstává (53,4 %).

TABULKA 2:

Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR podle členství v EU a kategorie pobytu – srovnání 2023/2024

rok (stav k 31. 12.)		2023		2024		meziroční změna	
		počet cizinců	tj. %	počet cizinců	tj. %	absolutní počet	tj. %
cizinci s přechodným a trvalým pobytem	celkem	691 106	100	705 210	100	14 105	2,0
	z toho přechodně	341 111	49,4	332 944	47,2	-8 117	-2,4
	z toho trvale	349 995	50,6	372 216	52,8	22 221	6,3
občané EU	celkem	229 696	33,2	232 421	33,0	2 725	1,2
	z toho přechodně	116 642	50,8	112 793	48,5	-3 849	-3,3
	z toho trvale	113 054	49,2	119 628	51,5	6 575	5,8
občané třetích zemí	celkem	461 410	66,8	472 789	67,0	11 379	2,5
	z toho přechodně	224 469	48,6	220 201	46,6	-4 268	-1,9
	z toho trvale	236 941	51,4	252 588	53,4	15 647	6,6

Zdroj: IS CIS

3.1.2 STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST CIZINCŮ

Složení cizinců dle jejich státní příslušnosti v rámci deseti nejčastěji zastoupených zdrojových zemí je téměř totožné s rokem 2023. V tabulce se změnilo umístění Polska a Bulharska, jejichž pořadí je oproti roku 2023 prohozené. Občané Mongolska nyní představují osmou největší skupinu cizinců s dlouhodobým pobytem (v roce 2023 byli na devátém místě).

TABULKA 3:

Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR
dle kategorie pobytu a státní příslušnosti (k 31. prosinci 2024)

struktura cizinců v ČR	počet	podíl v %	meziroční změna v %	z toho			
				přechodně	tj. %	trvale	tj. %
cizinci celkem	705 210	100,0	2,0	332 944	47,2	372 216	52,8
z toho TOP 10:							
Ukrajina	201 389	28,6	0,3	92 843	27,9	108 546	29,2
Slovensko	121 471	17,2	1,9	51 596	15,5	69 875	18,8
Vietnam	68 967	9,8	1,8	12 323	3,7	56 644	15,2
Rusko	38 647	5,5	-4,9	13 369	4,0	25 278	6,8
Rumunsko	21 049	3,0	2,8	12 986	3,9	8 063	2,2
Polsko	17 733	2,5	-0,6	6 221	1,9	11 512	3,1
Bulharsko	17 733	2,5	-1,0	9 791	2,9	7 942	2,1
Mongolsko	14 071	2,0	11,1	7 228	2,2	6 843	1,8
Německo	11 768	1,7	-7,5	7 044	2,1	4 724	1,3
Maďarsko	11 650	1,7	4,8	7 837	2,4	3 813	1,0
občané EU	232 421	33,0	1,2	112 793	33,9	119 629	32,1
občané třetích zemí	472 789	67,0	2,5	220 201	66,1	252 588	67,9

Zdroj: IS CIS

Pokračuje trend poklesu ruských občanů pobývajících na území ČR (důsledek restrikcí v oblasti vydávání víz v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině). **Naopak nejvyšší nárůst byl zaznamenán u Mongolska**, kde se počet jeho občanů pobývajících na území ČR meziročně zvýšil o 1 410 osob (+11,1 %), a to hlavně u přechodného pobytu.

Obdobně jako v roce 2023 i v roce 2024 byl **nejvyšší meziroční nárůst zaznamenán u občanů Filipín**, a to o 48,3 %. Jejich počet na území ČR meziročně stoupl z 7 026 na 10 418 a jedná se především o nárůst přechodného pobytu za účelem zaměstnání.

3.1.3 CIZINCI PODLE POHLAVÍ A VĚKU

Nadále mezi cizinci převažují mírně muži, a to jak u povolení k trvalému pobytu, tak u pobytu přechodného. Celkem muži na konci roku 2024 tvořili 56,1 % cizinců. U trvalých pobytů byl podíl mužů 52,7 %. U přechodných pobytů měli muži ještě výraznější převahu v zastoupení, a to 59,8 %. Odlišnosti v zastoupení cizinců dle pohlaví v rámci jednotlivých kategorií pobytu lze spojovat s charakterem přechodného pobytu, který je spíše dočasný a zejména ekonomicky motivovaný.

TABULKA 4:
Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR dle pohlaví (k 31. prosinci 2024)

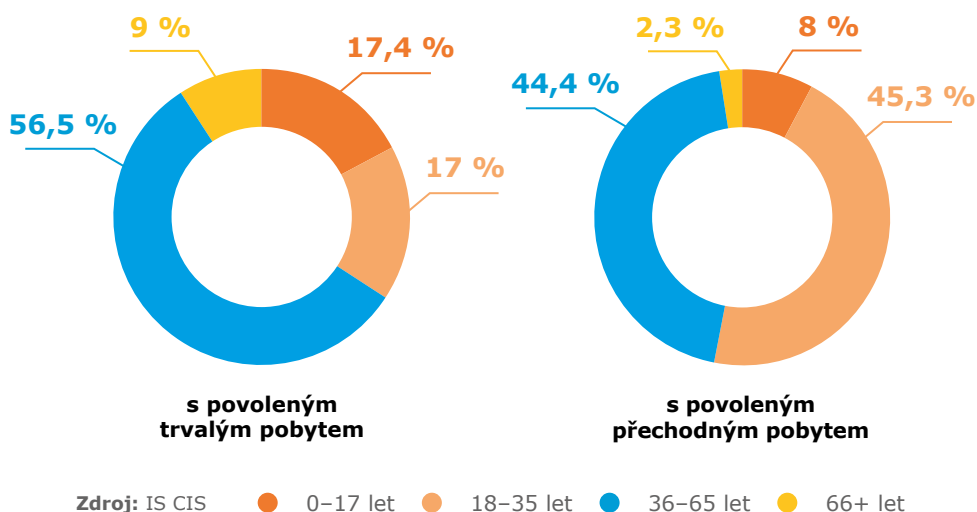
pohlaví	cizinci celkem	z toho			
		muži	tj. %	ženy	tj. %
celkem přechodný a trvalý pobyt	705 210	395 417	56,1	309 793	43,9
z toho:					
přechodně	332 994	199 189	59,8	133 805	40,2
trvale	372 216	196 228	52,7	175 988	47,3

Zdroj: IS CIS

V celkovém počtu cizinců pobývajících na přechodný a trvalý pobyt převažuje dlouhodobě věková kategorie v rozmezí 36–65 let, která v roce 2024 tvořila 50,8 %. Věkové složení se liší dle typu pobytu. V kategorii přechodného pobytu je kategorie věku 18–35 let a 36–65 let více vyrovnaná, zatímco v kategorii trvalého pobytu jasně převažuje věk 36–65 let a je zde i vyšší zastoupení nezletilých osob a osob starších 66 let (viz grafy níže).

GRAF 3:

Věková struktura cizinců s povoleným pobytem v ČR (k 31. prosinci 2024)

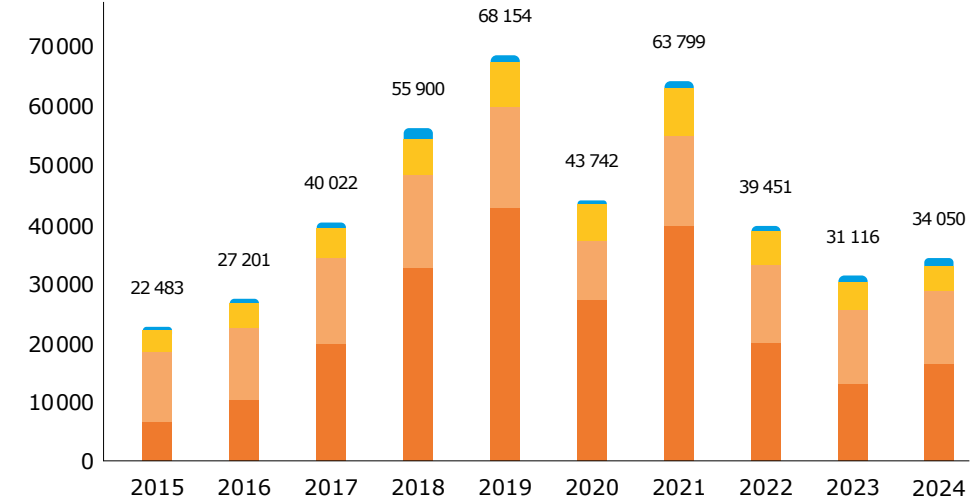
3.2 POBYTOVÁ OPRÁVNĚNÍ DLE ÚČELU

Cizinci ze třetích zemí, kteří chtějí pobývat v ČR přechodně déle než 90 dnů, mohou na ZÚ ČR požádat o vízum k pobytu nad 90 dnů (dlouhodobé vízum) nebo povolení k dlouhodobému pobytu v případě speciálních pobytových titulů vyplývajících z evropských směrnic (účely vízová politika, studium, vědecký výzkum, včetně duálních pobytových oprávnění za účelem zaměstnání – zaměstnanecká karta a modrá karta).

Rok 2024 byl poznamenán stále probíhajícím válečným konfliktem na Ukrajině a s tím spojeným omezením chodu zastupitelských úřadů na Ukrajině, v Rusku a Bělorusku. Přijímání žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění tak bylo nadále omezeno.

GRAF 4:

Vývoj počtu žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění na vstupu do ČR 2015–2024

Zdroj: MV ● ekonomické aktivity ● vzdělávací aktivity ● rodinný účel ● jiný účel

TABULKA 5:

Žádosti o dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2024

účel	počet žádostí o pobytová oprávnění	tj. %	% změna oproti 2023	absolutní změna oproti 2023
ekonomické aktivity	16 259	47,8	27,1	3 464
vzdělávací aktivity	12 199	35,8	-2,7	-338
sloučení rodiny	4 259	12,5	-8,4	-393
jiné účely	1 333	3,9	17,8	201
celkem	34 050	100,0	9,4	2 934

Zdroj: MV

V roce 2024 **skončil trend snižování počtu podaných žádostí** o dlouhodobá pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí **zaznamenaný v předchozích dvou letech**. Ekonomické účely pobytu se opět staly dominantními v míře, která byla běžná před rokem 2022.

Počet žádostí o dlouhodobé vízum nebo dlouhodobý pobyt podaných na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí se zvýšil o 9,4 % oproti roku 2023.

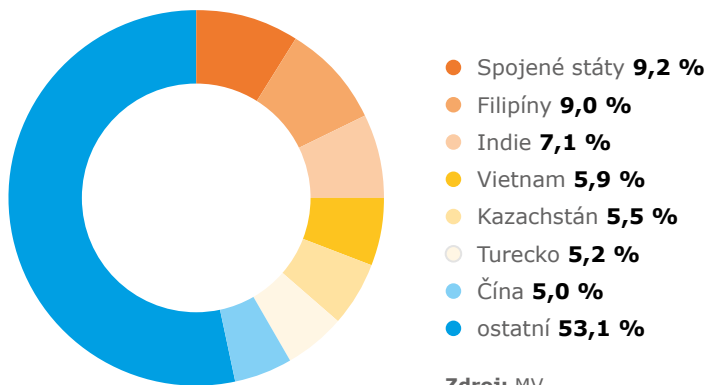
V roce 2024 bylo na základě žádostí ze ZÚ ČR uděleno celkem **29 495 dlouhodobých pobytů** (dlouhodobé vízum, dlouhodobý pobyt), což představuje meziroční nárůst o 1 928 (tedy 7 %).

Oproti roku 2023 se nezměnilo pořadí zemí, ze kterých pocházejí cizinci s nejčastěji udělova-

nými dlouhodobými pobytovými tituly. Do roku 2023 dlouhodobě převládali občané Ukrajiny, nyní bylo již druhým rokem nejvíce pobytů uděleno občanům Spojených států.

GRAF 5:

Udělené dlouhodobé pobyty podle státní příslušnosti v roce 2024

Zdroj: MV

TABULKA 6:

Udělená dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2024

účel	počet udělených pobytových oprávnění	tj. %	% změna oproti 2023	absolutní změna oproti 2023
ekonomické aktivity	14 231	48,2	19,3	2 307
vzdělávací aktivity	10 305	35,0	-2,0	-169
sloučení rodiny	3 714	12,6	-9,4	-384
jiné účely	1 245	4,0	16,0	174
celkem	29 495	100,0	7,0	1 928

Zdroj: MV

3.2.1 EKONOMICKÁ MIGRACE

Ke dni 31. prosince 2024 bylo krajskými pobočkami Úřadu práce České republiky (ÚP ČR) **evidováno v postavení zaměstnanců celkem 845 468 zahraničních pracovníků**.

Celkem **397 637 zahraničních pracovníků** pocházelo z **členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska** (dále jen EU/EHP a Švýcarska), včetně jejich rodinných příslušníků. Početně nejvíce zastoupenou skupinou jsou občané Slovenska (215 611 informačních karet), dále Rumunska (44 405 informačních karet), Polska (43 793 informačních karet) a Bulharska (34 185 informačních karet). Celkem **447 831 zahraničních pracovníků tvořili občané nečlenských států EU/EHP a Švýcarska – cizinci ze třetích zemí**, nejčastěji občané Ukrajiny (239 351 informačních karet⁸ + 65 331 pracovních oprávnění⁹), Ruska (19 115 informačních karet + 3 311 pracovních oprávnění) a Vietnamu (17 257 informačních karet + 3 684 pracovních oprávnění).

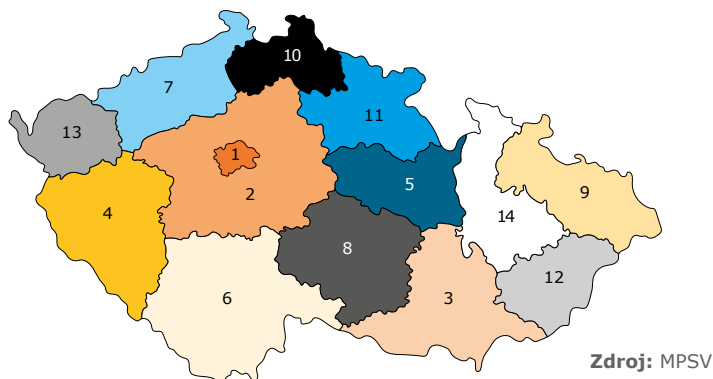
⁸ Zahrnuje pracovníky z třetích zemí, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání, zaměstnaneckou kartu, modrou kartu nebo kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance.

⁹ Zahrnuje povolení k zaměstnání, zaměstnanecké karty, modré karty, popř. karty vnitropodnikově převedených zaměstnanců.

Z hlediska územního členění je **nejvyšší počet zahraničních pracovníků v postavení zaměstnanců** dlouhodobě evidován v **hlavním městě Praze (269 738)**, následované Středočeským (141 634), Jiho-moravským (98 041) a Plzeňským krajem (79 625).

OBRÁZEK 1:

Rozložení zahraničních pracovníků v ČR podle krajů v roce 2024

● Praha 269 738	● Královéhradecký kraj 28 595
● Středočeský kraj 141 634	● Ústecký kraj 26 214
● Jiho-moravský kraj 98 041	● Liberecký kraj 25 454
● Plzeňský kraj 79 625	● Vysočina 20 752
● Moravskoslezský kraj 40 043	● Karlovarský kraj 19 189
● Jihočeský kraj 30 343	● Zlínský kraj 18 472
● Pardubický kraj 29 602	● Olomoucký kraj 17 766

Většinu zahraničních pracovníků v roce 2024 tvořili zahraniční pracovníci s volným přístupem na trh práce. Z celkového počtu **845 468** zahraničních pracovníků evidence vykázala 397 637 informač-

ních karet občanů členských států EU/EHP a Švýcarska včetně jejich rodinných příslušníků a 329 699 informačních karet občanů nečlenských států EU/EHP a Švýcarska – cizinců ze třetích zemí. Mezi zahraničními pracovníky, kteří na trh práce vstupují na **základě pracovního oprávnění**, bylo ke konci roku

K 31. prosinci 2024 bylo evidováno 1 749 agentur práce.

2024 z jejich **celkového počtu 118 132** evidováno **108 113 držitelů zaměstnaneckých karet, 7 897 držitelů povolení k zaměstnání, 2 049 držitelů modrých karet a 73 držitelů karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance.**

Agentur práce, tedy subjektů s povolením ke zprostředkování zaměstnání vydaným Generálním ředitelstvím Úřadu práce, **bylo k 31. prosinci 2024 evidováno celkem 1 749.**

3.2.1.1 PROGRAMY V OBLASTI EKONOMICKÉ MIGRACE

Migrační programy a projekty představují **účinný nástroj podpory migrace vybraných cílových skupin občanů třetích států, na jejichž vstupu a pobytu na území ČR má český stát zvýšený zájem.**

Cílem všech programů ekonomické migrace je zjednodušit příchod kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na území ČR a podpořit tak cílenou a výběrovou legální ekonomickou migraci.

Programy fungují jako nástroj výběru českých zaměstnavatelů a jejich zahraničních zaměstnanců, kterým je na základě splnění transparentních kritérií poskytováno přednostní zacházení při podávání žádostí o pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech a další výhody (možnost migrace společně s nejbližšími rodinnými příslušníky, omezení administrativy, zrychlené vyřízení žádosti o pobyt). Programy posilují kontrolu státních orgánů nad procesem pracovní migrace, snižují rizika spojená s migrací a zvyšují preventivní ochranu zahraničních pracovníků.

Od roku 2019 jsou realizovány celkem 4 vládou schválené migrační programy:

- 1. Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec** je určen pro společnosti zaměstnávající vysoce kvalifikované pracovníky ze třetích zemí (tj. pro cizince vykonávající v ČR profesí zařazené v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO do hlavních tříd 1 až 3: řídící

Do Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec bylo v roce 2024 zařazeno 404 cizinců, nejčastěji z Číny, Indie, USA, Jižní Koreje, Velké Británie a Filipín.

pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci). Cílová skupina zahrnuje i zdravotnické pracovníky. Program **je otevřen občanům všech třetích států**, spolu s pracovními migranty se jeho účastníci mohou stát i jejich nejbližší rodinní příslušníci.

Fungování programu bylo nadále poznamenáno válkou na Ukrajině, která byla hlavní zdrojovou zemí kvalifikované pracovní síly. **V této souvislosti byly nejvíce zasaženy zdravotnické profese, u nichž byl zaznamenán nejvýraznější pokles od spuštění programu. Do Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec bylo v roce 2024 zařazeno 404 cizinců, přičemž nejvíce v něm byli zastoupeni žadatelé z Číny, Indie, USA, Jižní Koreje, Velké Británie a Filipín.** Nejčastěji se jednalo o strojní techniky, specialisty v oblasti bezpečnostních dat, specialisty v oblasti počítačových sítí, programátory, systémové analytiky, vývojáře softwaru, elektrotechniky, šéfkuchaře a lektory a učitele jazyků.

V Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec bylo podáno celkem 202 žádostí o zaměstnaneckou kartu¹⁰ a vydáno bylo 238 rozhodnutí,¹¹ úspěšnost činila 86,6 %. Nejčastěji žádosti podávali občané Indie (33), Nepálu (29) a Číny (22).

- 2. Program kvalifikovaný zaměstnanec** je určený pro společnosti zaměstnávající středně až nízko kvalifikované zaměstnance. Pro tento program byly jako zdrojové země ekonomické migrace do ČR vybrány ty, které vláda shledala jako vhodné z hlediska požadavků českého trhu práce a současně z hlediska bezpečnostních a migračních rizik. Program je aktuálně otevřen pro **Arménii, Černou horu, Filipíny, Gruzii, Indii, Kazachstán, Moldavsko, Mongolsko, Severní Makedonii a Srbsko a Ukrajinu**. Program zůstává nadále pozastaven pro Bělorusko.

¹⁰ Účastníkům Programu jsou vydávány zaměstnanecké karty, modré karty, karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance a jejich rodinným příslušníkům dlouhodobá víza za účelem rodinným a povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Ministerstvo vnitra však v rámci pobytových statistik sleduje účast v Programu pouze u žadatelů o zaměstnanecké karty.

¹¹ Toto číslo zahrnuje i rozhodnutí o žádostech z předchozího roku.

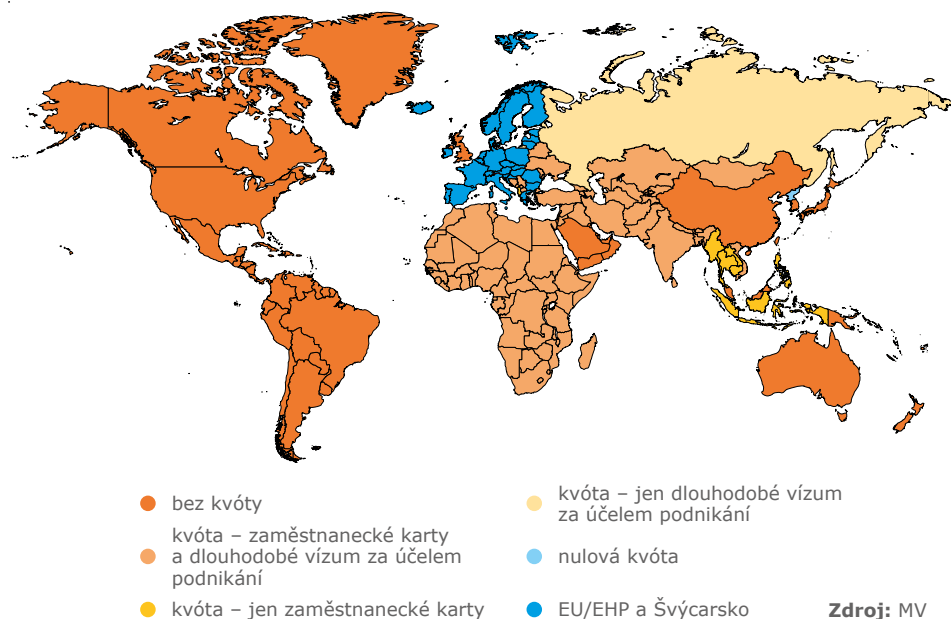
Kapacita programu alokovaná na Ukrajinu 11 000 žádostí ročně byla kvůli situaci na Ukrajině čerpána jen z cca 10 % (do programu bylo zařazeno 1 142 pracovníků). V roce 2024 byla navýšena kvóta na Filipínách (10 300 žádostí ročně od 1. května 2024; výše kvóty za rok 2024 byla 8 633) a v Mongolsku (3 170 žádostí ročně). U Indie a Kazachstánu byla kvóta ve všech měsících využita ze 100 %, u Moldavska z 57 %, u Gruzie z 52 %. Z celkových dat za rok 2024 vyplývá, že hlavní zdrojovou zemí programu byly Filipíny (4 027 zařazených uchazečů) a Mongolsko (2 367 zařazených uchazečů). Velký zájem byl rovněž o zaměstnance z Moldavska (854 zařazených uchazečů), Indie (600 zařazených uchazečů) a Kazachstánu (500 zařazených uchazečů). V případě Srbska a Černé Hory bylo čerpáno ze strany zaměstnavatelů cca 19 % alokované roční kvóty, Arménie 29 % a nejméně se čerpala kvóta u Severní Makedonie 7,5 %.

Celkem bylo do **Programu kvalifikovaný zaměstnanec** zařazeno ze všech zdrojových zemí **10 339 cizinců**. Nejčastěji poptávanými profesemi byli svářeči, montážní dělníci, zedníci, řidiči, zpracovatelé masa a ryb, zpracovatelé výrobků z kovů, strojírenští kovodělníci, pomocní kuchaři a skladníci.

V Programu kvalifikovaný zaměstnanec pak bylo podáno 8 286 žádostí o zaměstnaneckou kartu a vydáno 8 165 rozhodnutí, úspěšnost činila 92,8 %. Žádosti podávali hlavně občané Filipín (3 668), Mongolska (1 859) a Ukrajiny (793).

OBRÁZEK 2:

Mapa světa zobrazující kvóty pro ekonomickou migraci do ČR v roce 2024

3. Program klíčový a vědecký personál je určen pro investory, nově založené společnosti, start-upy a nově také výzkumné organizace a technologické společnosti, jež mají zájem zaměstnat špičkové vysoce kvalifikované pracovníky ze třetích zemí. Program je otevřen občanům všech třetích států, spolu s pracovními migranty se jeho účastníky mohou stát i jejich nejbližší rodinní příslušníci.

Vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině mělo vliv i na tento program a klíčoví pracovníci z Ruska a Běloruska byli výrazně nahrazeni indickými a tureckými pracovníky. **V roce 2024 bylo do programu zařazeno 1 099 cizinců.** Nejčastějšími profesemi uchazečů byly: IT specialisté, vývojáři softwaru, strojní inženýři ve výzkumu a vývoji, specialisté v oblasti průmyslového inženýrství, specialisté v oblasti marketingu, finanční poradci, specialisté v oblasti účetnictví a manažeři. Mezi nejčastější zdrojové země tohoto programu patřily Indie, Turecko, Japonsko, Jižní Korea a Čína.

V roce 2024 bylo v rámci Programu klíčový a vědecký personál podáno 371 žádostí o zaměstnaneckou kartu¹² a vydáno 381 rozhodnutí,¹³ úspěšnost činila 93,2 %. Nejčastěji žádosti podávali občané Indie (87), Jižní Koreje (72) a Japonska (42).

4. Program Mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky některých států pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví je určený výhradně pro zaměstnavatele hledající méně kvalifikované i nekvalifikované pracovníky v sektorech uvedených v názvu programu. Aktuálně je program otevřen pro občany Bosny a Hercegoviny, Gruzie, Moldavska, Severní Makedonie a Ukrajiny.

Kromě zmíněných programů ekonomické migrace je od roku 2014 realizován **projekt Závčík**, určený pro cizince ze třetích zemí, kteří jsou vysíláni zahraničními zaměstnavateli k českým firmám s cílem zvyšování dovedností a kvalifikace pro účely dalšího zaměstnání těchto cizinců u jejich zahraničních zaměstnavatelů. Závčík může trvat nejvýše 6 měsíců. **Celkem bylo do projektu Závčík v roce 2024 zařazeno 120 cizinců**, přičemž nejvíce v něm byli zastoupeni žadatelé z Mexika, Bosny a Hercegoviny, Indie, Vietnamu a Číny. V roce 2024 bylo podáno a kladně vyřízeno 21 žádostí o dlouhodobá víza, většina od občanů Mexika (16).

Od roku 2023 byl spuštěn nový vládou schválený **Program digitální nomád**. Ten je určen pro vysoce kvalifikované specialisty v oblasti informačních technologií – tzv. digitální nomády, kteří mají zájem dlouhodobě pobývat v ČR. Program je otevřen pro občany **Austrálie, Japonska, Korejské republiky, Kanady, Nového Zélandu, Velké Británie, USA a Tchaj-wanu** a od 1. ledna 2025 také pro občany **Brazílie, Izraele, Mexika a Singapur**. Do programu jsou zařazeni i jejich nejbližší rodinní příslušníci. Do Programu digitální nomád bylo v roce 2024 zařazeno celkem **18 cizinců** (8 zaměstnanců zahraničních společností a 8 freelancerů (OSVČ) a 2 rodinní příslušníci) z USA, Velké Británie, Austrálie

¹² Účastníkům Programu jsou vydávány zaměstnanecké karty, modré karty, karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance, dlouhodobá víza za účelem podnikání a jejich rodinným příslušníkům dlouhodobá víza za účelem rodinným a povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Ministerstvo vnitra však v rámci pobytových statistik sleduje účast v Programu pouze u žadatelů o zaměstnanecké karty.

¹³ Počet vydaných rozhodnutí převyšující počet nabraných žádostí je způsoben tím, že začátkem kalendářního roku jsou rozhodovány žádosti podané ještě koncem roku předchozího.

a Kanady. Podáno a kladně vyřízeno bylo 12 žádostí digitálních nomádů o dlouhodobé vízum. Nejčastěji se jednalo o občany USA.

Dne 1. července 2024 byl spuštěn **Projekt pracovní migrace z Indonésie**. Cílovou skupinu projektu tvoří **indonéští studenti či absolventi polytechnických škol ve věku 21–29 let**, kteří v ČR chtějí za účelem zvyšování kvalifikace vykonávat po přechodnou dobu kvalifikované zaměstnání na **pozici řemeslného typu** (např. svářeči, (elektro) mechanici, zámečníci). Projekt určen pro velké české společnosti, které jsou připravené přijmout alespoň 100 indonéských migrantů najednou. V roce 2023 byl projekt jednorázově pilotně vyzkoušen s 300 indonéskými pracovníky. V roce 2024 nebyl do programu zařazen žádný cizinec.

Cílem **Projektu Pilot** je podpora výcviku kvalifikovaných pilotů z vybraných třetích zemí. Cizincům zařazeným do projektu je garantovaná možnost požádat o pobytové oprávnění za účelem leteckého výcviku. Projekt se vztahuje na občany **Arménie, Ázerbájdžánu, Číny, Filipín, Ghany, Gruzie, Indie, Indonésie, Kazachstánu, Keni, Malajsie, Malediv, Nigérie, Tádžikistánu, Uzbekistánu, Ukrajiny a Vietnamu** nebo na držitele cestovního pasu vydaného takovým státem. Do Projektu Pilot bylo zařazeno v roce 2024 celkem **59 cizinců**. Většina z nich byla z Vietnamu a Malediv.

TABULKA 7:
Počet žádostí o zaměstnaneckou kartu a rozhodnutí v rámci programů ekonomické migrace v roce 2024

program	počet žádostí	počet rozhodnutí	kladná rozhodnutí	% kladných rozhodnutí
Klíčový a vědecký personál	371	381	355	93,2
Vysoce kvalifikovaný zaměstnanec	202	238	206	86,6
Kvalifikovaný zaměstnanec	8 286	8 165	7 580	92,8
z toho:				
Filipíny	3 668	3 621	3 471	95,9
Mongolsko	1 859	1 762	1 666	94,6

Ukrajina	793	584	564	96,6
Indie	656	700	561	80,1
Moldavsko	653	724	619	85,5
Kazachstán	276	312	249	79,8
Srbsko	250	315	246	78,1
Gruzie	149	131	110	84,0
Arménie	130	155	145	93,5
Jižní Korea	89	87	85	97,7

Zdroj: MV

3.2.2 POVOLENÍ K DLOUHODOBÉMU POBYTU NA VSTUPU DO ČR

V roce 2024 bylo uděleno **18 344** povolení k dlouhodobému pobytu.

Podobně jako v předchozích letech bylo i v roce 2024 uděleno nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu žadatelům o **zaměstnaneckou kartu** – celkem 12 843, tj. 70 % z celkového počtu udělených povolení k dlouhodobému pobytu. Nejvíce rozhodnutí o udělení zaměstnanecké karty obdrželi občané **Filipín, Mongolska a Číny**.

Modrá karta byla stejně jako v roce 2023 nejčastěji udělena občanům **Indie, Turecka a Ukrajiny**.

Vnitropodnikový převod patřil mezi účely pobytu, u kterých byl v roce 2024 zaznamenán výrazný meziroční nárůst o 39,9 %. Uděleno bylo celkem 284 pobytů (1,5 % ze všech kladných rozhodnutí). Skoro dvě třetiny těchto povolení byly uděleny občanům **Číny**, druhý a třetí nejvyšší počet (s výrazným odstupem) byl udělen státním příslušníkům **Japonska a Velké Británie**.

Za účelem **sloučení rodiny** bylo v roce 2024 uděleno 2 192 povolení k dlouhodobému pobytu, tedy 11,9 % z celkového počtu kladně vyřízených žádostí. Třetinu povolení k pobytu za účelem **sloučení rodiny** obdrželi občané **Vietnamu**. S poměrně výrazným odstupem následovali občané **Indie** a občané **Ukrajiny**.

Studium bylo třetím nejčastějším účelem udělených povolení k dlouhodobému pobytu. Uděleno bylo celkem 2 152 pobytových oprávnění, která představovala 11,7 % ze všech kladných rozhodnutí. Oproti roku 2023 počet udělených dlouhodobých pobytů klesl o 7 %. Podobně jako u sloučení rodiny, i účel studia byl nejčastěji povolován občanům **Vietnamu** (33,3 % z celkového počtu). S odstupem následovali občané **Indie** a **Bangladéše**.

Meziročně došlo k výraznému nárůstu v počtu udělených povolení k dlouhodobému pobytu za účelem **výzkumu** o 60,5 %. V roce 2024 byla nejčastěji udělována občanům **Indie** (36,8 % z celkového počtu udělených dlouhodobých pobytů za účelem výzkumu). S výrazným odstupem následovali občané **Číny** a **Pákistánu**.

TABULKA 8:
Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2024

program	počet udělených povolení	tj. %	% změna oproti 2023	absolutní změna oproti 2023
celkem	18 344	100,0	14,9	2 380
z toho:				
zaměstnání – zaměstnanecká karta	12 843	70,0	23,5	2 445
sloučení rodiny	2 192	11,9	-5,5	-127
studium	2 152	11,7	-7,0	-162
zaměstnání – modrá karta	337	1,8	-14,2	-56
výzkum	536	2,9	60,5	202
vnitropodnikový převod	284	1,5	39,9	81

Zdroj: MV

Pětina povolení k dlouhodobému pobytu byla v roce 2024 udělena občanům **Filipín**, dále státním příslušníkům **Mongolska** a **Číny**.

TABULKA 9:

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2023/2024

rok	2023	tj. %	2024	tj. %	změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
celkem	15 964	100	18 344	100	14,9	2 380
z toho:						
Filipíny	2 553	16,0	3 761	20,5	47,3	1 208
Mongolsko	969	6,1	1 736	9,5	79,2	767
Čína	1 198	7,5	1 576	8,6	31,6	378
Vietnam	1 590	10,0	1 445	7,9	-9,1	-145
Ukrajina	457	2,9	1 412	7,7	209,0	955
Indie	1 422	8,9	1 389	7,6	-2,3	-33
Moldavsko	752	4,7	700	3,8	-6,9	-52
Srbsko	583	3,7	666	3,6	14,2	83
Turecko	592	3,7	591	3,2	-0,2	-1
Kazachstán	316	2,0	296	1,6	-6,3	-20

Zdroj: MV

Projekty v oblasti studentské migrace

- **Režim student:** koncept pro usnadnění vízové procedury u vybraných studentů

Podstatou tohoto projektu je **usnadnění vízového a pobytového procesu** cizinců z vybraných států přijatých ke studiu v akreditovaných studijních programech na vysokých školách v ČR. Prostřednictvím Režimu student je těmto studentům umožňován rychlejší přístup na zastupitelský úřad k podání žádosti o pobytová oprávnění.

V roce 2024 bylo do Režimu student zapojeno **37 veřejných a soukromých vysokých škol** a celkem **1 085 uchazečů**. Do Režimu student bylo zařazeno celkem **26 států**, přičemž některé zastupitelské úřady mají konzulární působnost pro více států (takto bylo pokryto celkem **60 států**).

► **Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince** – zahraniční studenty ze třetích zemí

Projekt je zaměřený na studentskou migraci zahraničních stipendistů. Studenti jsou do projektu zařazováni na základě nominace ze strany garanta pobytu, kterým jsou hostitelské instituce.

Cílovou skupinu tvoří studenti ze třetích zemí (Moldavsko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Kambodža, Etiopie, Zambie, Ukrajina), kteří byli ke studiu v ČR přijati na základě bilaterálních či multilaterálních mezinárodních smluv a usnesení vlády (rozvojové země a krajané) a dále pak účastníci programu Erasmus+ Mezinárodní kreditové mobility a Fulbrightova programu.

3.3 VÍZOVÁ POLITIKA

Česká republika provádí ode dne svého plného zapojení do schengenské spolupráce (tj. od 21. prosince 2007) **společnou vízovou politiku EU**. Tato agenda spadá do působnosti MZV, přičemž probíhá úzká spolupráce s MV. Základním dokumentem společné vízové politiky je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 (tzv. vízové nařízení). Tento dokument stanovuje seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. Základním právním nástrojem, který upravuje oblast vydávání krátkodobých (schengenských víz), je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), které bylo novelizováno v roce 2019.

Jedním z nástrojů novelizovaného vízového kodexu jsou **opatření podle čl. 25a**, která zahrnují negativní a pozitivní vízové pobídky pro třetí země na základě jejich spolupráce v oblasti zpětného přebírání osob. Ev-

ropská komise pravidelně hodnotí tuto spolupráci. V minulosti byla vízová opatření navržena vůči Etiopii, Gambii, Senegal, Bangladéši a Iráku. Rada přijala návrh týkající se Etiopie v dubnu 2024. V případě Gambie bylo v roce 2022 navrženo zvýšení vízového poplatku kvůli nedostatečné spolupráci. Vzhledem k dosaženému pokroku v oblasti návratových letů bylo zvýšení vízového poplatku zrušeno v dubnu 2024, zůstává však soubor opatření přijatý v roce 2021. Opatření pro ostatní země jsou stále projednávána s cílem dále zlepšit spolupráci v oblasti readmise.

Dne 13. března 2024 Rada přijala mandát pro vyjednávání revize nařízení (EU) 2018/1806, která má posílit mechanismus pozastavení vízového režimu. Tento mechanismus umožňuje dočasné pozastavení bezvízového režimu pro třetí země v případě náhlého nárůstu nelegální migrace nebo bezpečnostních rizik. Mechanismus byl poprvé aktivován v roce 2019 pro Albánii a podruhé v roce 2022 pro Vanuatu.

Návrh revize zavádí nové důvody pro pozastavení (např. nesoulad vízové politiky, programy občanství pro investory, hybridní hrozby), flexibilnější prahy pro aktivaci mechanismu na základě individuálního posouzení, revidovaný postup pozastavení s delšími časovými rámci a novým urgentním postupem a posílené monitorování a reportování s širším geografickým a obsahovým rozsahem. Revize rovněž rozšiřuje důvody pro pozastavení vízového režimu, např. závažné porušování lidských práv nebo mezinárodního práva. Návrh revize prochází schvalovacím procesem.

3.3.1 DIGITALIZACE VÍZOVÉHO PROCESU

Vízová digitalizace na úrovni EU bude spočívat v **zavedení jednotného aplikačního portálu** (Visa Application Portal – VAP), který propojí členské státy Schengenu. Žadatelé o schengenské vízum si vyberou destinaci a podají žádost přes portál, kde si vytvoří vlastní účet. Používání portálu nejspíš nebude povinné, protože některé země již mají vlastní digitalizované systémy. Elektronické žádosti budou následně přidělovány do národních vízových systémů, jako je například připravovaný systém ELVIS v ČR, kde budou zpracovány.

Pilotní projekt portálu probíhal v letech 2020–2021, kdy se na něm podílely vybrané státy včetně ČR. V současnosti se připravuje technické a legislativní řešení portálu. Návrh prošel prvním čtením během českého předsednictví v Radě EU a záměr byl schválen. Předběžný termín spuštění portálu je leden 2026, ale kvůli zpoždění implementace systémů EES a ETIAS lze očekávat i zpoždění projektu VAP.

3.4 SCHENGENSKÁ SPOLUPRÁCE

3.4.1 EVROPSKÁ LEGISLATIVA VZTAHUJÍCÍ SE K SCHENGENSKÉ PROBLEMATICE

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob

Novela nařízení (EU) 2016/399, kterým se stanoví Schengenský hraniční kodex vstoupila v platnost dne 10. července 2024. Má zásadní vliv na fungování Schengenského prostoru a posiluje jeho odolnost vůči krizím na vnějších hranicích.

Nařízení zavádí možnost přijmout celounijní opatření, která omezují přístup státních příslušníků třetích zemí do EU v případě rozsáhlé mimořádné situace v oblasti veřejného zdraví. Zavádí rovněž postup přemístění, který pomůže řešit druhotný pohyb migrantů (z jednoho členského státu do druhého), a je alternativním nástrojem ke znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Dále nabízí řešení pro situace, kdy je migrace účelově zneužívána (instrumentalizace migrace). Vyjasnění pravidel týkajících se znovuzavedení hraničních kontrol zajistí, že zůstanou krajním opatřením.

Nová pravidla ohledně předběžných informací o cestujících pro usnadnění správy vnějších hranic a posílení vnitřní bezpečnosti

V březnu 2024 byla dosažena politická dohoda mezi Evropským parlamentem a Radou EU o dvou nařízeních týkajících se **shromažďování a výměny předběžných informací o cestujících (API údaje)**, tedy informací o totožnosti cestujících obsažených v cestovních dokladech v kombinaci s informacemi o letu shromážděnými při odbavení. Tato na-

řízení nahradí směrnici z roku 2004 a vytvoří právní základ pro efektivní využívání API údajů při kontrolách na vnějších hranicích a v boji proti kriminalitě. Nařízení vstoupila v platnost začátkem roku 2025 po uveřejnění v Úředním věstníku EU.

Návrh nařízení související s prověřováním státních příslušníků třetích zemí na vnějších hranicích (tzv. nařízení o screeningu)

Dne 14. května 2024 Rada EU přijala **Pakt o migraci a azylu**, který zahrnuje nařízení zavádějící prověřování státních příslušníků třetích zemí na vnějších hranicích. Nařízení, účinné od 1. července 2024, bude použitelné od 12. června 2026. Cílem je efektivnější řízení migrace prostřednictvím předvstupního prověřování a harmonizace postupů v oblasti hraničních kontrol, azylových a návratových řízení. Nařízení stanoví pravidla pro rychlé prověřování osob na vnějších hranicích nebo v EU, včetně registrace a shromažďování informací pro posouzení bezpečnostních a zdravotních rizik, což určí další postup v azylovém nebo návratovém řízení.

Balíček k digitalizaci cestovních dokladů

Dne 8. října 2024 Evropská komise zveřejnila **balíček k digitalizaci cestovních dokladů**, který zahrnuje dva legislativní návrhy: návrh nařízení, kterým se zavádí digitální cestovní aplikace EU¹⁴ a návrh nařízení, kterým se zavádí digitální cestovní aplikace EU.¹⁵

Cílem je zavést jednotné standardy pro digitální cestovní oprávnění a společnou mobilní aplikaci pro předkládání cestovních údajů. Digitální cestovní oprávnění bude umožňovat uchovávat digitální zobrazení totožnosti osoby v mobilním telefonu. Aplikace by měla být k dispozici od roku 2030.

Návrhy se také vztahují na státní příslušníky třetích zemí, kteří budou mít povinnost poskytovat údaje k plánované cestě, což umožní rychlejší

¹⁴ Návrh nařízení Rady o vydávání digitálních cestovních oprávnění založených na průkazech totožnosti a o technických normách pro tato oprávnění.

¹⁵ Návrh nařízení, kterým se zavádí aplikace pro elektronické předkládání cestovních údajů („digitální cestovní aplikace EU“) a mění nařízení (EU) 2016/399 a (EU) 2018/1726 a nařízení Rady (ES) 2252/2004, pokud jde o používání digitálních cestovních oprávnění.

a cílenější kontrolu na hranicích. Digitální cestovní oprávnění bude součástí evropské peněženky digitální identity, která bude k dispozici do konce roku 2026. Agentura eu-LISA zajistí technické řešení pro tyto systémy, přičemž členské státy budou odpovědné za zajištění bezpečného připojení ke svému národnímu systému.

Od 1. ledna 2025 jsou Bulharsko a Rumunsko plně integrovány do schengenského prostoru.

3.4.2 DOČASNÉ ZNOVUZAVEDENÍ HRANIČNÍCH KONTROL SOUSEDNÍCH ZEMÍ NA VNITŘNÍCH HRANICÍCH S ČR

V roce 2024 **Německo a Rakousko zavedly hraniční kontroly na pozemních hranicích s Českou republikou**, které byly odůvodněny bezpečnostními riziky spojenými s nelegální migrací a převaděčstvím. Kontroly na česko-německé hranici platí od června 2024 do března 2025, na česko-rakouské hranici pak od října 2024 do dubna 2025.

3.4.3 NEUZNÁVÁNÍ NEBIOMETRICKÝCH CESTOVNÍCH DOKLADŮ VYDANÝCH RUSKOU FEDERACÍ

Od 3. července 2024 Česká republika neuznává nebiometrické cestovní doklady vydané Ruskou federací pro vstup a pobyt na území. Výjimky se aplikují na kategorie nezletilých dětí a osob s pobytoovým oprávněním uděleným v zájmu ČR.

3.4.4 DOKONČENÍ ROZŠÍŘENÍ SCHENGENSKÉHO PROSTORU

Ministři vnitra členských států se v prosinci 2024 usnesli na **zrušení kontrol na vnitřních pozemních hranicích s Bulharskem a Rumunskem**, a to od 1. ledna 2025. Zrušení kontrol na vnitřních pozemních hranicích navazuje na zrušení kontrol na vzdušné a mořské hranici, ke kterému došlo dne 31. března 2024. Tento důležitý krok zároveň završuje úplný vstup obou zemí do schengenského prostoru. Dojde tak k posílení vnitřního trhu prostřednictvím podpoření obchodu a cestovního ruchu.

3.5 INTEGRACE

Migrace do ČR může být efektivní a prospěšná cizincům i majoritní společnosti pouze tehdy, pokud je přímo provázána s integračními opatřeními. Nezbytnou nutností je aktivní integrační politika.

Primární cílovou skupinou integrace jsou legálně pobývajícím státní příslušníci třetích zemí. V roce 2024 bylo umožněno vzájemné potřebné doplňování v oblasti cílové skupiny u strategie zaměřené na **osoby s dočasnou ochranou**. Řady integračních nástrojů (např. poskytování informací, sociální a právní poradenství, jazykové kurzy, či pomoc v tíživé životní situaci) mohou využívat rovněž **občané Evropské unie** a dále **držitelé mezinárodní ochrany** (nad rámec pro ně připravených služeb poskytovaných v rámci Státního integračního programu). S ohledem na to, že integrace je oboustranným procesem, je cílovou skupinou integrace také majoritní společnost. Integrační politika se ve zvýšené míře zaměřuje na integraci cizinců ve zranitelném či znevýhodněném postavení. Těmi jsou především ženy-cizinky (ekonomicky aktivní i ženy v domácnosti), cizinci-senioři a děti a mládež z řad cizinců.

Koordinací politiky integrace cizinců je pověřeno Ministerstvo vnitra, ale jednotlivá ministerstva jsou odpovědná za její realizaci v rámci jejich gesce. Základním dokumentem integrační politiky ČR je **Koncepce integrace cizinců na území České republiky**, naposledy aktualizovaná v roce 2016. V Koncepci je stanoveno pět základních priorit integrace cizinců, kterými jsou znalost českého jazyka, ekonomická soběstačnost, orientace cizinců ve společnosti, rozvíjení vzájemných vztahů mezi komunitami a postupné nabývání práv v závislosti na délce pobytu. MV každoročně předkládá vládě návrh usnesení k *Postupu při realizaci Koncepce integrace cizinců* (dále jen „Postup“), který obsahuje konkrétní integrační opatření, kterými příslušné resorty odpovědné za realizaci integrační politiky v průběhu následujícího roku podpoří úspěšnou integraci cizinců v ČR. V roce 2024 vycházela integrační opatření z dokumentu *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2024*, který byl schválen usnesením vlády č. 218 ze dne 3. dubna 2024. Následující rok pak MV předkládá vládě informaci

**V roce 2024 bylo
zrealizováno 411
adaptačně-inte-
gračních kurzů
pro 6 531 cizinců.**

o realizaci Postupu v rámci Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky.

Samostatnou linií je integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou, kterou upravuje Státní integrační program. Adaptace a integrace osob s dočasnou ochranou je řešena vlád-

ním grémiem pro adaptaci a integraci držitelů dočasné ochrany. Činnost tohoto grémia řídí vicepremiér a ministr práce a sociálních věcí, řízením výkonného výboru je pověřena zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

Klíčovým nástrojem podpory integrace cizinců na regionální úrovni je **celorepubliková síť osmnácti Center na podporu integrace cizinců**, jež monitorují situaci cizinců v daném regionu a sdílejí důležité informace s dalšími aktéry. Zajišťují také cizincům rovný přístup k integračním službám a ke kvalifikované integrační podpoře na srovnatelné úrovni ve všech krajích ČR. Nabízejí integrační služby, jako například kurzy českého jazyka, sociokulturní kurzy či sociální a právní poradenství.

Vybrané skupiny cizinců ze třetích zemí jsou povinny absolvovat **adaptačně-integrační kurz**. Cílem tohoto opatření je seznámit cizince s jejich právy a povinnostmi a posílit jejich samostatnost a nezávislost.

Dalším klíčovým nástrojem na podporu integrace na lokální úrovni jsou projekty obcí. Ty pomáhají vytvářet vhodné podmínky pro bezproblémové začlenění cizinců a bezkonfliktní soužití všech obyvatel dané obce. Obce a městské části mohou pomocí financí ze státních dotací realizovat komplexní integrační projekty, které jsou vytvořené na základě znalosti

místní situace a potřeb. Projekty jsou realizované ve spolupráci s cizinci a s dalšími aktéry integrace v obci (např. Centra na podporu integrace cizinců, NNO, školy). Dalšími aktéry integrace na lokální úrovni jsou NNO, které v rámci své činnosti mimo jiné zajišťovaly například asistenci

**V roce 2024 bylo
v rámci Koncepce
integrace cizinců ze
státního rozpočtu
vyčleněno na pod-
poru integrace ci-
zinců 27 145 145 Kč.**

cizincům na pracovištích OAMP, či metodicky dozorovaly adaptačně-integrační kurzy.

V roce 2024 byla v rámci Koncepce integrace cizinců ze státního rozpočtu ČR vyčleněna na podporu integrace cizinců částka 27 145 145 Kč (tj. o polovinu méně než v roce 2023).

3.6 OBČANSTVÍ

V roce 2024 **bylo uděleno státní občanství ČR¹⁶ celkem 4 587 cizincům** (o 161 osob více než v předchozím roce), přičemž v tomto počtu je zahrnuto i 6 cizinců, kteří na území ČR pobývali na základě mezinárodní ochrany ve formě azylu.

TABULKA 10:
Počet cizinců, kterým bylo uděleno státní občanství ČR v letech 2014–2024

rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
cizincům uděleno státní občanství ČR	4 915	2 620	3 897	5 006	3 757	2 973	2 656	4 298	3 949	4 426	4 587

Zdroj: MV

Mezi osobami, které v roce 2024 nabyly státní občanství ČR udělením, byli tradičně nejpočetněji zastoupeni státní příslušníci **Ukrajiny** – 1 487 (o 230 více než v předchozím roce). Dále bylo státní občanství ČR udělováno nejvíce státním příslušníkům **Ruska** – 1 077 (o 99 méně než v předchozím roce), **Slovenska** – 967 (o 109 více než v předchozím roce), **Běloruska** – 127 (o 41 méně než v předchozím roce) a **Vietnamu** – 102 (o 24 méně než v předchozím roce).

V roce 2024 byl evidován opětovný nárůst celkového počtu žádostí o udělení státního občanství České republiky – celkem bylo Ministerstvu vnitra v roce 2024 doručeno 6 254 žádostí o udělení státního občanství ČR¹⁷

¹⁶ Podle § 11 zákona o státním občanství.

¹⁷ Podle § 11 zákona o státním občanství.

**V roce 2024 bylo
státní občanství
ČR uděleno celkem
4 587 cizincům.
Celkem získalo
státní občanství
6 880 osob.**

(oproti 5 254 žádostem o udělení státního občanství ČR v roce 2023 se jedná o nárůst o cca 19 %; v porovnání s 4 789 žádostmi o udělení státního občanství ČR v roce 2022 by se jednalo o nárůst o 31 %). To souvisí jak s trvajícím válečným konfliktem na území Ukrajiny (občané Ukrajiny, Ruska a také Běloruska tvoří dohromady

zdaleka nejpočetnější skupinu žadatelů o udělení státního občanství České republiky), tak s obecně dlouhodobě rostoucím počtem cizinců s povoleným trvalým pobytem na území České republiky.

TABULKA 11:

Zvláštní způsoby udělení státního občanství v roce 2024

ustanovení zákona o státním občanství ČR	§ 28 ¹⁸	§ 29 ¹⁹	§ 30 ²⁰
počet osob, kterým bylo uděleno státní občanství	28	2	0

Zdroj: MV

Zároveň v roce 2024 nabylo **2 263 cizinců státní občanství České republiky na základě některého z prohlášení**, jež jsou zakotvena v zákoně o státním občanství České republiky²¹ (o 412 osob více než v předchozím roce).

Mezi osobami, které v roce 2024 nabýly státní občanství ČR prohlášením podle § 31 zákona o státním občanství (bývalí čeští státní občané nebo českoslovenští státní občané a jejich potomci do druhé generace), jsou

¹⁸ České státní občanství uděleno nezletilým dětem, jejichž otec je státním občanem ČR, matka je cizinkou bez trvalého pobytu na území, není občankou členského státu EU, Švýcarska nebo státu, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru a otcovství k dítěti bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů.

¹⁹ Děti, které se narodily na území České republiky a nenabýly narozením státní občanství ani jednoho z rodičů a alespoň jeden rodič měl na území České republiky povolený pobyt na dobu delší než 90 dnů.

²⁰ Děti starší 3 let nalezené na území ČR.

²¹ § 31 – § 36 zákona č. 186/2013 Sb. o státním občanství České republiky.

nejpočetněji zastoupeni státní příslušníci Spojených států amerických, Německa, Velké Británie a Kanady.

Mezi osobami, které v roce 2024 nabyly státní občanství ČR prohlášením podle § 35 zákona o státním občanství (tzv. přistěhovalci druhé generace ve věku 18-21 let), jsou nejpočetněji zastoupeni státní příslušníci Vietnamu, Ukrajiny, Ruska a Slovenska.

TABULKA 12:
Prohlášení o nabytí státního občanství v roce 2024

ustanovení zákona o státním občanství ČR	§ 31	§ 32	§ 33	§ 34	§ 35	§ 36
počet osob, které nabyly státní občanství prohlášením	829	183	0	8	1 231	12

Zdroj: MV

Celkem tedy **v roce 2024 nabylo státní občanství ČR udělením či prohlášením 6 880 osob** (o 443 více než v roce 2023).

3.7 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ CIZINCŮM

Informační portál pro cizince (IPC) Ministerstva vnitra poskytuje komplexní a aktuální informace o pobytové problematice v uživatelsky přívětivé formě v českém a anglickém jazyce (sekce zaměřená na poskytování informací osobám prchajícím před ozbrojeným konfliktem na Ukrajině jsou pak v české a ukrajinské mutaci).

Prostřednictvím IPC probíhala na začátku roku 2024 online registrace k prodloužení dočasné ochrany. Dočasnou ochranu si tak prodloužilo celkem 320 304 osob. Informační portál v 2. polovině roku 2024 změnil logo a doménu. Nově je přístupný pod ipc.gov.cz. Na portálu se připravuje také rozšiřování agend, na které se budou moct klienti sami objednat online, o snímání biometrických údajů.

V září roku 2024 byla spuštěna facebooková stránka Informačního portálu pro cizince Ministerstva vnitra. Tato stránka je určena cizincům, kteří žijí nebo se chystají žít v České republice. Lze zde najít např. aktuální

informace o získání a prodloužení pobytů a změny v provozní době pracovišť. Informace pro držitele dočasné ochrany pak poskytují facebooková stránka Naši Ukrajinci.

Dalším z hlavních informačních projektů je **Klientské centrum pro poskytování informací cizincům**, které vzniklo již v roce 2020 a od té doby funguje jako hlavní telefonický a e-mailový zdroj pro zodpovídání dotazů a poskytování informací cizincům v České republice v českém, anglickém a také ukrajinském jazyce.

**V roce 2024
Klientské centrum
evidovalo celkem
526 356 příchozích
hovorů a 23 184
zodpovězených
emailových dotazů.**

CIZINCI S DOČASNOU OCHRANOU NA ÚZEMÍ ČR

4

- ▶ V roce 2024 na území ČR pobývalo **388 879 osob s dočasnou ochranou**. Na počet obyvatel je to nejvyšší počet ze všech zemí EU.
- ▶ **Více než dvě třetiny** osob s dočasnou ochranou byly ve věku **18–64 let**, čtvrtinu tvořily děti do 17 let. Přes 60 % osob s dočasnou ochranou byly ženy.
- ▶ **Více než polovina osob** s dočasnou ochranou v produktivním věku **byla v pracovněprávním vztahu**, většinou na pozicích s žádnou nebo nízkou kvalifikací.
- ▶ V roce 2024 proběhlo **prodloužení dočasné ochrany do března 2025** a bylo schváleno další prodloužení do března 2026.
- ▶ Hlavním zdrojem informací o dočasné ochraně v češtině a ukrajinštině byl nadále Informační portál pro cizince, přes který proběhlo také prodloužení dočasné ochrany.

V roce 2024 nadále tvořili specifickou kategorii **cizinci, kteří mohou na území ČR legálně pobývat na základě dočasné ochrany** udělované v důsledku války na Ukrajině. Na jeden tisíc obyvatel připadalo téměř 36 držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny, ti tak v České republice tvořili 3,6 procenta populace. V přepočtu na obyvatele tak v ČR nadále přebývalo nejvíce lidí s dočasnou ochranou v EU.

Jedná se o institut, který byl poprvé aktivován na úrovni EU v důsledku ruské invaze na Ukrajinu, kdy bylo implementováno Prováděcí rozhodnu-

**K 31. prosinci 2024
bylo na území ČR
evidováno celkem
388 879 cizinců
s vydanou dočas-
nou ochranou.**

tí Rady (EU) 2022/382 stanovující, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES. V ČR byla přijata nová legislativa, tzv. Lex Ukrajina. V roce 2024 proběhlo několik novelizací těchto zákonů, které reagovaly na aktuální vývoj v této oblasti.

Adaptace a integrace osob s dočasnou ochranou je řešena vládním grémiem pro adaptaci a integraci držitelů dočasné ochrany. Činnost tohoto grémia řídí vicepremiér a ministr práce a sociálních věcí, řízením výkonného výboru je pověřena zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

I v roce 2024 na území ČR fungovala **Krajská asistenční centra pro pomoc Ukrajíně (KACPU)** pro účely prvotní asistence nově příchozím, a to ve všech krajích ČR. Aktivitu KACPU koordinuje Ministerstvo vnitra.

V roce 2024 došlo k dalšímu **prodloužení dočasné ochrany**, a to **do 31. března 2025**. Bylo také legislativně zakotveno další případné prodloužení, pokud o něm bude rozhodnuto na evropské úrovni.

4.1 DEMOGRAFICKÁ STRUKTURA OSOB S DOČASNOU OCHRANOU NA ÚZEMÍ ČR

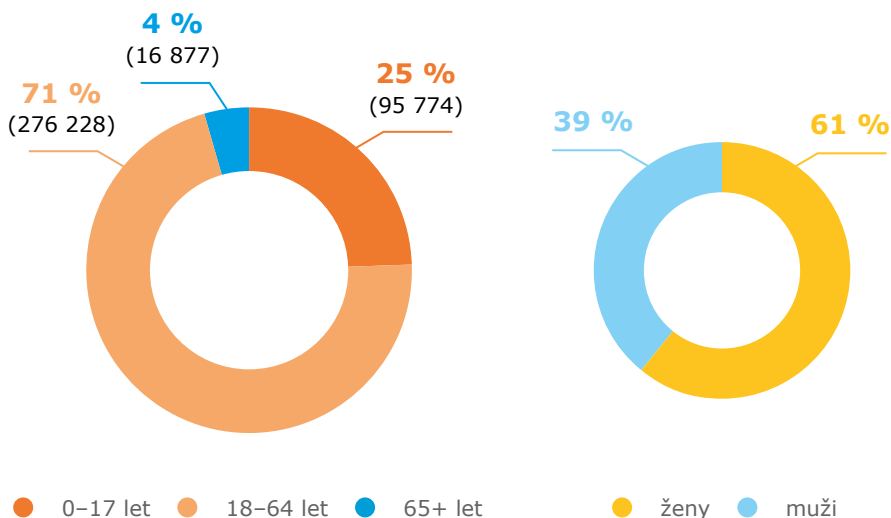
Ke konci roku 2024 bylo na území ČR evidováno celkem 388 879 cizinců s dočasnou ochranou, což je o 3,8 % více než v roce 2023. ČR je nadále zemí, kde bylo přijato nejvíce uprchlíků v přepočtu na počet obyvatel v EU.

Naprostá většina osob pobývajících na území ČR s dočasnou ochranou byli občané **Ukrajiny** (388 067), ti tvořili na konci roku 99,8 % všech osob s dočasnou ochranou. Jiné státní příslušnosti tvořily zanedbatelný podíl (0,2 %) a nejčastěji se jednalo o občany **Ruska** (323), **Moldavska** (128), **Ázerbájdžánu** (50) či **Vietnamu** (48). Jedná se převážně o rodinné příslušníky občanů Ukrajiny.

Mezi držitelé dočasné ochrany převažují ženy s dětmi. Podíl nezletilých osob (0–17 let) tvořil jednu čtvrtinu (25 %). Dospělí v produktivním věku tvořili ke konci roku 71 %. Většinu mezi osobami v ekonomicky aktivním věku tvoří stejně jako předchozí rok ženy (61 %), ačkoliv došlo k mírnému snížení (v roce 2023 tvořily ženy 63 %).

GRAF 6:

Věková struktura držitelů dočasné ochrany k 31. prosinci 2024

Zdroj: IS CIS

4.2 ZAMĚSTNANOST OSOB S DOČASNOU OCHRANOU

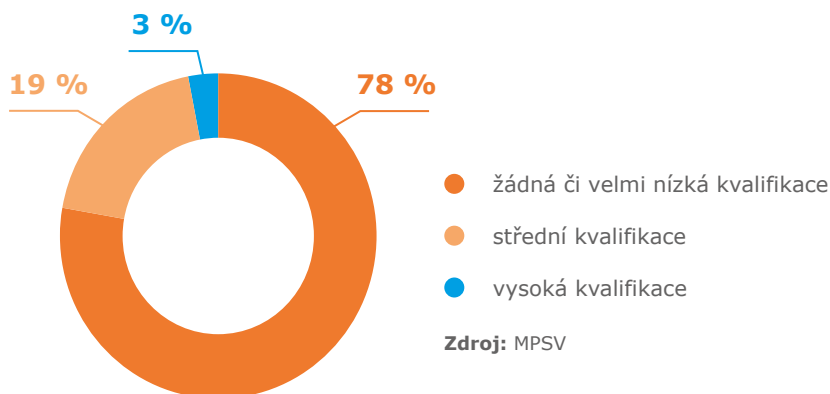
Cizinci s dočasnou ochranou mají volný přístup na trh práce. K 31. 3. 2025 bylo na českém trhu práce **152 762 držitelů dočasné ochrany** (tj. 55,3 % těch v produktivním věku), přičemž se jedná o kvalifikovaný odhad počtu pracovněprávních vztahů držitelů dočasné ochrany. Osoby s dočasnou ochranou tak tvořily mezi cizinci ze třetích zemí s volným přístupem na trh práce přes **47 %**.

Většina osob s dočasnou ochranou zastávala ke konci roku 2024 pracovní pozice s žádnou či velmi nízkou kvalifikací. Mezi nejčastěji zastávané

pracovní pozice patří **skladníci, obsluha manipulačních vozíků a dělníci v oblasti výstavby a údržby budov**. Zatímco pracovní aktivita držitelů dočasné ochrany v čase kontinuálně roste, struktura zaměstnanosti z hlediska klasifikace zaměstnání zůstává téměř beze změn.

GRAF 7:

Zaměstnanost osob s dočasnou ochranou podle kvalifikace

4.3 INFORMOVANOST DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY

Hlavním zdrojem informací byl v roce 2024 i nadále Informační portál pro cizince, který poskytuje aktuální informace k dočasné ochraně v češtině i ukrajinštině. Probíhalo přes něj také prodloužení dočasné ochrany a následné úkony. V roce 2025 bude dostupná nová funkce, a to vyjádření zájmu o zvláštní dlouhodobý pobyt pro osoby s dočasnou ochranou a online registrace k získání zvláštního dlouhodobému pobytu.

Stále fungovala informační linka k dočasné ochraně a facebooková stránka Naši Ukrajinci, která vznikla v polovině roku 2022. V roce 2024 měla dosah 215 690 a 29 670 sledujících (k lednu 2025). Cílem této stránky je poskytovat ověřené informace nejen držitelům dočasné ochrany a zároveň vyvracení dezinformací, které se ohledně této problematiky šíří.

Ministerstvo vnitra se také podílí na správě informací dostupných na webové stránce Naši Ukrajinci. Stránka slouží jako rozcestník s odkazy na praktické informace spojené s životem v ČR.

MEZINÁRODNÍ OCHRANA²²

5

- ▶ Celkem bylo v roce 2024 evidováno **1 363 žádostí o mezinárodní ochranu**.
- ▶ Hlavními zdrojovými zeměmi žadatelů o mezinárodní ochranu v roce 2023 byly Uzbekistán, Ukrajina a Vietnam.
- ▶ Mezinárodní ochrana **formou azylu byla udělena 54 žadatelům**, nejvíce občanům Myanmaru, Ruska a Běloruska.
- ▶ **Formou doplňkové ochrany byla mezinárodní ochrana udělena ve 149 případech**. Nejčastěji byla udělena státním příslušníkům Ukrajiny a Sýrie.

²² Podmínky vstupu a pobytu cizince, který požádá o udělení mezinárodní ochrany na území ČR, a pobyt azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany na území, upravuje zákon o azylu.

Žadatelem o udělení mezinárodní ochrany se rozumí cizinec, který požádal v ČR o mezinárodní ochranu, nebo cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě EU, je-li ČR příslušná k jejímu posuzování. Cizinec je v postavení žadatele po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany, případně po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí MV podle zvláštního právního předpisu, má-li tato žaloba odkladný účinek.

Azylantem se rozumí cizinec, kterému byl podle výše uvedeného zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

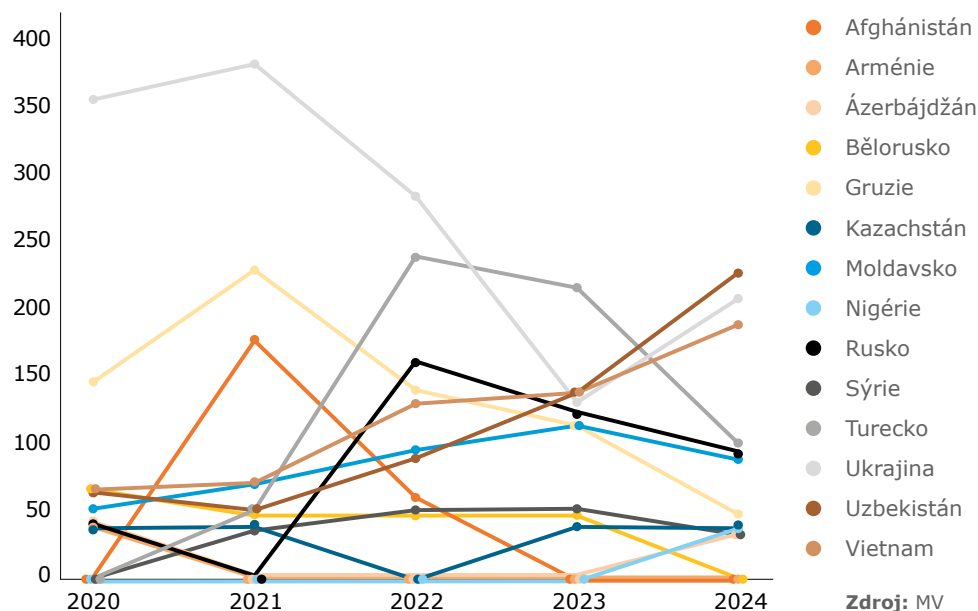
Osobou požívající doplňkové ochrany se rozumí cizinec, který nesplňuje důvody pro udělení azylu podle výše uvedeného zákona, ale byla mu udělena doplňková ochrana, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany.

- ▶ Do Státního integračního programu určeného pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2024 vstoupilo celkem **106 oprávněných osob**. V průběhu roku bylo uzavřeno **celkem 79 individuálních integračních plánů (IIP) pro celkem 126 osob**.
- ▶ V roce 2024 ČR evidovala **1 064 tzv. dublinských případů**. Realizováno bylo 112 dublinských transferů do ČR a 120 z ČR.

Vývoj počtu žadatelů v posledních pěti letech z nejčastějších zdrojových zemí v roce 2024 ilustruje graf níže.

GRAF 8:

Žadatelé o mezinárodní ochranu dle státních příslušností – vývoj 2020–2024

5.1 ŽÁDOSTI O UDĚLENÍ MEZINÁRODNÍ OCHRANY

Ve srovnání s většinou zemí EU+²³ do ČR stále směřují výrazně nižší počty žadatelů o mezinárodní ochranu. ČR se v pořadí cílových zemí žadatelů o mezinárodní ochranu nacházela v roce 2024 na 24. místě.

TABULKA 13:
Počet žadatelů o mezinárodní ochranu v České republice v letech 2013–2024

rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
počet žadatelů	707	1 156	1 525	1 478	1 450	1 701	1 922	1 164	1 411	1 694	1 425	1 363
meziroční změna	-6,1	63,5	31,9	-3,1	-1,9	17,3	13,0	-39,4	21,2	20,1	-15,9	-4,4

Zdroj: MV

Z celkového počtu 1 363 žádostí o mezinárodní ochranu v roce 2024 jich bylo **1 034 podáno poprvé** (75,9 %) a 329 opakovaně.²⁴ Nejvíce prvožádostí podali státní příslušníci Uzbekistánu (177), Ukrajiny (176), Vietnamu (140), Moldavska (69) a Ruska (68).

²³ Tzn. členské státy Evropské unie společně s Lucemburskem, Norskem a Švýcarskem.

²⁴ Počet žádostí podávaných opakovaně je sledován od implementace tzv. procedurální směrnice EU do zákona o azylu (novela zákona s účinností od 21. prosince 2007). Jedná se o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany. Cizinci mohou podávat nové žádosti ihned poté, co vstoupí v platnost rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany u předchozí žádosti.

GRAF 9:

Počet žádostí o mezinárodní ochranu v jednotlivých měsících – srovnání 2023/2024

Celkem v ČR v roce 2024 žádali o mezinárodní ochranu cizinci z 58 zemí. Žadatelé bez státní příslušnosti podali celkem 16 žádostí.

Nejpočetnější skupinou žadatelů o mezinárodní ochranu byli v roce 2024 občané Uzbekistánu. Výrazný pokles počtu podaných žádostí byl zaznamenán u žadatelů z Turecka (-114 žádostí).

TABULKA 14:

Žadatelé o mezinárodní ochranu dle státních příslušností – srovnání 2023/2024

státní příslušnost	2023			2024			změna oproti předchozímu období	
	počet žadatelů	tj. %	pořadí	počet žadatelů	tj. %	pořadí	tj. %	absolutní číslo
celkem	1 425	100	-	1 363	100	-	-4,4	-62
z toho TOP 10 (řazeno dle 2023):								
Uzbekistán	136	9,5	2.	224	16,4	1.	64,7	88
Ukrajina	129	9,1	3.	205	15,0	2.	58,9	76
Vietnam	136	9,5	2.	186	13,6	3.	36,8	50
Turecko	213	14,9	1.	99	7,3	4.	-53,5	-114
Rusko	120	8,4	4.	91	6,7	5.	-24,2	-29
Moldavsko	112	7,9	5.	87	6,4	6.	-22,3	-25
Gruzie	73	5,1	6.	47	3,4	7.	-35,6	-26
Nigérie	22	1,5	13.	37	2,7	8.	68,2	15
Kazachstán	3	2,5	9.	35	2,6	9.	-2,8	-1
Ázerbájdžán	32	2,2	10.	32	2,3	10.	0,0	0
Sýrie	51	3,6	7.	32	2,3	10.	-37,3	-19

Zdroj: MV

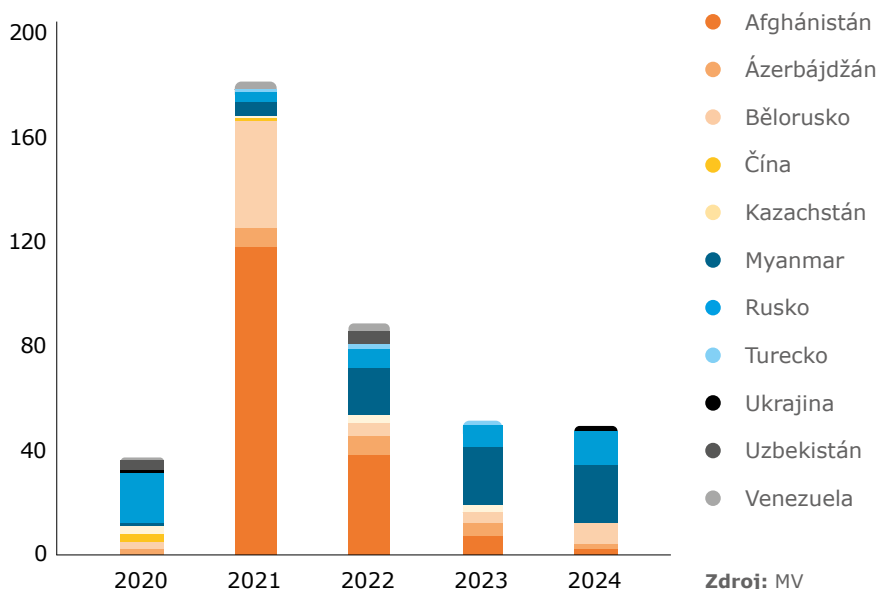
5.2 ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ MEZINÁRODNÍ OCHRANY

V roce 2024 MV vydalo celkem 1 517 rozhodnutí v řízení o udělení mezinárodní ochrany a 477 rozhodnutí v řízení o prodloužení doplňkové ochrany. Ke konci roku 2024 bylo evidováno 689 osob v řízení (tj. osob, o jejichž žádosti dosud nebylo rozhodnuto).

Mezinárodní ochrana ve formě azylu či doplňkové ochrany byla udělena celkem 203 cizincům.

GRAF 10:

Nejčastější státní příslušnosti s uděleným azylem v letech 2020–2024

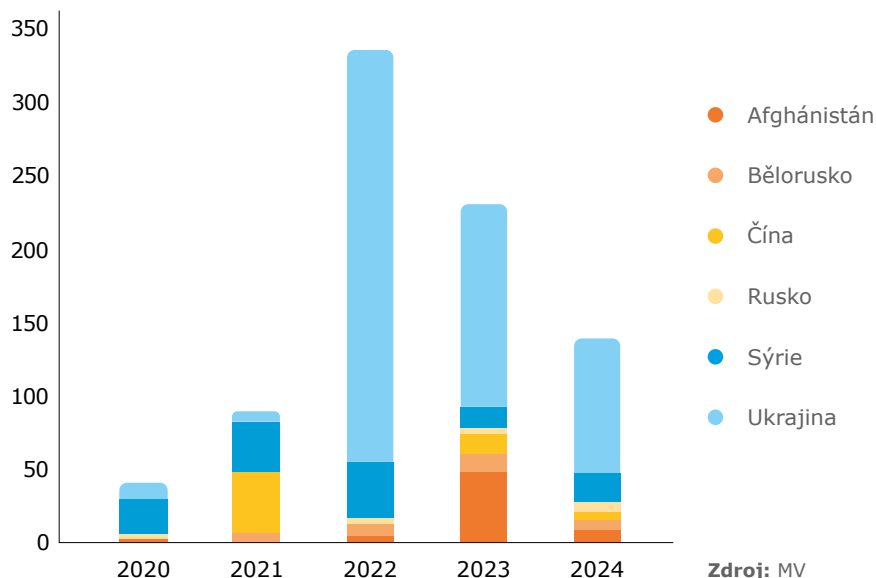
Zdroj: MV

Mezinárodní ochrana **formou azylu byla v roce 2024 udělena 54 žadatelům**. Jednalo se především o občany Myanmaru, kteří azyl získali v 22 případech. Dále šlo o občany Ruska (13) a Běloruska (8).

Formou doplňkové ochrany byla v roce 2024 mezinárodní ochrana udělena ve 149 případech. Nejčastěji byla udělena státním příslušníkům Ukrajiny (91), Sýrie (19), Afghánistánu (8), Běloruska (7) a Ruska (7).

GRAF 11:

Nejčastější státní příslušnosti s udělenou doplňkovou ochranou v letech 2020–2024

Doplňková ochrana byla prodloužena celkem v 477 případech, což je o 53 více než v předchozím roce. Tento nárůst souvisí s vyšším počtem ukrajinských uprchlíků, kteří získali doplňkovou ochranu v roce 2022 v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině a v roce 2024 jim byla prodloužena.

V průběhu roku 2024 bylo v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany **vydáno celkem 608** negativních rozhodnutí (tj. 75 %²⁵), kdy bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany nebo zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Řízení bylo zastaveno v 706 případech.

Míra udělení mezinárodní ochrany v roce 2024 tvořila 25 % z celkového počtu meritorních rozhodnutí (všechna rozhodnutí vyjma zastavení řízení).

²⁵ Podíl negativních rozhodnutí je počítán pouze z celkového počtu tzv. meritorních rozhodnutí, tzn. počtu kladně udělených mezinárodních ochrany a počtu negativních rozhodnutí (mezinárodní ochrana neudělena a žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná). Počet zastavených řízení se pro tyto účely nezahrnuje.

TABULKA 15:
Udělený azyl dle státní přísluš-
nosti v roce 2024

státní příslušnost	azyl udělen	tj. %
Myanmar	22	40,7
Ruská federace	13	24,1
Bělorusko	8	14,8
Ukrajina	2	3,7
Afghánistán	2	3,7
Ázerbájdžán	2	3,7
Kazachstán	1	1,9
Egypt	1	1,9
Irák	1	1,9
Uzbekistán	1	1,9
Venezuela	1	1,9
celkem	54	100,0

Zdroj: MV

TABULKA 16:
Udělená doplňková ochrana dle
státní příslušnosti v roce 2024

státní příslušnost	doplňková ochrana udělena	tj. %
Ukrajina	91	61,1
Sýrie	19	12,8
Afghánistán	8	5,4
Ruská federace	7	4,7
Bělorusko	7	4,7
Čína	5	3,4
Ázerbájdžán	4	2,7
Kazachstán	2	1,3
Botswana	1	0,7
Etiopie	1	0,7
Ghana	1	0,7
Jižní Súdán	1	0,7
Kamerun	1	0,7
Tádžikistán	1	0,7
celkem	149	100,0

Zdroj: MV

5.3 AZYLOVÁ ZAŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Provozovatelem přijímacích, pobytových a integračních azylových středisek je **Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (SUZ)**. SUZ zajišťovala služby žadatelům o udělení mezinárodní ochrany a cizincům s udělenou mezinárodní ochranou v celkem **devíti azylových zařízeních** tří typů. **Příjímací středisko** (PŘS) slouží k prvotnímu ubytování cizinců-žadatelů o udělení mezinárodní ochrany po dobu provedení

prvotních úkonů jako je registrace nebo zdravotní prohlídka. **Pobytové středisko** (PoS) slouží k ubytování žadatelů o udělení mezinárodní ochrany do doby pravomocného ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany. **Integrační azylové středisko** (IAS) slouží k přechodnému ubytování azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou.

**Kapacita
přijímacích a poby-
tových azylových
středisek v ČR je
923 lůžek.**

V roce 2024 **přišlo do azylových zařízení celkem 1 202 nově přichozích cizinců** – žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (včetně novorozenců narozených v průběhu pobytu matky v azylovém zařízení) nebo osob ubytovaných na výjimku. Jako žadatelé o udělení mezinárodní ochrany nejčastěji přicházeli do azylových zařízení státní příslušníci **Uzbekistánu, Ukrajiny, Vietnamu, Turecka a Ruska**.

Kapacita přijímacích a pobytových středisek byla v průměru vytížena **na 18 %**, přičemž do těchto údajů jsou započítávány pouze osoby fyzicky pobývajících v těchto zařízeních. Jsou-li započteny evidenčně hlášené osoby, které odcházející pobývat mimo pobyťová střediska, byla by přijímací a pobyťová střediska vytížena v průměru na 28 %.

V IAS bylo v roce 2024 ubytováno 36 osob.

5.4 INTEGRACE AZYLANTŮ A OSOB S UDĚLENOU DOPLŇKOVOU OCHRANOU

Oblast integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou je upravena **Státním integračním programem**. Legislativně SIP upravují § 68 až 70 zákona o azylu a usnesení vlády č. 36 ze dne 16. ledna 2017. Zde se kromě jeho závazných zásad stanoví i subjekt zastřešující integrační aktivity, tzv. **generální poskytovatel integračních služeb** (GPIS). **Tímto subjektem zastřešujícím integrační aktivity je od ledna 2017 Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra**,²⁶ která je mj. provozovatelem integračních azylových středisek.

²⁶ Tuto roli jí určuje i novela výše uvedeného zákona (zákon č. 222/2017 Sb.), která nabyla účinnosti v srpnu 2017.

Cílem programu je usnadnit proces integrace azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany (oprávněné osoby) a jejich začlenění do společnosti v ČR. Jde především o asistenci a sociální poradenství v oblasti bydlení, vstupu na trh práce, zdraví, sociální pomoci a vzdělávání včetně systému rekvalifikací a v oblasti získávání a rozvoje znalosti českého jazyka. Poskytovatel může jednotlivé služby zajistit prostřednictvím třetí osoby (nestátní neziskové organizace) formou subdodávky.

Individuální integrační plán je klíčovým dokumentem popisujícím integrační cíle konkrétní osoby. Poskytovatel jej připravuje v úzké spolupráci s oprávněnými osobami a pracovníky integračních azylových středisek. Jedná se o aktivity, které povedou k naplnění stanoveného integračního cíle. Na realizaci a uskutečnění aktivit se čerpá ze speciálního rozpočtu SIP a spolupráce na jeho plnění trvá max. 12 měsíců.

V roce 2024 vstoupilo do SIP celkem 106 oprávněných osob, což je o 54 % méně než v roce 2023. V průběhu roku bylo uzavřeno celkem 79 individuálních integračních plánů pro 126 osob. Ze státního rozpočtu bylo **na zajištění integračních služeb formou realizace IIP** čerpáno celkem **7,7 mil. Kč**. Mimo realizaci IIP je v rámci SIP poskytována pomoc i osobám, které jsou umístěny ve zdravotnických zařízeních, či v registrovaných zařízeních sociálních služeb. V případě těchto klientů je v rámci SIP plně hrazen jejich pobyt v příslušných zařízeních, a to po celou dobu jejich pobytu. V roce 2024 byl takto zajištěn pobyt celkem 6 osob a náklady s tím spojené čerpané z rozpočtu SIP dosáhly 1,65 mil. Kč.

TABULKA 17:

Oprávněné osoby SIP v roce 2024 dle státní příslušnosti

státní příslušnost	počet	státní příslušnost	počet
Ukrajina	43	Uzbekistán	1
Rusko	17	Venezuela	1
Sýrie	13	Etiopie	1
Afghánistán	9	Ghana	1
Bělorusko	8	Irák	1
Ázerbájdžán	6	Kazachstán	1
Čína	4	Uzbekistán	1
Myanmar	2	celkem	109

Zdroj: MV

5.5 APLIKACE DUBLINSKÉHO NAŘÍZENÍ²⁷

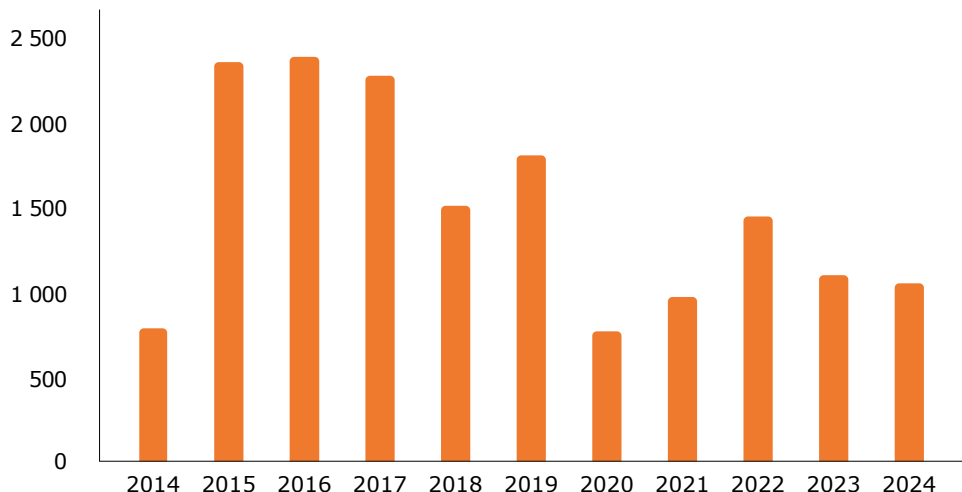
Rok 2024 byl v oblasti implementace dublinského systému bez výrazných výkyvů či změn. Česká republika je stále spíše tranzitní než cílovou zemí.

V roce 2024 ČR evidovala celkem **1 064 tzv. dublinských případů** (tzn. přijatých a odeslaných žádostí), tedy téměř stejný počet jako v předchozím roce.

²⁷ Dublinské nařízení, Nařízení Rady (ES) č. 604/2013, stanoví kritéria, podle kterých je určován členský stát příslušný (odpovědný) k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Mezi tato kritéria patří například vydané vízum či povolení k pobytu, první žádost o mezinárodní ochranu na území členského státu či rodinné vazby.

GRAF 12:

Vývoj dublinských případů v období 2014–2024²⁸

Zdroj: MV

Během roku 2024 **přijala ČR** z jiného členského státu celkem **603 žádosti**. Z tohoto počtu bylo evidováno 199 žádostí o přijetí zpět²⁹ a 404 žádostí o převzetí.³⁰ Nejčastěji ČR tyto žádosti přijala z **Německa** (295), **Francie** (88) a **Rakouska** (46) a **Nizozemska** (45). Přijaté žádosti se týkaly především občanů **Turecka** (148), **Sýrie** (57), **Ukrajiny** (49) a také **Íránu** (47).

²⁸ V roce 2012 až 2015 nebyly do statistik tzv. dublinských případů započítány žádosti o informace.

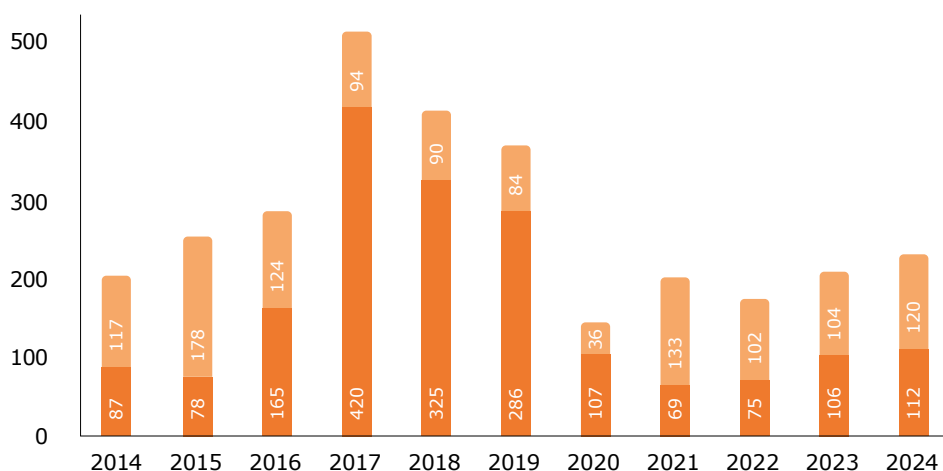
²⁹ Žádost o přijetí zpět cizince odesílá členský stát, ve kterém cizinec nyní pobývá a podal si v něm žádost o mezinárodní ochranu, a je určena tomu členskému státu EU, který již žádosti dotčeného cizince o mezinárodní ochranu posuzuje či v minulosti posuzoval a je tedy příslušný k rozhodnutí žádosti o mezinárodní ochranu.

³⁰ Žádost o převzetí cizince odesílá členský stát, ve kterém žadatel požádal o mezinárodní ochranu, tomu členskému státu, který dříve tomuto cizinci udělil vízum či povolení k pobytu a je tedy příslušný k rozhodnutí žádosti o mezinárodní ochranu. V roce 2021 žádosti o převzetí tvořily 32 % celkového počtu přijatých žádostí, v roce 2022 to bylo 69 %.

V roce 2024 **zaslala ČR** jinému členskému státu celkem **461 žádostí** o převzetí či přijetí cizince zpět. Hlavními zeměmi, kam ČR odesílala žádosti, byly **Německo** (84), **Chorvatsko** (68) a **Polsko** (53). Odeslané žádosti se týkaly především žadatelů o mezinárodní ochranu a cizinců z **Uzbekistánu** (116), **Ruska** (44) a **Turecka** (38).

GRAF 13:

Realizované transfery z a na území České republiky v období 2014–2024³¹

Zdroj: MV

● transfery do ČR ● transfery z ČR

³¹ V roce 2012 až 2015 nebyly do statistik tzv. dublinských případů započítány žádosti o informace.

NEZLETILÍ BEZ DOPROVODU A DALŠÍ ZRANITELNÉ SKUPINY

6

- ▶ V roce 2024 poskytla zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy zřizovaná MŠMT všestrannou péči celkem **51 nezletilým cizincům bez doprovodu**.
- ▶ **Pět nezletilých cizinců bez doprovodu požádalo o mezinárodní ochranu v ČR.**
- ▶ 26 klientů pobývalo na území ČR na základě dočasné ochrany.

6.1 NEZLETILÍ BEZ DOPROVODU

Česká republika se v této oblasti řídí *Koncepcí ochrany a péče o nezletilé cizince bez doprovodu, včetně žadatelů o mezinárodní ochranu*, která byla přijata v roce 2012. Tato koncepce nastavila pravidla týkající se zacházení s nezletilými bez doprovodu (NBD), kteří se dostanou na území České republiky bez zákonného zástupce, a taktéž upravila systém péče a podmínky pro integraci této skupiny.

V okamžiku, kdy je zjištěno, že se na území České republiky nachází NBD, je Policií ČR neodkladně vyznamenán orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Péče o NBD vzniká neodkladně po převzetí NBD pracovníkem OSPOD, který má povinnost konat v nejlepším zájmu dítěte a zajistit mu odpovídající péči.

Česká republika disponuje v rámci péče o nezletilé cizince bez doprovodu ojedinělým pracovištěm – **Zařízením pro děti-cizince (ZDC)**, které poskytuje péči dětem, které nejsou občany ČR a splňují podmínky stanovené zákonem o sociálně-právní ochraně dětí.

Zařízení pro děti-cizince zajišťuje dětem, které nejsou občany ČR, plné přímé zaopatření, terapeutické a podpůrné služby, vzdělávání, asistenci v integračním procesu a přípravu na budoucí samostatný život.

Součástí zařízení je diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola. V rámci diagnostického ústavu plní zařízení zejména diagnostické, terapeutické, zdravotní a výchovně vzdělávací služby. Klientům, kteří studují střední či vysokou školu, je umožněno zůstat v zařízení na základě smluvního vztahu až do 26 let. K zajištění zdárného procesu integrace slouží také tzv. tréninkový byt, ve kterém se klienti připravují na odchod ze zařízení (v roce 2024 zde bydleli 4 klienti studující vysokou školu).

Zařízením pro děti-cizince v roce 2024 prošlo celkem **51 nezletilých migrantů**. Nejpočetnější skupinu tvořili klienti z Ukrajiny (většinou se jednalo o klienty ze selhávající rodinné nebo pěstounské péče). Další větší skupinou byli klienti ze Sýrie a z Afghánistánu.

Z celkového počtu bylo 17 dívek a 34 chlapců, 25 klientů bylo ve věku do 15 let a 26 jich přesáhlo hranici 15 let. 26 klientů pobývalo na území ČR na základě dočasné ochrany a 5 klientů požádalo o udělení mezinárodní ochrany. Ostatním byl pobyt legalizován na základě nařízení ústavní výchovy.

TABULKA 18:

Počet nezletilých cizinců bez doprovodu, kteří požádali o mezinárodní ochranu v období 2010–2024

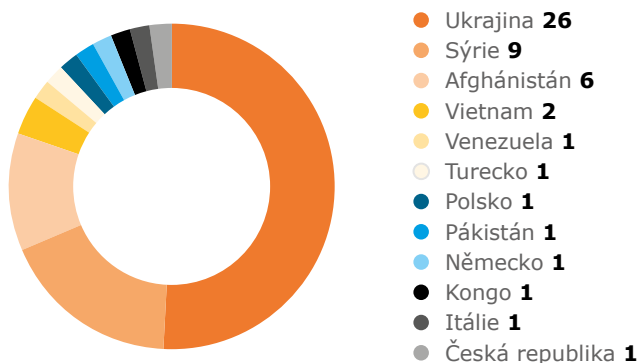
rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
počet nezletilých bez doprovodu žádajících o mezinárodní ochranu	4	8	5	2	6	14	4	7	10	8

rok	2020	2021	2022	2023	2024
počet nezletilých bez doprovodu žádajících o mezinárodní ochranu	7	6	1	2	5

Zdroj: OAMP a ZDC

GRAF 14:

Státní příslušnosti NBD, kterým byla v roce 2024 poskytnuta péče³²

Zdroj: Zařízení pro děti – cizince

6.2 OSTATNÍ ZRANITELNÉ SKUPINY OSOB

Stejně tak jako nezletilí cizinci bez doprovodu a oběti obchodování s lidmi, v řízení o udělení mezinárodní ochrany, tak i osoby se zdravotním postižením, starší osoby, těhotné ženy, rodiče samoživitelé s nezletilým dítětem, osoby s duševní poruchou a osoby, které byly vystaveny týrání, znásilnění či jiné vážné formě psychického, fyzického či sexuálního násilí, patří do tzv. zranitelných skupin podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přijímací směrnice).

Česká republika disponuje systémem podpory a pomoci pro oběti obchodování s lidmi a zaměřuje se i na prevenci v této oblasti. Pro oběti obchodování s lidmi staršími 18 let je k dispozici Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi a pro osoby mladší 18 let specializovaný systém pomoci, který spadá pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Důležitou roli zastávají při řešení situace dětských obětí obchodování s lidmi pracoviště OSPOD, která chrání práva a hájí zájmy ohroženého dítěte. Více o tématu obchodování s lidmi viz kapitola 7.

³² Týká se pouze nezletilých bez doprovodu, kterým byla poskytnuta péče v Zařízení pro děti-cizince a dalších pod ně spadajících zařízeních, tj. VÚ a SVP Klíčov, VÚ a SVP Pšov a VÚ Višňové.

OPATŘENÍ V OBLASTI BOJE PROTI OBCHO- DOVÁNÍ S LIDMI

7

- ▶ Do **Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** Ministerstva vnitra bylo v roce 2024 zařazeno **10 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi** z České republiky, Slovenska a Ukrajiny.
- ▶ Jednou z hlavních priorit je ochrana ukrajinských uprchlíků v ČR před trestnou činností, včetně obchodu s lidmi.

7.1 OBCHODOVÁNÍ S LIDMI

Oběti obchodování s lidmi jsou považovány podle zákona o obětech trestných činů (č. 45/2013 Sb.) za skupinu zvlášť zranitelných osob, na kterou se vztahuje nutnost citlivého a speciálního zacházení. Tomu odpovídá také nastavení Národního referenčního mechanismu.

7.1.1 PROGRAM PODPORY A OCHRANY OBĚTÍ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI

Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV (dále jen Program) je opatření vytvořené s cílem poskytnout obětem obchodování s lidmi podporu a náležitou ochranu na základě individuálního posouzení rizika. Je určen pro oběti obchodování s lidmi starší 18 let, a to jak pro občany EU obchodované na území ČR, pro občany třetích zemí obchodované na území ČR, tak pro občany ČR obchodované na území ČR či v zahraničí.

V roce 2024 bylo do Programu zařazeno celkem 10 osob jako pravděpodobné oběti obchodování s lidmi, a to z ČR, Slovenska a Ukrajiny. Z této skupiny bylo 5 žen a 5 mužů. U dvou osob (ČR, Ukra-

jina) se jednalo o podezření na sexuální vykořisťování a ve dvou případech šlo o kombinaci sexuálního, pracovního, popř. jiného typu vykořisťování (nucená práce, nucená žebrota). U všech ostatních se jednalo o podezření na pracovní vykořisťování.

Klíčovým cílem Programu je humanitární rozměr pomoci a ochrany obětí obchodování s lidmi. Obětem tohoto závažného trestného činu Program nabízí ubytování, psychosociální a zdravotní pomoc, služby tlumočení, právní asistenci, služby advokáta, asistenci při hledání zaměstnání, pomoc při úpravě pobytového oprávnění a v případě zájmu realizaci důstojného návratu do země původu. Nicméně jeho účelem je také získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení, potrestání a odsouzení pachatelů.

7.2 PREVENTIVNÍ AKTIVITY A VZDĚLÁVACÍ AKCE ZA ROK 2024

V roce 2024 byla vyhlášena mimořádná výzva **Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2024 – 2. kolo.**³³ Finanční prostředky byly určeny na realizaci projektů za účelem prevence kriminality na místní úrovni v souvislosti s uprchlickou krizí na Ukrajině. Mezi tyto projekty patří: Asistent prevence kriminality, Domovník-preventista a Podpora prevence kriminality na kraji. Celkově byly v rámci této výzvy schváleny k rozdělení dotace pro 27 projektů v hodnotě téměř 21 milionů Kč.

Ochrana ukrajinských uprchlíků v ČR před trestnou činností, včetně obchodu s lidmi, je stále jednou z hlavních priorit. V minulých dvou letech byl kladen důraz na mapování jejich zranitelné situace na trhu práce – primárně v případech, kdy jejich zaměstnavatel byl současně i poskytovatelem ubytování. V této souvislosti byla mimo jiné zvýšena kontrolní činnost příslušných státních orgánů, podpora preventivně osvětových kampaní a došlo ke zintenzivnění sociální práce a dalších integračních aktivit zainteresovaných neziskových organizací.

³³ V souladu s vládou schválenou „Strategií prevence kriminality v ČR na léta 2022 až 2027“ a na základě usnesení vlády č. 285/2022, č. 560/2022 a č. 309/2022 ke stanovení strategických priorit vlády ČR ke zvládnutí dopadů uprchlické vlny souvisejících s invazí Ruské federace na Ukrajinu.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU

8

- ▶ Situace v oblasti migrace byla v roce 2024 zásadně ovlivněna dopady ruské invaze na Ukrajinu a narůstajícími migračními tlaky v reakci na zvýšený počet konfliktů.
- ▶ Již od roku 2015 realizuje Ministerstvo vnitra program **Pomoc na místě** (Program Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů). Rozpočet programu Pomoc na místě v roce 2024 činil 150 mil. Kč. **Podpora směřovala do zemí ležících na migračních trasách do Evropy, především v Africe (Mauritánie, Pobřeží slonoviny, Rwanda, Tunisko), dále také do Řecka či Afghánistánu.** Dále byly v rámci Pomoci na místě realizovány projekty na **Ukrajině** a v **Moldavsku**.
- ▶ I v roce 2024 byl realizován program **MEDEVAC**, který je zaměřen na **poskytování odborné lékařské péče zranitelným skupinám obyvatel v regionech zasažených uprchlickou krizí či přírodní katastrofou.** Do realizace **22 operačních misí v Ghaně, Jordánsku, Libanonu, Pobřeží slonoviny, Rwandě, Senegal, Ukrajině a Zambii** se zapojilo 10 českých nemocnic a tým lékařů Armády ČR. V průběhu roku bylo proškoleno 366 osob z Ghany, Iráku, Rwandy, Senegalu, Ukrajiny a Zambie v 6 odborných specializacích. Rozpočet programu MEDEVAC v roce 2024 činil 60 mil. Kč.

- ▶ V rámci **naléhavé pomoci Ukrajině** byla poskytnuta pomoc ve výši 43,58 mil. Kč. Jednalo se o dodávky materiální zdravotnické pomoci, organizaci lékařských misí na Ukrajině a vzdělávacích aktivit v ČR a finanční podpory mezinárodních organizací.
- ▶ V průběhu roku 2024 v rámci **Programu poskytování asistence českým krajanům** přesídlilo do ČR celkem **31 příslušníků českých krajaňských komunit na Ukrajině, v Rusku a Bělorusku**.

8.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI MIGRACE

Migrační politika ČR je pevně zakotvena v rámci společných politik Evropské unie a její provádění do značné míry vyplývá ze společných právních nástrojů EU. Mezi specifické oblasti migrace, které jsou nejvíce regulovány společnými politikami EU, patří především mezinárodní ochrana, společná vízová politika, ochrana vnější hranice EU a oblast návratů (včetně vyhošťování neoprávněně pobývajících cizinců). V oblastech legální migrace a integrace cizinců si členské státy EU zachovaly poměrně vysokou míru suverenity.

Situace v oblasti migrace byla v Evropě i v roce 2024 **zásadně ovlivněna dopady ruské invaze na Ukrajinu** a narůstajícími migračními tlaky v reakci na zvýšený počet ozbrojených konfliktů (za posledních deset let se jejich počet zdvojnásobil a dosáhl nejvyšších hodnot od roku 2016).

Pokračující vojenská agrese Ruské federace měla za následek **vysoký počet vnitřně vysídlených osob na Ukrajině**³⁴ a příchod dalších osob do EU. Vývoj situace na Ukrajině tak zůstával zásadním tématem, které do značné míry určovalo celkovou podobu mezinárodní spolupráce ČR v oblasti migrace. Hlavní **důraz byl v tomto ohledu kladen na stabilizaci vnitřně vysídlených osob na Ukrajině a na posilování kapacit**

³⁴ Dle statistik IOM bylo ke konci roku 2024 na Ukrajině celkem 3,7 mil. vnitřně vysídlených osob.

a možností států hostit příchozí z Ukrajiny, včetně otázky zajištění dostatečné finanční, materiální a technické pomoci. V roce 2024 bylo dohodnuto **další prodloužení dočasné ochrany pro osoby prchající před ruskou agresí proti Ukrajině do 4. března 2026**. Nadále probíhaly diskuze o budoucnosti instrumentu dočasné ochrany včetně možností jiné a trvalejší formy pobytu v EU. **ČR umožní držitelům dočasné ochrany požádat o trvalý pobyt** podle zákona o pobytu cizinců v rámci Lex Ukrajina VII.

I přes zlepšení regionální migrační situace v roce 2024 **ČR nadále situaci monitorovala a aktivně se angažovala zejména v oblasti potírání nelegální migrace ze západního Balkánu**. Vedle opatření přímo v regionu se ČR účastnila jednání s nejbližšími sousedy a zeměmi ležícími na západobalkánské trase za účelem koordinace opatření na ochranu hranic a snížení migračního tlaku (bilaterálně nebo v regionálních formátech V4 plus Rakousko a Německo nebo Salcburské fórum).

V květnu 2024 byl na úrovni EU přijat balíček legislativních a nelegislativních opatření, známý pod označením Pakt o migraci a azylu. Dvouletá doba pro přechodnou implementaci potrvá do června 2026.

ČR se dále aktivně zapojovala do **regionálních aktivit prostřednictvím Mezinárodního centra pro rozvoj migračních politik (ICMPD)**, zejména pak svou účastí na regionálních dialogích (Rabatský proces, Chartúmský proces, Budapeštský proces, Pražský proces), které ČR využila k prezentaci, budování partnerství a prosazování svých dlouhodobých cílů ve vztahu ke třetím zemím.

V květnu 2024 byl na úrovni EU přijat balíček legislativních a nelegislativních opatření, známý pod označením Pakt o migraci a azylu. Dvouletá doba pro přechodnou implementaci potrvá do června 2026.

ČR v roce 2024 **pokračovala ve své předsednické roli řídicího výboru Pražského procesu**, kdy se společně se sekretariátem ICMPD podílela na implementaci Akčního plánu na roky 2023–2027 přijatého na ministerské konferenci během českého předsednictví Rady EU. V rámci procesu implementace

se ČR ve spolupráci s Moldavskem začala podílet na vedení aktivit zaměřených na podporu readmisní spolupráce, dobrovolných návratů a udržitelné reintegrace.

Dále se ČR **podílela na činnosti EUAA**. Účastnila se pravidelných zasedání Správní rady EUAA a dalších expertních jednání. Na podpůrné mise bylo za ČR v roce 2024 vysláno 8 expertů, kteří působili v oblastech registrace žadatelů, poskytování informací, dublinského řízení a řízení návaznosti procesů na pracovišti v Bulharsku, Itálii, Rumunsku a na Kypru. EUAA také poskytuje školení, kterých se za ČR zúčastnilo 13 expertů pro oblasti registrace žadatelů, komunikace, metod pohovoru, dublinského řízení a informací o zemích původu.

8.2 HUMANITÁRNÍ PROJEKTY

8.2.1 POMOC NA MÍSTĚ

V reakci na zhoršování bezpečnostní i humanitární situace v bezprostředním okolí EU, spojené především s pokračujícím ozbrojeným konfliktem v Sýrii, schválila vláda ČR v lednu 2015 vznik stálého **Programu Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů** (Pomoc na místě).

Prostřednictvím programu Pomoc na místě uděluje MV **peněžní dary do zahraničí určené zejména na pomoc uprchlíkům přímo na místě**

jejich prvotního vysídlení a státům, které velký počet uprchlíků a migrantů hostí nebo se s nimi jako tranzitní země potýkají. Takový přístup snižuje důvody osob pro další pohyb směrem do Evropské unie a přispívá ke snižování nelegální migrace.

Rozpočet programu Pomoc na místě v roce 2024 činil 150 mil. Kč. V roce 2024 bylo v rámci programu podpořeno 6 projektů v Afghánistánu, Mauritánii, Pobřeží slonoviny, Rwandě, Řecku a Tunisku, a to v souladu se stanovenými prioritami pro rok 2024 v zemích na centrální středomořské migrační trase (priorita č. 1), na východní středomořské a západobalkánské

migrační trase (priorita č. 2) a na západní středomořské migrační trase (priorita č. 3).³⁵

Kromě toho byla v rámci programu Pomoc na místě v roce 2024 realizována pomoc Ukrajině v návaznosti na ustanovený Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023–2025 (program Ukrajina). V rámci programu Pomoc na místě byla v roce 2024 podpořena realizace 3 projektů na Ukrajině a 1 projektu v Moldavsku v celkové výši 75 mil. Kč.

TABULKA 19:
Přehled darů z programu Pomoc na místě v roce 2024

	země	účel daru	implementační partner	částka
Priorita č. 1: Centrální středomořská migrační trasa	Pobřeží slonoviny	Podpora ochrany hranic a prevence nelegální migrace a obchodování s lidmi	Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (ICMPD)	25 mil. Kč
	Rwanda	Podpora uprchlíků	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)	25 mil. Kč
	Tunisko	Podpora dobrovolných návratů a reintegrace migrantů	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	25 mil. Kč
Priorita č. 2: Východní středomořská a západobalkánská migrační trasa	Afgánistán	Podpora reintegrace navrátilců	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)	25 mil. Kč
	Řecko	Bezpečné zóny pro nezletilé migranty bez doprovodu	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	25 mil. Kč
Priorita č. 3: Západní středomořská migrační trasa	Mauritánie	Stabilizace uprchlíků z Mali	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)	25 mil. Kč

³⁵ Peněžní dary do Mauritánie, Pobřeží slonoviny, Řecka a Tuniska byly uděleny jako české příspěvky v rámci tzv. evropského dobrovolného solidárního mechanismu v návaznosti na Solidární deklaraci, která byla přijata většinou členských států Evropské unie, včetně České republiky, dne 22. června 2022. Stejně jako v uplynulých letech byla při podpoře projektů věnována zvláštní pozornost zranitelným skupinám osob, zejména dětem a mladistvým.

	země	účel daru	implementační partner	částka
Podpora Ukrajiny a sousedních zemí	Moldavsko	Pokračování podpory moldavského inspektorátu pohraniční policie	Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (ICMPD)	25 mil. Kč
	Ukrajina	Pokračování podpory humanitárního odminování	HALO Trust	25 mil. Kč
	Ukrajina	Podpora ekonomických příležitostí pro navrátilce, vnitřně vysídlené a další válkou postižené obyvatelstvo ve východní Ukrajině	Helvetas Swiss Intercooperation	20 mil. Kč
	Ukrajina	Poskytování psychologické a sociální asistence vnitřně vysídleným osobám v západní Ukrajině	Kryla Nadiyi	5 mil. Kč

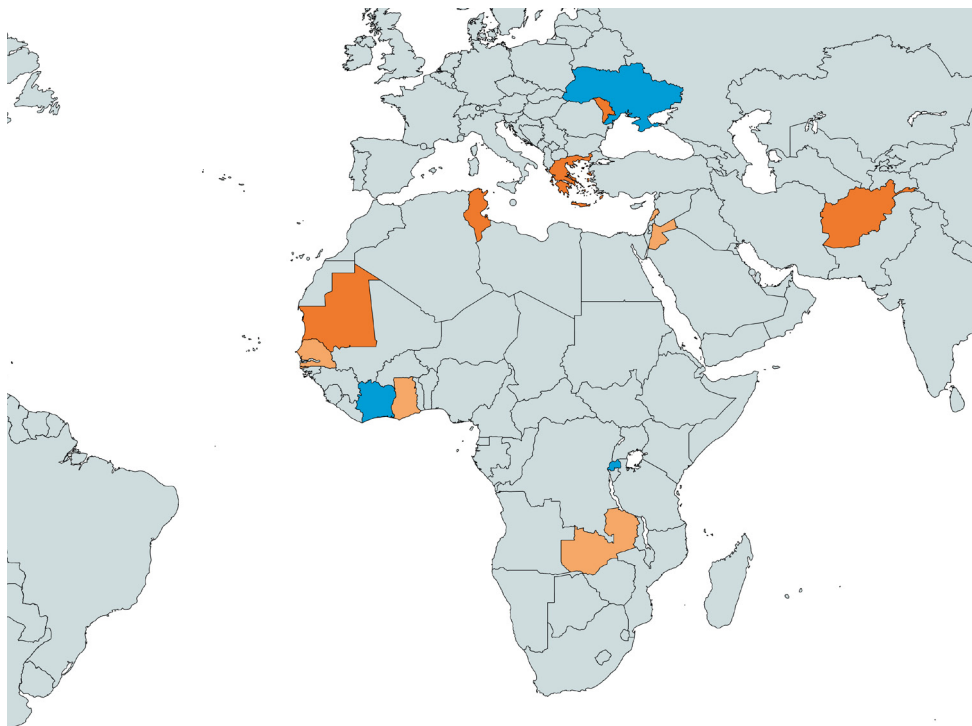
Zdroj: MV

V rámci programu Pomoc na místě byla v roce 2024 podpořena realizace 3 projektů na Ukrajině a 1 projektu v Moldavsku ve výši 75 mil. Kč.

V roce 2024 měl program Pomoc na místě rozpočet 150 mil. Kč.

OBRÁZEK 3:

Oblast působnosti programů Pomoc na místě a MEDEVAC

Zdroj: MV

● Pomoc na místě ● MEDEVAC ● Pomoc na místě + MEDEVAC

8.2.2 STÁLÝ ZDRAVOTNĚ HUMANITÁRNÍ PROGRAM MEDEVAC

Program MEDEVAC je vládní, zdravotně humanitární program ČR, který se zaměřuje na poskytování lékařské péče zranitelným skupinám obyvatelstva v regionech zasažených migrací, zatížených velkým množstvím uprchlíků nebo v místech, kde není dostupná specializovaná odborná péče. Léčba je poskytována zdarma a výhradně civilistům, kteří se nacházejí ve vážném zdravotním stavu, nebo jim jejich zdravotní stav neumožňuje vést důstojný život. Program je realizován prostřednictvím vysílání českých lékařských týmů do zahraničí, školení zdravotnického personálu a podpory projektů na budování a rozvoj zdravotnické infrastruktury.

V roce 2024 program MEDEVAC nadále působil v prioritních regionech – **na Blízkém východě (Jordánsko, Libanon, Irák), v Africe (Ghana, Pobřeží slonoviny, Senegal, Rwanda, Zambie) a v regionu východní Evropy (Ukrajina).** V roce 2024 činil rozpočet programu MEDEVAC 60 mil. Kč.

MEDEVAC czech

8.2.2.1 REALIZACE PROGRAMU MEDEVAC V ROCE 2024:

- ▶ **Do realizace programu se zapojilo 10 českých nemocnic** (FN Bulovka, FN Brno, IKEM, FN Královské Vinohrady, FN Motol, FN Olomouc, ÚVN, VFN, Fakultní Thomayerova nemocnice, Nemocnice Na Homolce) a tým lékařů Armády ČR.
- ▶ V průběhu **22 operačních misí** provedli vyslaní čeští zdravotníci celkem 1 470 operačních zákroků na 1 302 pacientech v Ghaně, Jordánsku, Libanonu, Pobřeží slonoviny, Rwandě, Senegal, Ukrajině a Zambii (gynekologie, oftalmologie, ORL, plastická chirurgie, traumatologie).
- ▶ Během stáží, školení a v rámci misí bylo proškoleno 366 osob v 6 odborných specializacích (anesteziologie, gynekologie, infektologie, ORL, plastická chirurgie a traumatologie) z Ghany, Iráku, Rwandy, Senegal, Ukrajiny a Zambie.

Program MEDEVAC v roce 2024 působil v Jordánsku, Libanonu, Iráku, Ghaně, Pobřeží slonoviny, Senegal, Rwandě, Zambii a na Ukrajině.

8.2.2.2 REALIZACE NALÉHAVÉ POMOCI UKRAJINĚ

V návaznosti na usnesení vlády č. 855 ze dne 12. října 2022 o poskytnutí naléhavé pomoci Ukrajině poskytl program MEDEVAC Ukrajině mimořádnou pomoc prostřednictvím dodávek materiální zdravotnické pomoci, organizací lékařských misí na Ukrajině a vzdělávacích aktivit (stáže, školení) v ČR a finanční podpory mezinárodních organizací. Pomoc byla v rámci programu MEDEVAC poskytnuta v celkové výši 43,58 mil. Kč.

- ▶ V průběhu 4 operačních misí ve specializacích rekonstrukční mik-rochirurgie, popálenin a traumatologie odoperovaly týmy z FNKV a VFN celkem 77 pacientů. Během těchto operací bylo celkově vyško- leno 16 ukrajinských kolegů, kteří se na operacích měli šanci podílet.
- ▶ Během stáže ve FN Motol bylo proškoleno 10 ukrajinských zdravot- níků ve specializaci fyzioterapie. Během školení ve specializaci infek- tologie (ve spolupráci s IKEM) v ukrajinském Lvově bylo vyškoleno celkem 96 zdravotníků. Celkově tak v roce 2024 bylo proškoleno 122 osob.
- ▶ V rámci programu MEDEVAC bylo podpořeno celkem pět projektů především s ukrajinskými implementačními partnery, zaměřených především na posílení zdravotní infrastruktury v Ukrajině, ale také například projekt NÚDZ (Národní ústav duševního zdraví) na podporu duševního zdraví válkou zasažených obyvatel Ukrajiny.
- ▶ Ve spolupráci se ZÚ Kyjev byly identifikovány 4 projekty, které pro- gram MEDEVAC podpořil finančním darem:
 1. **Iniciativa E+** – podpora nemocnic na východě, jihu a středu Ukrajiny (5 mil. Kč)
 2. **CARE Ukrajina** – zlepšení zdraví v komunitách zasažených kon- fliktem na východě Ukrajiny (5 mil. Kč)
 3. **Vilnyy Vybir** – přístup ke službám psychologické podpory pro zdravotnický personál (5 mil. Kč)
 4. **Zaporuka** – podpora rehabilitace onkologických a válkou pozna- menaných pacientů (5 mil. Kč)

8.3 ASISTENCE KRAJANŮM

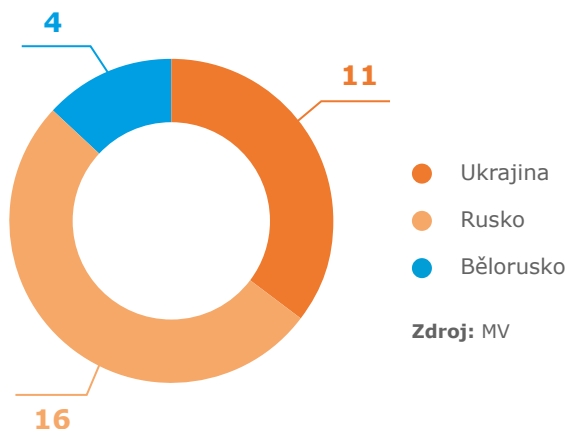
V roce 2024 pokračoval program poskytování asistence při přesídlení českým krajanům.

Účast v programu neznamená pro jeho účastníky automatické povolení trvalého pobytu. Jedná se o zjednodušení celé procedury, zejména tím, že stát přebírá odpovědnost za zajištění ubytování a prostředků k po- bytu. Tato zvýhodnění jsou však poskytována pouze osobám, u nichž je

taková pomoc na místě, tedy osobám z ohrožených oblastí, nebo zdravotně, sociálně, či ekonomicky znevýhodněným příslušníkům českých krajských komunit.

GRAF 15:

Počet příslušníků krajských komunit přesídlených do ČR v roce 2024

Realizaci programu i v roce 2024 významně komplikovala válečná situace na Ukrajině, která řadě krajanů znemožnila přesídlení do ČR, a to z důvodu branné povinnosti, která neumožňuje mužům, ale i ženám ve vybraných profesích, opustit zemi.

Vzhledem ke komplikované situaci **přesídlilo do ČR v roce 2024 pouze 31 osob**, příslušníků českých krajských komunit na Ukrajině (11 osob), v Rusku (16) a Bělorusku (4). V průběhu roku 2024 nalezlo stálé bydliště i práci celkem 40 osob, z čehož 9 bylo příslušníků skupiny, která do ČR přesídlila v roce 2024. Po odstěhování z přechodného ubytování se všichni klienti zcela osamostatnili. Partnerem MV při realizaci tohoto programu byla i v roce 2024 Arcidiecézní charita Praha, která zajišťovala přímou práci s klienty.

Od počátku programu v roce 2015 do 31. prosince 2024 bylo do ČR přesídleno celkem 2 327 osob. Průměrná doba jejich pobytu v přechodném ubytování zajištěném MV byla 71 dnů, stejně jako v roce 2023.

NELEGÁLNÍ MIGRACE

9

- ▶ V průběhu roku 2024 bylo zjištěno celkem **9 461 osob** při nelegální migraci na území ČR.
- ▶ Z osob nelegálně pobývajících na území ČR převažovali **Ukrajinci, Moldavané, Vietnamci a Uzbeki**.
- ▶ Do 2. února 2024 byla **znovuzavedena ochrana vnitřních hranic**.
- ▶ **Výrazně poklesl** počet osob zadržených při **tranzitní nelegální migraci** a také počet osob, **které napomáhaly k nelegální migraci**.

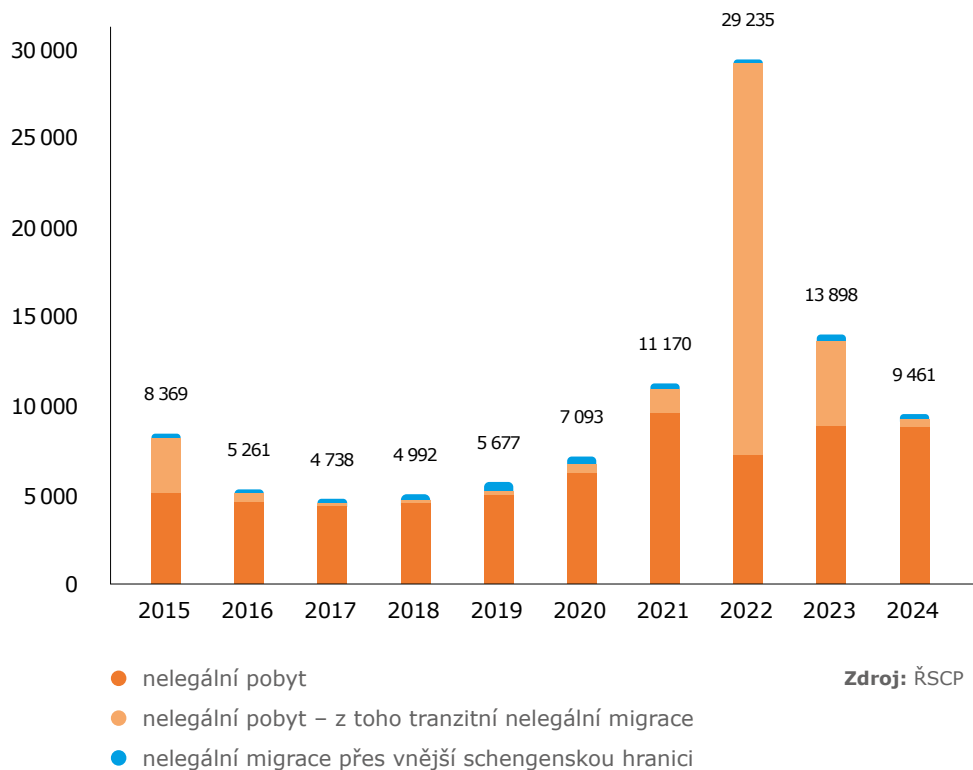
9.1 NELEGÁLNÍ MIGRACE NA ÚZEMÍ ČR

Od roku 2008 (vstup do schengenského prostoru) jsou sledovány dvě základní kategorie nelegální migrace na území České republiky:

- 1. Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR** – v této kategorii jsou sledovány osoby, které nedovoleně překročily nebo se pokusily o nedovolené překročení vnější schengenské hranice (letišť) České republiky. Pod pojmem osoby rozumíme cizince a občany ČR.
- 2. Nelegální pobyt** – v této kategorii jsou vykazováni cizinci zjištění na území ČR, včetně tranzitního prostoru na letištích (nelegální vstup, překročení platnosti nebo doby pobytu aj.). V této kategorii je zahrnuta i podkategorie tzv. tranzitní nelegální migrace (statováno od r. 2015, cizinci překračující nedovoleně většinou pozemní vnitroschengenské hranice s cílem pokračovat přes území ČR do dalších zemí EU/Schengenského prostoru).

GRAF 16:

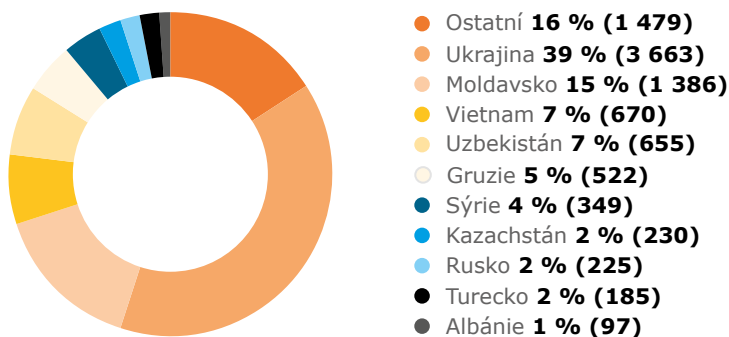
Vývoj nelegální migrace v letech 2015–2024

Zdroj: ŘSCP

GRAF 17:

Nelegální migrace podle státních příslušností v roce 2024

Zdroj: ŘSCP

Dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR

Z důvodu trvajícího nárůstu nelegální migrace v Evropě byla zavedena ochrana vnitřních hranic, a to od 4. října 2023 do 2. února 2024.³⁶

Tranzitní nelegální migrace

Tranzitní nelegální migrace jako samostatná podkategorie nelegálního pobytu se statisticky sleduje od poloviny roku 2015, tedy od předchozí migrační vlny. Cizinci (občané třetích zemí), kteří nelegálně vstupují pozemní cestou (tj. přes vnitroschengenskou hranici) nebo letecky (vnitroschengenskými lety) na území ČR, mají v úmyslu využít ČR pouze jako průjezdní zemi. Cílem těchto cizinců jsou další země EU/Schengenu, zejména sousední Německo.

Meziročně došlo k výraznému snížení podílu tranzitní nelegální migrace na celkové nelegální migraci. Zatímco v roce 2023, kdy ještě pokračovaly zvýšené počty zjištěných osob v rámci vlny přílivu nelegálně tranzitujících cizinců přes ČR, tvořila podkategorie tranzitní nelegální migrace 34,1 %, v roce 2024 to bylo už jen 4,4 %.

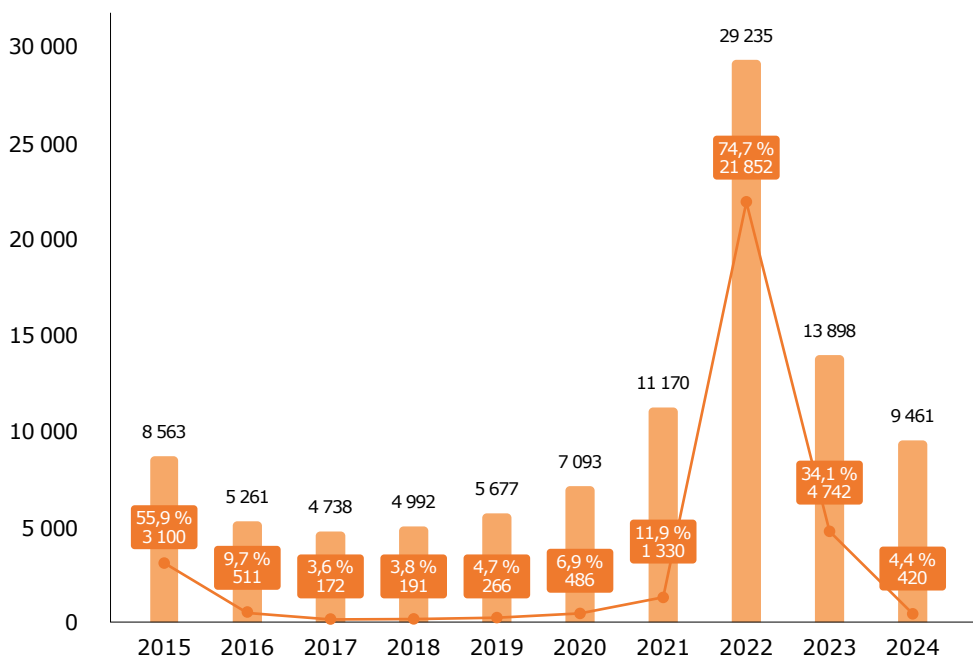
Meziroční pokles tranzitní nelegální migrace byl výsledkem:

- ▶ pokračujících opatření zavedených proti toku tranzitní nelegální migrace ve státech ležících na západobalkánské migrační trase, zejména Srbska;
- ▶ zavedených kontrolních opatření ze strany Německa na německo-české hranici;
- ▶ dočasně znovuzavedené ochrany vnitřních hranic České republiky se Slovenskem na počátku roku 2024.

³⁶ Mimořádným opatřením Ministerstva vnitra ČR jako orgánem příslušným podle § 12 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR a o změně souvisejících zákonů a ve smyslu čl. 28 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

GRAF 18:

Podíl tranzitní nelegální migrace na celkové migraci v letech 2015–2024

Zdroj: ŘSCP

● Celková nelegální migrace

● Tranzitní nelegální migrace

TABULKA 20:
Nelegální pobyt v ČR dle státních příslušností – srovnání
2023/2024

rok	2023	tj. %	2024	tj. %	meziroční změna	
					rozdíl %	absolutní číslo
celkem	13 530	100,0	9 159	100,0	-32,3	-4 371
z toho TOP 10 (řazeno dle 2024):						
Ukrajina	3 437	25,4	3 653	39,9	6,3	216
Moldavsko	1 659	12,3	1 377	15,0	-17,0	-282
Vietnam	397	2,9	665	7,3	67,5	268
Uzbekistán	501	3,7	637	7,0	27,1	136
Gruzie	461	3,4	444	4,8	-3,7	-17
Sýrie	4 222	31,2	344	3,8	-91,9	-3 878
Kazachstán	194	1,4	225	2,5	16,0	31
Rusko	212	1,6	225	2,5	6,1	13
Turecko	833	6,2	166	1,8	-80,1	-667
Mongolsko	70	0,5	89	1,0	27,1	19

Zdroj: ŘSCP

9.2 TRESTNÉ ČINY V SOUVISLOSTI S NELEGÁLNÍ MIGRACÍ

V souvislosti s **nelegální migrací na území ČR** byl, v porovnání s předchozím rokem, v roce 2024 zaznamenán **výrazný pokles trestně stíhaných cizinců**. Pro trestné činy násilné překročení státní hranice, organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice, napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky a porušení předpisů o mezinárodních letech³⁷ bylo stíháno pouze **16 osob**, což proti 345 osobám v roce 2023 činí pokles o 95,4 %.

³⁷ § 339 – § 343 trestního zákoníku.

NÁVRATY

10

- ▶ V roce 2024 bylo celkem zaznamenáno **6 675 správních rozhodnutí o návratu**, z toho **4 325 pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění** a **1 435 rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území**.
- ▶ V oblasti dobrovolných návratů realizují své **programy asistovaných dobrovolných návratů odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR, Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (SUZ) a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)**.
- ▶ V roce 2024 bylo realizováno **celkem 791 dobrovolných návratů cizinců ze třetích zemí**. V rámci tohoto počtu bylo 748 asistovaných dobrovolných návratů cizinců realizováno MV ČR, 38 asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o mezinárodní ochranu bylo realizováno SUZ a 5 bylo realizováno IOM.
- ▶ Nejvíce osob bylo navraceno do **Moldavska (166), Vietnamu (127) a Uzbekistánu (118)**.
- ▶ V roce 2024 bylo **4 325 cizincům vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění** a realizováno bylo **424 vyhoštění**.

Snahou návratové politiky je snížení a vypořádání se s následky nelegální migrace prostřednictvím úzké spolupráce se třetími zeměmi v rámci readmisní politiky. Tzv. readmisní politiku, předávání/zpětné přebírání nelegálně pobývajících osob, je třeba řešit v širším kontextu mezinárod-

ní spolupráce, která přesahuje oblast migrace. Účinná návratová politika je nezbytným předpokladem pro efektivní migrační politiku.

Návrat cizince může být buď dobrovolný, nebo nucený.

DOBROVOLNÝ NÁVRAT

Zajišťuje cizinci bezpečný a důstojný návrat do země původu nebo do jiného státu, který cizinci umožní vstup na své území. Navracející se osoba cestuje jako běžný turista, bez asistence policie nebo jiných státních orgánů. Návrat probíhá letecky, případně pozemní cestou, v závislosti na cílové destinaci a preferencích navracejících se osob. Státní instituce v zemi návratu nejsou informovány o příjezdu navracejících se osob, ani o okolnostech jejich pobytu v zemi, ze které se navracejí.

NUCENÝ NÁVRAT

Týká se cizinců, kteří na území pobývají neoprávněně, nebo jim byl soudy uložen trest vyhoštění a jsou nuceni opustit území. Pokud nevyužijí možnosti zažádat o dobrovolný návrat, je nutno přistoupit k nucenému návratu.

10.1 SPRÁVNÍ ROZHODNUTÍ O NÁVRATU

V praxi existují tři typy rozhodnutí, které ukládají cizinci vycestovat z území ČR, jedná se o rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR; rozhodnutí o správním vyhoštění a trest vyhoštění uložený soudy. Všechna tato rozhodnutí jsou pro cizince závazná a představují opatření (v případě rozsudku jde o trest), která probíhají bez ohledu na jeho vůli. K návratu může následně dojít několika způsoby závislými na typu rozhodnutí a v něm uvedených informací. Česká republika uznává rozhodnutí o návratu vydaná jiným členským státem EU.

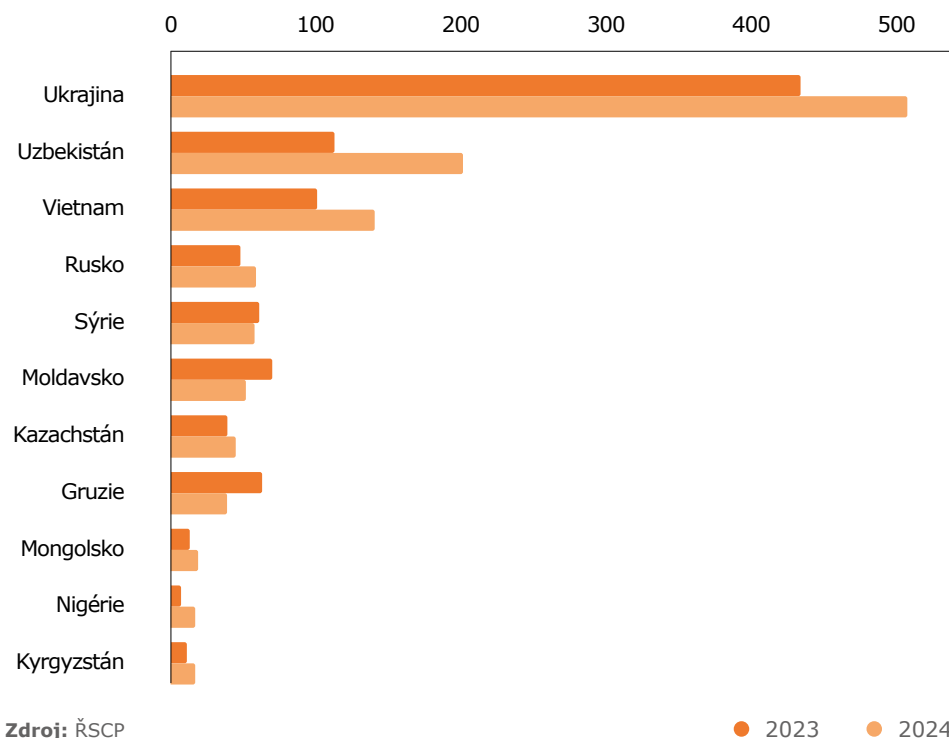
V roce 2024 bylo celkem evidováno **6 675 správních rozhodnutí o návratu**. Správní rozhodnutí o návratu může mít podobu rozhodnutí o povinnosti opustit území nebo rozhodnutí o správním vyhoštění.

10.1.1 ROZHODNUTÍ O POVINNOSTI OPUSTIT ÚZEMÍ³⁸

V roce 2024 bylo celkem 1 435 osobám vydáno **rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území ČR**. V meziročním porovnání bylo rozhodnutí vydáno o 115 osobám více, tj. meziroční nárůst o 8,7 %.

GRAF 19:

Rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území ČR podle národností – porovnání 2023–2024

³⁸ Institut rozhodnutí o povinnosti opustit území byl zaveden v návaznosti na tzv. návratovou směrnici od ledna 2011, a to podle § 50a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.

10.1.2 ROZHODNUTÍ O SPRÁVNÍM VYHOŠTĚNÍ

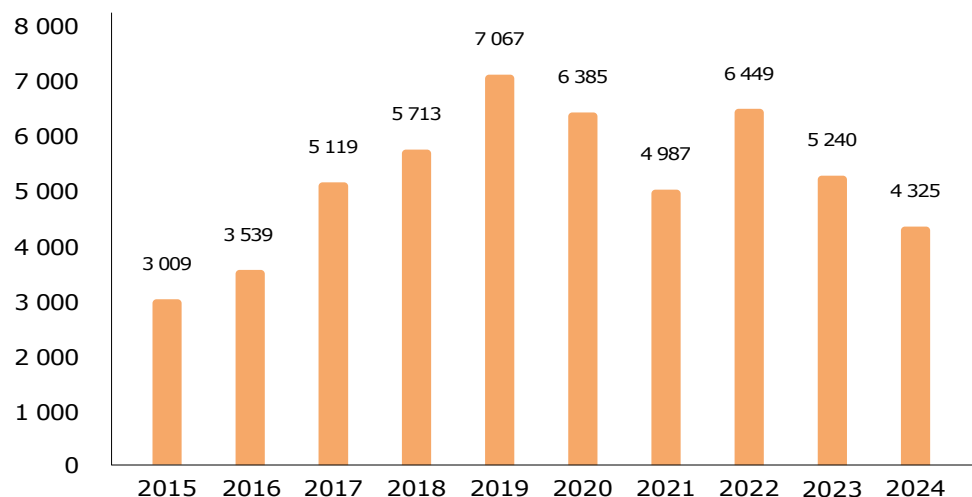
Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby k vycestování z území členských států EU a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států EU.

V roce 2024 byla situace nadále ovlivněna důsledky ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Pro občany Ukrajiny v případě vydání rozhodnutí o správním vyhoštění existují důvody znemožňující vycestování (navrácení na Ukrajinu)³⁹ a bylo jim udělováno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území.⁴⁰

Celkem bylo **rozhodnutí o správním vyhoštění vydáno 4 325 cizincům**,⁴¹ v meziročním srovnání se jedná o pokles o 915 osob, tj. -17,5 %.

GRAF 20:

Počet cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění v letech 2015–2024

Zdroj: ŘSCP

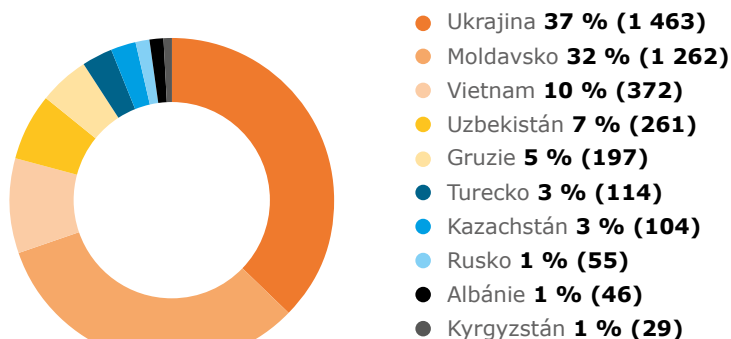
³⁹ Postup dle § 120a zákona o pobytu cizinců.

⁴⁰ Podle § 33 Zákona o pobytu cizinců.

⁴¹ Počet osob, který byl k 31. 12. 2023 zaevidován v IS CIS.

GRAF 21:

Cizinci s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění v roce 2024

Zdroj: IS CIS

V roce 2024 bylo zaznamenáno **5 240 pravomocných rozhodnutí o správním vyhoštění**.⁴²

Mezi důvody uděleného správního vyhoštění, stejně jako v roce 2023, dominovalo překročení povolené doby pobytu na území ČR zejména těmi státními příslušníky třetích zemí, kteří jsou od vízové povinnosti osvobozeni při překračování vnějších hranic členských států pro pobytová oprávnění, jejichž celková délka nepřekročí 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů; v menší míře docházelo k překračování doby povoleného pobytu u cizinců, kterým bylo vydáno vízum nebo povolení k pobytu jiným členským státem. Hlavním motivem překročení pobytu byl výkon ekonomické činnosti (zaměstnání).

10.1.3 TREST VYHOŠTĚNÍ ULOŽENÝ SOUDY

Trest vyhoštění z území ČR může být soudem uložen pachateli, který není občanem ČR, a to jako trest samostatný nebo i vedle jiného trestu, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem.⁴³

Trest vyhoštění je realizován v případě, kdy se cizinci nacházejí ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vyhošťovací vazbě. ŘSCP v tomto případě zajišťuje cestovní a přepravní doklady, komunikuje se zastupí-

⁴² Jedné osobě může být v daném časovém období vydáno více rozhodnutí.

⁴³ § 80 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

telskými úřady, spolupracuje s ostatními orgány státní správy, zejména Vězeňskou službou ČR, soudy a MZV.

V roce 2024 byl trest vyhoštění soudem uložen **1 038 osobám**⁴⁴ (meziroční pokles o 9 osob, tj. -0,9 %), nejvíce občanům Ukrajiny (156), Rumunska (143), Slovenska (112) a Moldavska (105). V případě Ukrajiny byl zaznamenán výrazný meziroční pokles (o 417 osob), u Rumunska a Slovenska naopak významný nárůst (o 135 a 100 osob).

10.2 REALIZACE ROZHODNUTÍ O NÁVRATU

10.2.1 DOBROVOLNÉ NÁVRATY

Česká republika preferuje možnost dobrovolného návratu před návratem nuceným. Problematika dobrovolných návratů je na národní úrovni upravena zákonem o pobytu cizinců, ustanovením § 123a. Na základě písemné žádosti cizince podané ministerstvu vnitra nebo policii může ministerstvo zajistit úhradu nákladů spojených s dobrovolným návratem cizince, který je zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců nebo kterému byla stanovena lhůta k vycestování či který na území pobývá bez platného oprávnění k pobytu.

Programy asistovaných dobrovolných návratů jsou aktuálně realizovány Ministerstvem vnitra a Správou uprchlických zařízení MV ČR (SUZ). Ministerstvo vnitra se ve svém programu soustředí především na cizince, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění nebo rozhodnutí o povinnosti opustit území s důrazem na cizince, u kterých bylo rozhodnuto o zajištění. SUZ prostřednictvím svého programu poskytuje pomoc s dobrovolným vycestováním do země původu bývalým žadatelům o mezinárodní ochranu.

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) v rámci projektu „Návratová a reintegrační podpora u dobrovolných návratů státních příslušníků třetích zemí 2024-2026“⁴⁵ poskytuje podporu migrantům, kteří nemohou nebo nechtějí zůstat v ČR a rozhodnou se vrátit do země původu. Těmto

⁴⁴ Počet osob, který byl k 31. 12. 2024 zaevidován v IS CIS.

⁴⁵ Projekt je financován z operačního programu Azylového, migračního a integračního fondu EU (AMIF).

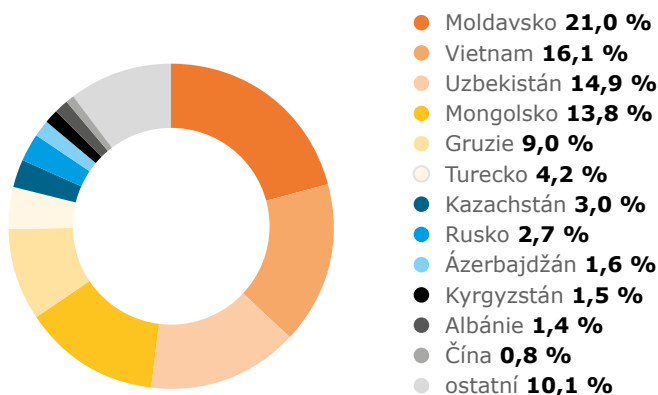
osobám je usnadněn proces návratu do země původu, aby byl co nejvíce udržitelný.

V průběhu roku 2024 bylo realizováno **celkem 791 dobrovolných návratů cizinců ze třetích zemí**. Celkem 748 asistovaných dobrovolných návratů cizinců bylo realizováno MV ČR, 38 asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o mezinárodní ochranu bylo realizováno SUZ a 5 cizinců bylo navraceno s asistencí IOM. Nejčastěji byli mezi těmito navrátilci zastoupeni státní příslušníci **Moldavska, Vietnamu, Uzbekistánu, Mongolska** či **Gruzie**.

V rámci realizace dobrovolného návratu MV je cizincům zajištěno poradenství a asistence.

GRAF 22:

Dobrovolné návraty dle státní příslušnosti v roce 2024

Zdroj: MV

10.2.1.1 DOBROVOLNÉ NÁVRATY REALIZOVANÉ OAMP

MV zajišťuje nejen samotnou realizaci dobrovolného návratu, ale také veškeré související poradenství a asistenci, které jsou pro efektivní, rychlé a úspěšné uskutečnění návratu nezbytné. Od roku 2023 realizuje OAMP MV ČR dva vzájemně propojené návratové projekty financované z prostředků Azylového, migračního a integračního fondu EU.

MV ČR je zapojeno do programu *Joint Reintegration Services* (JRS) financovaného agenturou FRONTEX. V rámci tohoto programu je dostupná reintegrační podpora navracejícím se cizincům. Na konci roku 2024 byla dostupná síť partnerských organizací v celkem 42 zemích návratu. Participace v programu JRS přináší cizincům možnost získat v rámci realizace dobrovolného návratu také podporu při zahájení podnikání, dlouhodobou podporu s bydlením, sociální, zdravotní a psychosociální podporu, podporu při vstupu na pracovní trh, finanční podporu, podporu vzdělávání, dalšího profesního vzdělávání či podporu při sloučení rodiny. Využívání reintegračních aktivit v rámci programu EU Reintegration Programme (EURP) umožňuje MV ČR reagovat na případné specifické potřeby navrácených cizinců a celkově podpořit návratový proces včetně začlenění cizince v zemi původu. Za rok 2024 získalo v rámci projektu EURP reintegrační podporu 62 cizinců z velké části pocházejících z Vietnamu a Mongolska.

V roce 2024 bylo Ministerstvem vnitra realizováno celkem 748 asistovaných dobrovolných návratů. Z uvedeného počtu bylo 479 osob umístěno v zařízeních pro zajištění cizinců. Nejčastěji byl dobrovolný návrat realizovaný MV u občanů **Moldavska** (164 osob), **Vietnamu** (127 osob), **Uzbekistánu** (110 osob), **Mongolska** (109 osob) a **Gruzie** (65 osob). Celkem se podařilo úspěšně realizovat dobrovolný návrat cizinců 45 různých státních příslušností.

Během roku 2024 byla realizace návratů nadále omezena probíhajícím ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Od června do listopadu probíhal „Pilotní projekt Programu asistovaných návratů pro osoby pobývající na území ČR na základě pobytového oprávnění vydaného v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny“.⁴⁶ Hlavním cílem projektu bylo zajištění návratu držitelů dočasné ochrany nebo azylu pobývajících v České republice, kteří o návrat projeví zájem a nejsou schopni realizaci návratu zajistit vlastními silami a s využitím vlastních prostředků. V roce 2024 bylo v rámci tohoto pilotního projektu vráceno 22 státních příslušníků Ukrajiny. Z toho 17 případů návratů bylo realizováno autobusovými spoji a 5 případů pozemním transferem zdravotní dopravní službou s lékařem.

⁴⁶ Projekt připravilo ministerstvo vnitra na základě usnesení vlády č. 311.

Od ledna 2024 MV ČR začalo využívat k nákupu letenek v rámci asistovaných dobrovolných návratů modul agentury Frontex s názvem „Frontex Application for Return“ (FAR). Letenky zakoupené prostřednictvím tohoto systému jsou hrazeny z rozpočtu agentury Frontex. V roce 2024 MV ČR využilo systém FAR pro nákup letenek u více než poloviny realizovaných návratů.

10.2.1.2 DOBROVOLNÉ NÁVRATY REALIZOVANÉ SPRÁVOU UPRCHLICKÝCH ZAŘÍZENÍ

Každý cizinec splňující podmínky uvedené v ustanovení § 54a zákona o azylu je oprávněn požádat o repatriaci, tedy dobrovolný, důstojný a bezpečný návrat do země původu nebo třetí země hrazený z rozpočtu státu. Nárok na dobrovolný návrat nevzniká automaticky. Každá žádost je posuzována individuálně, v zájmu státu však je podpořit návrat osob, které o to dobrovolně požádají. SUZ nese náklady na repatriaci s přihlédnutím k tomu, zda cizinec splňuje podmínky zákona, přičemž zohledňuje při realizaci zdravotní a psychický stav, rodinnou a sociální situaci a další faktory.

Při realizaci dobrovolného návratu SUZ poskytuje žadatelům bezplatný nákup letenky nebo jízdenky do cílové země, přímou asistenci při odjezdu, poradenství a v případě, že klientovi není možné zajistit dopravu až do jím zvolené destinace, může mu být vyplacen příspěvek na dopravu do požadovaného místa v cílové zemi.

V roce 2024 bylo řešeno celkem **50 žádostí o dobrovolný návrat**, z toho bylo navraceno do požadovaných zemí celkem **38 osob**, a to do: **Turecka** (8 osob), **Gruzie** (6 osob), **Uzbekistánu** (5 osob), **Ruska** (4 osoby), **Venezuely** (3 osoby), **Ázerbájdžánu**, **Číny**, **Iráku**, **Moldavska** a na **Kubu** (každá země po 2 osobách) a do **Íránu** a **Sýrie** (obě země po 1 osobě).

TABULKA 21:

Dobrovolně navrácené osoby dle státní příslušnosti v rámci programů asistovaných dobrovolných návratů v roce 2024

státní příslušnost	celkový počet státních příslušníků navrácených v rámci programů dobrovolných návratů		
	Realizováno MV ČR	Realizováno SUZ MV ČR	Realizováno IOM
Albánie	11		
Arménie	2		
Ázerbájdžán	11	2	
Bangladéš	6		
Bělorusko	3		
Bosna a Hercegovina	4		
Brazílie	1		
Bulharsko	1		
Černá Hora	1		
Čína	4	2	
Egypt	1		
Filipíny	5		
Gruzie	65	6	
Guatemala	2		
Indie	2		
Irák	1	2	
Írán		1	
Kamerun	1		
Kazachstán	24		
Kolumbie	1		
Kosovo	5		
Kuba		2	
Kyrgyzstán	12		
Lotyšsko	4		

státní příslušnost	celkový počet státních příslušníků navracených v rámci programů dobrovolných návratů		
	Realizováno MV ČR	Realizováno SUZ MV ČR	Realizováno IOM
Mexiko	1		
Moldavsko	164	2	
Mongolsko	109		
Nepál	1		
Nigérie	2		
Rumunsko	1		
Rusko	15	4	2
Severní Makedonie	2		
Spojené arabské emiráty	1		
Spojené státy	1		
Srbsko	4		
Srí Lanka	2		
Sýrie		1	
Tádžikistán	2		
Thajsko	3		
Tunisko	2		
Turecko	25	8	
Turkmenistán	4		
Ukrajina	4		
Uzbekistán	110	5	3
Velká Británie	1		
Venezuela		3	
Vietnam	127		
celkem	748	38	5

Zdroj: MV

10.2.2 NUCENÉ NÁVRATY

V roce 2024 byla **realizace správního vyhoštění provedena u 424 osob**,⁴⁷ tj. meziročně o 26 osob méně. Počty osob, u kterých proběhl proces realizace správního vyhoštění (424), jsou zpravidla výrazně nižší než počty osob, které byly rozhodnutím správně vyhoštěny (4 325). Pouze část cizinců s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění je totiž zajišťována do zařízení pro zajištění cizinců za účelem jeho realizace. U ostatních cizinců je předpokládáno jejich samostatné vycestování z území ČR, případně existují překážky, na jejichž základě nelze občany některých třetích zemí fyzicky vyhostit.

Realizace soudního vyhoštění na základě trestu vyhoštění uloženého soudem byla v roce 2024 provedena u 167 osob. Nejčastěji bylo soudní vyhoštění realizováno u občanů Slovenska, Rumunska, Ukrajiny⁴⁸, Moldavska a Bulharska.

10.3 READMISNÍ SMLOUVY

Jeden z nástrojů efektivní realizace nuceného návratu osob do země jejich původu představuje **předání podle readmisní smlouvy**.

V roce 2024 nebylo zahájeno jednání o bilaterální readmisní dohodě ani nedošlo k uzavření žádné nové readmisní dohody na bilaterální nebo unijní úrovni.

S většinou prioritních zemí již readmisní dohody uzavřeny jsou, s dalšími jednat nelze, protože mandát pro jednání má Evropská komise (zejména Maroko, Alžírsko, Tunisko). Pro rok 2024 byly identifikovány státy, se kterými byl zájem uzavřít bilaterální readmisní dohody s ohledem na aktuální migrační situaci z těchto států (Bangladéš, Egypt, Indie, Irák, Nepál). K zahájení komunikace však došlo pouze u Iráku, kde byly vyměněny prvotní dokumenty k možné spolupráci v oblasti migrace. K jed-

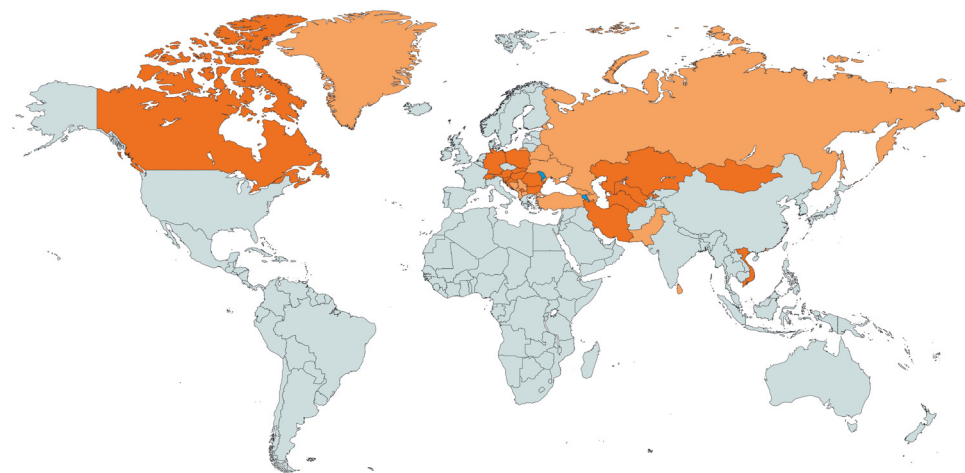
⁴⁷ Realizace ze zařízení pro zajištění cizinců.

⁴⁸ S účinností od 1. ledna 2024 došlo ke změně trestního řádu (Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), která opět umožnila realizaci vyhoštění státních příslušníků Ukrajiny na základě rozsudků soudů.

nání o readmisní smlouvě zatím nedošlo. V roce 2025 bude proto snahou postoupit v již zahájených jednáních nebo s vybranými zeměmi jednání zahájit.

OBRÁZEK 4:

Readmisní dohody ČR a EU

Zdroj: MV

● Bilaterální dohody ČR ● Readmisní dohody sjednané EU ● obojí

K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury. Krom toho EU podepsala s několika dalšími státy zásady spolupráce při navracení osob, které nemají charakter smlouvy, avšak pomáhají při komunikaci a realizaci návratů. Názvem se dokumenty liší, avšak podstata je obdobná. Taková spolupráce probíhá s větším či menším úspěchem s Gambií, Guineou, Pobřežím slonoviny, Bangladéšem, Etiopií, Afghánistánem.

Readmisní řízení je prováděno na základě readmisních dohod o zpětném přebírání osob. V rámci readmisního řízení jsou využívány bilaterální readmisní dohody mezi Českou republikou a daným státem a readmisní dohody uzavřené Evropskou unií.

Readmisní dohody se sousedními státy jsou nejčastěji využívány. Dlouhodobě byly v předchozích letech nejčastěji převzaty do České republiky osoby z Německa, naopak předány byly osoby nejčastěji zpět na území

Slovenska. Stejně tomu bylo i v roce 2024, vzhledem k poklesu migračních toků ale předaných osob bylo výrazně méně.

TABULKA 22:
Readmisní řízení se sousedními státy v letech 2015–2024

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
celkem převzato osob podle readmisních smluv	1 656	381	612	888	1 085	710	409	3 221	2 683	220
z toho převzato:										
sousedními státy	1 369	151	126	105	144	79	46	1 110	1 954	62
stranou ČR	260	230	486	783	941	631	363	2 111	729	158
celkem převzetí odmítnuto	186	79	75	75	95	203	117	3 157	452	64
z toho:										
sousedními státy od ČR	24	6	2	9	13	42	37	3 028	273	9
stranou ČR od sousedních států	162	73	73	66	82	161	80	129	179	55

Zdroj: ŘSCP

V roce **2024 převzala Česká republika v rámci readmisního řízení od sousedních států celkem 158 osob**, tj. meziroční pokles o 571 osob (-78,3 %). Pokles je způsoben především výrazným úbytkem osob, které směřují přes Českou republiku do Německa jako součást tranzitní migrace. V roce 2024 bylo z Německa převzato 84 státních příslušníků třetích zemí, což je o 580 osob méně (tj. -87,3 %) než v předchozím roce.

Ze sousedních států byli převzati nejčastěji občané **Sýrie** (28 osob), **Ukrajiny** (15), **Moldavska** (13) a **Vietnamu** (10 osob).

TABULKA 23:**Readmisní řízení se sousedními státy – osoby převzaté orgány ČR ze sousedních států – srovnání 2023/2024**

rok	2023	2024	změna oproti předchozímu období	
			v %	absolutní číslo
převzato osob orgány ČR ze sousedních států	686	119	-82,7	-567
z toho (řazeno dle 2024):				
z Německa	664	84	-87,3	-580
z Polska	10	24	140,0	14
z Rakouska	8	11	37,5	3
ze Slovenska	4	0	-100,0	-4

Zdroj: ŘSCP

V roce **2024 předala Česká republika v rámci readmisního řízení do sousedních států celkem 62 osob**, přičemž se jedná o výrazný pokles o 1 892 osob (tj. -96,8 %). Z tohoto počtu bylo 43 občanů třetích zemí a 19 občanů Slovenska se soudním trestem vyhoštění.

TABULKA 24:

Readmisní řízení se sousedními státy – osoby předané orgány ČR do sousedních států – srovnání 2023/2024

rok	2023	2024	změna oproti předchozímu období	
			v %	absolutní číslo
převzato osob orgány ČR do sousedních států	1 950	43	-97,8	-1 907
z toho (řazeno dle 2024):				
do Německa	30	19	-36,7	-11
do Rakouska	27	13	-51,9	-14
na Slovensko	1 888	8	-99,6	-1 880
do Polska	5	3	-40,0	-2

Zdroj: ŘSCP

Do sousedních států předání nejčastěji občané Ukrajiny a Eritrey (po 5 osobách), následovali občané Sýrie (4 osoby).

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: METODOLOGIE A DEFINICE

Tato zpráva byla sestavena zejména na základě podkladů institucí zabývajících se azylem, migrací a integrací. Zmíněnou agendu má v gesci především Ministerstvo vnitra. Dále byly ve zprávě využity podklady od Ředitelství služby cizinecké policie, Policejního prezidia, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva spravedlnosti, Správy uprchlických zařízení, Národní centrály proti organizovanému zločinu a Zařízení pro děti-cizince. Většina těchto institucí byla kontaktována národním kontaktním místem EMN v České republice, které je součástí odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, nebo přímo tímto odborem. Podklady zmíněných institucí tvoří většinu obsahu této zprávy. Dalšími zdroji pak jsou veřejně dostupné informace.

Statistická data byla čerpána zejména z informačních systémů Policie České republiky, odboru azylové a migrační politiky MV a Zařízení pro děti-cizince.

Byly využity především informace a data z pracovní verze Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2024⁴⁹ a ze zpráv a studií Evropské migrační sítě v příslušných oblastech. Zejména byl využit národní příspěvek do souhrnné Výroční zprávy EMN za rok 2024 (EMN Annual Migration Overview 2024, dříve Annual Report on Migration and Asylum), kterou české národní kontaktní místo EMN vypracovalo na začátku roku 2025.

Pro účely této zprávy byla použita i analýza tiskových článků v oblasti azylu a migrace za rok 2024.

Terminologie byla použita v souladu s národní praxí a legislativou. Bylo využito i definicí výrazů obsažených v 6. vydání EMN Slovníku azylových a migračních pojmů.

⁴⁹ Zpráva je každoročně vypracovávána Ministerstvem vnitra.

PŘÍLOHA 2: SEZNAM ZDROJŮ A LITERATURA

ZDROJE

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo financí

Ministerstvo spravedlnosti

Ředitelství služby cizinecké policie

Policejní prezidium

Správa uprchlických zařízení

Národní centrála proti organizovanému zločinu

Mezinárodní organizace pro migraci

Zařízení pro děti-cizince

LITERATURA

MV ČR, Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2024

EMN, Výroční zpráva EMN 2024, příloha 1, národní příspěvek českého kontaktního místa EMN

EMN, Specifikace zadání Výroční zprávy EMN 2024

EMN, Slovník azylových a migračních pojmů, 6. vydání

LEGISLATIVA

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů

Zákon č. 277/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv

Zákon č. 165/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 285/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony

Zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020

Vyhláška č. 520/2020 Sb., o provádění adaptačně-integračních kurzů

Zákon č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace

Zákon č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace

Zákon č. 198/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 175/2022 Sb., a zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 175/2022 Sb.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu

Nařízení Evropské komise a Rady (ES) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2016/801 ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/1240 ze dne 12. září 2018, kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS)

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/1726 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu-LISA)

Nařízení Rady (ES) č. 604/2013 (tzv. Nařízení Dublin III)

Usnesení vlády ze dne 29. července 2015 č. 621 o Strategii migrační politiky České republiky a o Komunikační strategii České republiky k migraci

Usnesení vlády České republiky ze dne 20. listopadu 2015 č. 954 o Státním integračním programu pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících

Usnesení vlády České republiky ze dne 20. listopadu 2015 č. 956 o zřízení Stálého zdravotně humanitárního programu MEDEVAC

Usnesení vlády České republiky ze dne 3. dubna 2024 č. 218 o Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2024

INTERNETOVÉ ZDROJE

www.mv.gov.cz

www.suz.cz

www.mzv.cz

www.mpsv.cz

www.emncz.eu

www.frs.gov.cz

www.nasiukrajinci.cz

www.psp.cz

www.vitejtevcr.cz

PŘÍLOHA 3: SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

TABULKY

Tabulka 1: Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR (2014–2024)

Tabulka 2: Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR podle členství v EU a kategorie pobytu – srovnání 2023/2024

Tabulka 3: Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR dle kategorie pobytu a státní příslušnosti (k 31. prosinci 2024)

Tabulka 4: Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR dle pohlaví (k 31. prosinci 2024)

Tabulka 5: Žádosti o dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2024

Tabulka 6: Udělená dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2024

Tabulka 7: Počet žádostí o zaměstnaneckou kartu a rozhodnutí v rámci programů ekonomické migrace v roce 2024

Tabulka 8: Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2024

Tabulka 9: Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2023/2024

Tabulka 10: Počet cizinců, kterým bylo uděleno státní občanství ČR v letech 2014–2024

Tabulka 11: Zvláštní způsoby udělení státního občanství v roce 2024

Tabulka 12: Prohlášení o nabytí státního občanství v roce 2024

Tabulka 13: Počet žadatelů o mezinárodní ochranu v České republice v letech 2013–2024

Tabulka 14: Žadatelé o mezinárodní ochranu dle státních příslušností – srovnání 2023/2024

Tabulka 15: Udělený azyl dle státní příslušnosti v roce 2024

Tabulka 16: Udělená doplňková ochrana dle státní příslušnosti v roce 2024

Tabulka 17: Oprávněné osoby SIP v roce 2024 dle státní příslušnosti

Tabulka 18: Počet nezletilých cizinců bez doprovodu, kteří požádali o mezinárodní ochranu v období 2010–2024

Tabulka 19: Přehled darů z programu Pomoc na místě v roce 2024

Tabulka 20: Nelegální pobyt v ČR – srovnání 2023/2024

Tabulka 21: Dobrovolně navrácené osoby dle státní příslušnosti v rámci programů asistovaných dobrovolných návratů v roce 2024

Tabulka 22: Readmisní řízení se sousedními státy v letech 2015–2024

Tabulka 23: Readmisní řízení se sousedními státy – osoby převzaté orgány ČR ze sousedních států – srovnání 2023/2024

Tabulka 24: Readmisní řízení se sousedními státy – osoby předané orgány ČR do sousedních států – srovnání 2023/2024

GRAFY

Graf 1: Cizinci na území ČR podle typu pobytu v roce 2024

Graf 2: Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR v letech 2014–2024

Graf 3: Věková struktura cizinců s povoleným pobytem v ČR (k 31. prosinci 2024)

Graf 4: Vývoj počtu žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění na vstupu do ČR 2015–2024

Graf 5: Udělené dlouhodobé pobyty podle státní příslušnosti v roce 2024

Graf 6: Věková struktura držitelů dočasné ochrany k 31. prosinci 2023

Graf 7: Zaměstnanost osob s dočasnou ochranou podle kvalifikace

Graf 8: Žadatelé o mezinárodní ochranu dle státních příslušností – vývoj 2020–2024

Graf 9: Počet žádostí o mezinárodní ochranu v jednotlivých měsících – srovnání 2023/2024

Graf 10: Nejčastější státní příslušnosti s uděleným azylem v letech 2020–2024

Graf 11: Nejčastější státní příslušnosti s udělenou doplňkovou ochranou v letech 2020–2024

Graf 12: Vývoj dublinských případů v období 2014–2024

Graf 13: Realizované transfery z a na území České republiky v období 2014–2024

Graf 14: Státní příslušnosti NBD, kterým byla v roce 2024 poskytnuta péče

Graf 15: Počet příslušníků krajanských komunit přesídlených do ČR v roce 2024

Graf 16: Vývoj nelegální migrace v letech 2015–2024

Graf 17: Nelegální migrace podle státních příslušností v roce 2024

Graf 18: Podíl tranzitní nelegální migrace na celkové migraci v letech 2015–2024

Graf 19: Rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území ČR podle národností – porovnání 2023–2024

Graf 20: Počet cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění v letech 2015–2024

Graf 21: Cizinci s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění v roce 2024

Graf 22: Dobrovolné návraty dle státní příslušnosti v roce 2024

OBRÁZKY

Obrázek 1: Rozložení zahraničních pracovníků v ČR podle krajů v roce 2024

Obrázek 2: Mapa světa zobrazující kvóty pro ekonomickou migraci do ČR v roce 2024

Obrázek 3: Oblast působnosti programů Pomoc na místě a MEDEVAC

Obrázek 4: Readmisní dohody ČR a EU

POZNÁMKY

Obsah této **EMN Výroční zprávy o migraci a azylu 2024 – Česká republika** reprezentuje pohled autora/autorů a je tak pouze jeho/jejich zodpovědností. Evropská komise nepřijímá žádnou odpovědnost za informace, které daná zpráva obsahuje.

EMN VÝROČNÍ ZPRÁVA O MIGRACI A AZYLU 2024

zpracovalo:

České národní kontaktní místo
Evropské migrační síť

vydalo:

Ministerstvo vnitra, 2025

grafická úprava a sazba:

Karmášek reklamní agentura & tiskárna

ISBN 978-80-7616-234-1

9 788076 162341

www.mv.gov.cz

www.emncz.eu

 @European Migration Network
(EMN) Czech Republic

 @EMNCzech

